

MAAIOAVEND OP WOTTERHUUZEN

't Daip ligt ter rusteg en stil. Net as 'n gladde spaigel. Maaistroeken, aan kaand van weg, roeken huil zuit en zitten vol mit witte bloumpjes. Voogels zingen, muggen vlaigen, soms stekt 'n vis zien snoet tot 't wotter uut, en twai maaiwen goan hin en weer oover rooie dakken van 'd huuzen. 'n Vrachtboot ligt aan waal en 'n koane voart deur 't daip hin en is onnerweg noar stat tou.

Ik zit bie daipswaal mit 'n strootje tussen taanden en kiek oover 't wotter hin. Straks wil 'k nog eeven noar 't hokkie tou en mit aandere jongens voetballen. Mor maisten binnen nou nog binnen. Ze hemmen net oavendeeten had en zellen straks den ook wel boeten kommen. Eeven wachten den mor. Veur op Wotterhuuzen, aan mien linkerkaande zitten Koop en Freerk bie 't wotter. Ze binnen aan 't vissen en hemmen aal 'n poar voongen -- voorns. Der zitten nog 'n drei aandern bie ze. Dei zitten der allain mor om 'n kander gezelschop te holden. Koop en Freerk binnen gooie vissers, zegt Pa aaltied. Ze waiten presies wor ze d'angel hin leggen motten en wat veur beet te gebruiken. Ze proaten aaltied nogal wat, mor Freerk is leste tied nogaal wat kaalm en zegt nait veul meer.

"Moi" zegt mien oom Jan, dei ze net veurbie gait. "Gait 't 'n beetje? Hemmen je wat vongen?"

"Moi. Goud. Joa." meer zeggen ze nait.

Jan gait nou, zoas zowat elke dag, veur daarde keer noar 't café tou. Veur 'n heldere, 'n sietroentje en 'n glas bier. Dat dut e elke dag, en hai voart ter wel bie.

Bie Rood'hoan kinnen je de melkwoagen aal heuren. Dei komt ter elke aovend aanstoeven, en je vroagen je wel ais of, of dat wel vaileg is. Der binnnen nog nooit gain ongelukken west, en elk en ain gait aan kaande van weg as 't ding der aanstoeven komt. En den allain op 't allerleste moment goan ze uutzied.

'n Dobbertje in 't wotter beweegt langzaam en Koop komt in aktie.

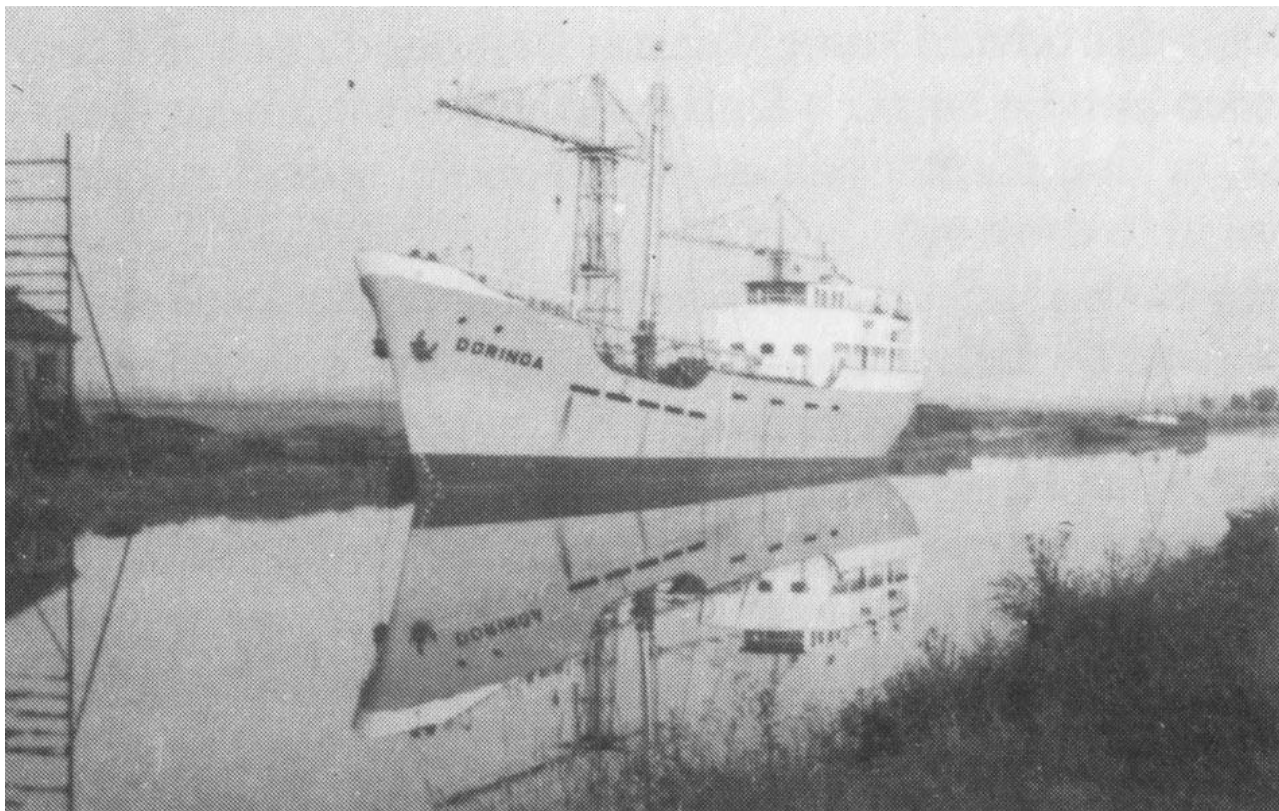
"Freerk en Koop binnen de beste vissers op Wotterhuuzen," zegt Pa aaltied." Gainain is zo goud as dei twei as 't op vissen aankomt. En dat zel den ook wel zoo weezen.

Oom Jan mot eeven rondom 'n poar kinder tou loopen, want dei binnen aan 't touwtje springen. Bettie, Boukje en Jannie. Bettie en Boukje binnen aan 't draaien. Jan zegt niks en kikt veur zug uut, weg oover, en lopt mor stoadege aan deur; kop noar beneeden. Woar e soms wel nait aal zo aan denkt, dat wait gainain.

'n Beetje vaarderop, bie braivenbus, binnen der 'n poar kinder aan 't hinken en Joopie, mien vrund mit krullen op de kop, stait ter bie te kieken. Joopie is 'n knappe jong, zeggen ze aaltied. Wel, doar hemmen ze ook wel geliek aan. Hai dut 't beeter in school den ik. Mor dat betaikent nou derekt weer nait dat e verstaandeger is.

Joopie en ik zitten mit zien baiden in daarde klas. Der binnen der mor twai in daarde klas, begriepen je wel. 't Is mor 'n klaine school. Twai

lekoalen; ain meester, meester Hendriks en ain juffrouw -- gain gemakkelke taande, dat wi'k joe wel eeven vertellen. Juffrouw en ik kinnen nooit

goud mit 'n kanner ooverweg. 'k Wait aignlieks nait woarom dat nou zo is. Ze het pikzwaart hoar, mor Pa zegt dat ze elke zoaterdag de vaarfamme der deur holt. Nou, zai word ook aaltied nogal wat kwoad as ik de punten van kleurpotlooden ofbreek. 'k Bin nait zo gek op 't kleuren, begriepen je wel, en boetendes mag ik ook groag naiaansleepen potlooden roeken. As je zo'n kleurpotlood net eeven aansleepen hebben, den motten je punt mor ais eeven onner neus doun en goud roeken. Heerlek! Mor mit aal dat gesoodemieter mit dei potlooden, breeken de punten der nogaal ais gemakkelek of en den motten ze wel weer aansleepen worren, doar kin ik den ja ook verder niks meer aan doun. Kleuren mag den wel 'n beetje verveelend veur mie weezen, mor zingen mit dizze juffrouw is toch ook weer wat anders! Ze het 'n blokfluit, en dat ding is toch wel zo gloepens vaals as zai der op speult, hè. En dat gait den mor veur zo'n huil uur deur. 't Zulfde laidje. Oover doun. Denken wie den, dat 't nou wel goud genug is; mor, nee -- weer oover doun! 't Zulfde laidje: "Hans en Grietje gingen blij, bloempjes plukken in de wei...". Worren je toch op de duur wel harstikke flaauw van. 't Mooiste komt nog. Juffrouw stait veur de klas op 'n klaine verhooging. Dat doun ze zodat kinder ze aaltied zain kinnen. Direkt achter heur aan de waand is 't schriefbord en doarnoast 'n groote ploat mit d'oap van Ot en Sien, dei booven op dakgeut zit; en elk en ain stait op weg, rondom Teun, en kikt noar 't daier op 't dak. Wel, juffrouw stait veur klas mit dat blokfluit en noa zowat vief menuuten: drup - drup. Wie zingen mor deur. Den 'n poosje loater: drup - drup - drup. Och noa 'n haalf uurtje runt spei tot blokfluit

uut en juffrouw wait ter niks van of. En wie zingen mor van Hans en Grietje en wat dei wel aal nait zo in de waide doun. En 't spei runt heur oover schounen hin, motten je mor reeken.

Juffrouw en ik kinnen 't nait goud mit 'n kanner vinden, en 'k bin mor bliede da'k volgend joar noar meester Hendriks in vaarde klas tou goa.

Mien zuster, Liesje, dei aan 't hinken is, het 't blokje net boeten 't hinkvak gooit en nou is Dina aan beurt.

"Moi, oom Jan," zegt ze.

Oom Jan, dei 't nou huil drokt het, kikt heur en d'aandere kinder eeven aan en zegt "moi." As oom Jan 't zoo drok het, den is dat wel zowat 't ainegste wat e zegt. Meschien as e loater weer van kroeg terug komt, den mag e wel 'n beetje meer zeggen. Zuks as: "Moi, wichter." Nou het e dörst en gain tied veur konversoaties van meer den ain woord. Hai lopt deur, en Dina is nou aal in vak nummer acht, op linker bain.

Veldhuus komt noar boeten tou en kikt oover weg hin. Wil waiten woar zien jongens binnen. Het ter vief. Moe zegt aaltied, dat zien vrouw ter nogaal drok mit het. Veldhuus en oom Jan zeegen allebaiden tegeliekertied "moi." En dat is den t'enne van dizze konversoatie.

Elk en ain mag Jan wel lieden, mor der binnen twei verschillende Jannen op Wotterhuuzen. Jan dei noar kroeg tou gait het 't te drok om mit joe te proaten, en Jan dei weer van kroeg terug komt is ook joovioaler en wil den soms nog wel ais bie joe stoan blieven en 'n proatje mokken. Dizze Jan gait de verkeerde kaand uut veur konversoatie en elk en ain wait dat.

Dinas beurt is oover, en nou is Siertje aan 't hinken .

Joopie gait noar huus tou, want zien moe het hom net binnenroupen.

Melkwoagen stopt net bie Eukels boerderij om melkbussen op woagen te loaden.

Twei zwaarde kraaien vlaigen achter 'n witte maaiw aan.

't Word lanzoamerhaand aal wat donkerder.

Vrachtboot noar stat is aal bie Rood'hoan, bie Folkerts huus.

Jan lopt mor deur en zugt gainain.

Meester Hendriks komt ter aan mit zien klain broen hondje. 't Daier trekt ter mor op lös; meester mag kinder wel onner tuug hemmen, mor d'hond is hom de boas.

Net as oom Jan en meester 'n kanner veurbiegoan, ropt 't hondje aan lien en trekt meester zowat 't gras, noast Winschooterweg, in. Jan en meester zeggen 'n anner doarom ook gain "gooidag". D'ain het te drok mit d'hond en d'aander het te veul dörst om zug oover meester en zine hond zörgen te mokken. Wat Jan aangait mag d'hond meester wel daip intrekken.

In 't Westen, bie Oarn en oover d'eendekooi, word lucht aal wat geelachteg, mor 't zel nog wel eeven duuren veurdat 't donker is. Kinder huiven vandoag nait aal te vroug noar ber tou, want mörgen is 't Heemelvoartdag en elk en ain op Woterhuuzen het schoolvrij; gainain huift ter noar school of noar d'hellen tou. Doarom maggen ze den vanoavend mooi loat opblieven.

Jan gait bie Jansens huus laangs. Vrouw Jansen is zaik en zel 't wel nait laang meer mokken, zeggen ze.

Melkwoagen komt ter aanstoeven.

Kinder goan oetzied. Dat ding gait toch wel wat tè vlug.

Rouf is aaltied nogal wat narreg as dat ding der zo veurbiestoeft. Rouf het 'n breuk in laist en het aaltied 'n breukbaand om lief tou. Hai het ook 'n groode, dikke onnerlip, dei e aaltied veuruut stekt. Veuraal as e zug zulms veurnoam vuilt. En hai gebruikt ook aaltied van dei vrumde Grunnegse woorden waar hoast gainain wat van begriipt. Loater zel ik joe nog wel wat meer oover Rouf vertellen.

Melkwoagen is nou aal aan d'aandere kaand van brug, bie boer Roggemoa, of -- nee bie boer Saanders, geleuf ik. Aan d'aandere kaant van brug binnen der drei boerdereien. En melkwoagen mot ter doar elke oavend nogal wat bussen mit melk ophoalen. Achter ain van de boerenploatsen woont Joop Siebengoa. Huil oarege man waar ik nogaal ais noar tougoa; want ik krieg der doar aaltied wat van zien vrouw, en van Siebengoa krieg ik voak kruudoarns, as ze riep binnen. Henkie en ik gingen der mit zien baiden voak hin; mor Henkie is der nou nait meer.

Der stoan vief mannen in 'n rondje midden op weg. Tjeert, dei aaltied bakken verteld komt ter ook op zien fiets aanzetten. Het net 'n pond kees van Kloassens winkel kocht. Net as e bie mannen veurbie gait, komt Jan der ook aanzetten, Jan noar kaande van stat touen Tjeert, zien bruier, noar kaande van Oogezaand en:

"Moi," (zegt Jan)

"Moi," (zegt Tjeert)

"Moi,

moi

moi

moi

moi." (zeggen vief mannen op weg).

Rooie Lammert het 't weer oover pooletiek. Mien Opa, hai hait Sietse en is d'ellenboas, dei ze "de Bere", nuimen (en ook 'n bruier van Jan en Tjeert) luustert ter nait noar, want hai het 't verhoaltje wel aal tien keer heurt. Kikt oover 't wotter hin. Wessel draait zug weer 'n sigaretje en Job, da's mien Pa, schoft zug pet achter in nek. Rouf zien onnerlip stekt wel drei sentimeeter veuruut, en Maal Haarm stait ter bie te dreumen. Jan steevelt mor deur.

Melkwoagen is aal lang weg en gain gevoar meer veur kinder, dei boeten binnen.

Siertje is nou aan beurt en gooit blok in 't hinkvak.

Freerk het net 'n klain voorntje vongen. Te klain, en hai gooit hom weer 't daip in.

Moe, Opoe en buurvrouw zitten boeten, bie ons veur 't huus tee te drinken, en binnen aan 't braaien.

Booven Oaren word lucht oranje-rood.

Bie zaandbakken en 't hokkie, waar proovinsie snaiploug en waarktuug opbaargt, binnen jongens aan 't voetballen, en 'n poar wichter zitten op zaandbakken of stoan der bie te kieken. Oom Jan gait ze rusteg veurbie; zegt niks teegen ze. Kop noar beneeden, nemt laange stappen; lopt nou 'n beetje vlugger, want het toch wel aarg dörst.

Wat toch 'n drokte vandoag, op dizze kaant van Wotterhuuzen. Ik kiek oom Jan nog eeven achternoa. Henkie en ik hemmen voak ais mit hom proat en hai gaf ons maistied 'n tooverbaal, dei e aaltied in buutse haar. Mor Henkie is der nait meer.

Voogels zitten op 't nust.

't Word nou toch wel 'n beetje donkerder, en 't daip is 'n zwaarde spaigel. Stilte op Wotterhuuzen.

Aalle kinder binnen nou binnenshuus.

Jan komt van kroeg terug. Veur hom is dag ook weer veurbie.

Bie Freerks huus kikt e eeven om.

Henkies klaine trekkaar, woar hai aaltied mit speulde, ligt nog noast deur van Freerks huus, teegen muur aan.

Jan schud zug de kop 'n beetje en gait den noar huus tou.

Chapter II. Bie 't Wotter.

(Wat wie schrieven en zeggen is nait precies 't zulfde)

Deur ging open en hai kwam noar boeten. Haar zien angeltje mitnoomen en ging mooi bie daipswaal zitten. Haar zug nog mor net eeven in 't gras zet of mien buurman kwam d'r al aanzetten.

"Moi." *(Moi)*

"Moi." *(Moi)*

"Gaisvissen?" *(Gaist du vissen)*

"Bin'k wel van plan?" *(Bin ik wel van plan)*

"Woarop?" *(Woarop?)*

"Voorns." *(Voorns)*

"Wavroas bruukste?" *(Wat veur oas gebruikst du?)*

"Dreug stoet?" *(Dreug stoet)*

"Naigoud." *(Nait goud)*

"Wrom nait?" *(Woarom nait?)*

"Mos gain dreug stoet bruuken!" *(Most gain dreug stoet gebruiken)*

"Wrom?" *(Woarom?)*

"Dreug stoet blift vissnin ströt zittn." *(Dreug stoet blift de vissen in de ströt zitten)*

"Wawaistudervan." *(Wat waist du der van?)*

"Hekperbeert." *(Heb ik probeert)*

"Wadès pebeert?" *(Wat hest du probeert?)*

"Dreug stoedetn." *(Dreug stoet eten)*

"Wrom?" *(Woarom)*

"Kaaronger." *(Ik haar honger)*

"En?" *(En?)*

"'tBleef inströt zitten?" *('t Bleef in ströt zitten)*

"En?" *(En?)*

"'k Ep woater dronkn." *(Ik heb woater dronken)*

"En toun?" *(En toun?)*

"Was'tvot!" *(Was 't vot!)*

"Wawos'r mit zeggn?" (Wat wos du der mit zeggen?)
"Dadreustoet slecht veur strödis." (Dat dreug stoet slecht veur de ströt is)
"En." (En?)
"Zostoch naitazoas bruukn mottn." (Zolst toch nait as aos bruuken motten)
"Wrom nait?" (Woarom nait?)
"Vis kon zug wel stikkn?" (Vis kon der wel in stikken)
"Bedaankt." (Bedaankt)
"Moi! (Moi!)
"Moi!" (Moi!)

En hai vist rusteg deur. Buurman gait noar winkel tou om eeven wat sjek te kopen en meschien ook wel wat pepier om sigeretjes te draaien.

't Het zo'n geweldige mooie en rustege dag west. Buurman lopt kaalm aan oover Winschooterweg noar Jan zien winkeltje. Zien rug is wat veuroverboogen en hai lopt 'n klain beetje noar ain kaande tou, dragt 'n olle griese boksem en het 'n wit boezroen onner zien olle jas. Jan zien winkeltje is aan de aandere kant van de Wotterhuuzen. Hai kin zien tebak wel wat dichterbie kriegen, moar wil groag eeven bie d'huuzen laangs lopen en mit buuren proaten. D'r binnen der zowat vatteg huuzen en twei winkeltjes-nee, drei. Joa zeker, d'r binnen der drei winkeltjes. Kamphuis het der ook nog aine, bie

Oldiek, dei 'k hoast vergeeten was. Hai verkoopt zien woar maistaal aan de luu op 't Oldiek. Jan, aan d'aandre kaande van de Wotterhuuzen, verkoopt allain wat proemtebak, sigaretten, pieptebak, sjek, snoepgoud en nog wat ander spul veur d'hellenluu. Verdaint ter, geleuf ik nait aal te veul aan, mor Jan gait zulf ook elke dag noar d'hellen tou te waarken, en dus, wat e van 't winkeltje verdaint is ekstroa; ik denk dat e 't wel 'n beetje goud het; goud genog om twai of drei keer per dag noar ain van de baide kroegen tou te goan. Zundags zeker drei maal. Twai keer per dag in de week. Vatteg huuzen, drei winkeltjes en twei kroegen. Gain kerk. As je noar kerk willen den motten je noar Westerbroek tou, of noar Engelbert. En as je Gereformeerd binnen den mag je wel noar Oarn tougoan. D'r is gainain Gereformeerd bie ons, en Pa zegt dat e ook nog nooit 'n Woaterhuuzer in de Westerbroekster of de Engelbetter kerk zain het. Mor hou kin Pa dat nou waiten? Hai het zulms ja nooit in ain van baide kerken west. As je vief en haalve dag joen pokkel vol waarkt hemmen, den hemmen je toch wel wat meer belang bie 'n beetje klaoverjazzen, buurproatje, 'n bier of 'n heldere in kroeg, of bie 't vissen in 't Winschoterdaip, den bie kerk. D'r is nooit veul verdieverdoatsie in kerk, en dat is ja wat 'n mins neudig het, zegt Opoe altied teegen mie. Je motten goud begriepen, de Wotterhuuzers binnen nait ongeleuvelk. Mor veul minsen aan Winschooterweg en Woortmansdiek (Ol' Diek zeggen wie altied) vinden, dat as je de huile week op d'hellen aarbait hemmen en goud veur joen familie binnen, dat aan 't enne van 't leeven de hemelpoorten wel veur joe open stonnen zellen. Kiek mor es rondom joe! Houveul minsen kinnen je nait dei oneerlek en gemain binnen, mor dei elke zondag noar kerk goan, en dei d'r zeeker van binnen dat ze noar de gooie ploats goan zellen. Wel, as dat zo is, den zellen de minsen van Wotterhuuzen d'r ook wel touheuren. En zo denkt Opoe d'r over en zo is 't den ook.

"Oavmd Jan.'k Wol eevm wat tebak ophoaln."

"Moi, kom drin."

"Hou bevaalt die dien naie huusholderske?"

"Wel goud, mor ik haar zo docht, dat ze nait meer den vijfzesteg joar was, mor nou vertelt ze mie dat ze zeuvmtteg joar is, en doar haar 'k toch nait om vraagt! Advertensie in 't Neisblad haar om huusholster vraagt, en dei mos den nait over vijfzesteg joar weezn. Ik kreeg der nait al te veul braiven op. 'n Poar. Ain van Delfziel. Ze leek mie nogal wat tou en ze kon dus wel bie mie aan 't waark kommen. Toun ze bie mie veur deur kwam zag ik derekt wel dat ze gain schoonprinses was, en dat was ja ook nait neudeg; mor om 'n olle taange haar ik toch ook nait vraagt, en 'k haar doar zeker toch ook gain belang bie." 'k Zee teegen heur: "Nou, ie kinnen zeggen wat ie willen, mor ie binnen over vijfzesteg joar en doar hep ik toch nait om in d'advertensie vraagt." "Huusholsters worren nooit oover vijfzesteg," zee ze en doarmit was 't proatje uut.

"'k Heb heur mor aannoomen, zoast wel waiste, en of ik ter bliede mit bin of nait, wait ik eerlek zegt nait zo presies. 't Mins zegt nooit wat, gait zo om zeuvm uur noar ber tou en veur heur is dag den weer om."

"Wolst mor eevm zeggn dat ze nou aal op ber is?"

"Zeker, en word nait veur aacht uur mörgen vroug wakker."

"As ze nou den aal op ber is, woarom goan du en ik den nait eeven noar kroeg tou om 'n borreltje?"

"Da's mie wel goud."

Jan en mien buurman noar boeten en noar 't café. D'r binnen der nou nait veul minsen meer op de Winschooterweg. Zun gait langzaam onder. Zwaarte voogels en boomen en stroeken stoan staark of teegen geele lucht. 't Ol daip is stil, netuur is in volle rust. Allain Jan en buurman binnen nog boeten, en 'n jonge vent dei aan d' aandere kaant van de Wotterhuuzen net 'n vis binnenhoalt. Jan en zien vrund zain dat net eeven en noaber, dei denkt dat e nogal veul van vissen ofwait, vraagt Jan of e wel heurt het van luie Joopie en zien visaeventuur van veurege week.

"Nee."

"Joopie, oafloopm zoaterdag, ging mit zien roeibootje zo eevm 't Drens Daip op, hè. Joa, zowat teegn zes uur 's mörgens. Luie aan 't roeien. Mag e nait aal te groag doun, dat waist du ook ja wel. Mor vissen dut e groag. Roeien is veul te vermuiend. Kwam zo teegn kwart veur zeuvm bie meuln aan. Ging 't bootje aan waal vaastleggen. Raimen noar binnen tou, 't angeltje der bie, oas aan hoak en 't wotter in. Gebeurde niks veur 'n laange tied, mor de Luie moakte zuk doar gain zörgn over. Hai lag lekker achteroet en dronk zien olle kloare dei e mitnoomen haar. Teegn acht uur haar e al zo'n vaarde van de Bols kroek noar binnen jacht. Gain bieterij. Vissn waaren zeker nog nait wakker. Teegn haalf neegn wol e eevm wat aandere prebeern en het 't bootje noar de aandere kaant tou roeit. Weer vastlegt. Raimen weer noar binnen tou, 't angeltje d'r weer bie, oas weer aan hoake en 't wotter in. Fles d'r weer aan te pas en zo ging dat mor deur. Teegn tien uur, haalf elf, nog niks, haar ook nog gain beet had, fles was ook zowat leeg en Luie was d'r intussen aal

oareg zat van. Nait van d'olle kloare, mos goud begriepm, mor van 't vissen, veuraal van de vissen dei nait bietn wolln. Luie wol den mor weer noar huus tou, want de jenever was nou toch ook al op. Ging opstaon, schommelde aal oareg wat, mor vuil nait overboard. 't Angeltje binnenhoalt en net as Luie op zien achterenne zat en de raimen in 't wotter doan haar, sprong d'r zo moar eevn 'n dikke platter, van wel zo'n zes pond, 't daip uut en de boot in--en laande de Luie op schounen. Nou, Joopie, dei ook nait guster geboorn was, wuir doar toch wel eevm glenne van, mos mor zoo eevem reeken. Haar de pest nou toch wel oareg in. Hai nam vis bie de kladden en smet hom overboard, weer 't Drens Daip in en zee: 'As doe nait bietn wilt, den kinst ook nait mitvoarn, doe loederd.'"

Jan kikt buurman 'n beetje van opzied aan en zegt verder ook mor niks. Baiden lopen rusteg verder en blieden den eeven stoan bie de jonge keerl dei d'r aan 't vissen is.

"'k Zai das du d'r 'n poar vongen hest."

"Joa."

"En 'k zai ook dat IK geliek haar."

"Oh?!"

"Joa, kiek mor es eevm noar dei drei voorns dei's voongen hest! Haar ze toch gain dreug stoet veur oas geevm motten, zoas 'k die 't ja zegt heb. Oogn puulen ze ja toch tot kop uut. Elk en ain dei noar dizze voorns kikt, kin ja wel zain dat ze in dat dreuge stoet stikt binnen."

Nou motten je dit toch wel ais eeven heuren. Wie hemmen bie ons thuis ook 'n hond. 'k Wil je dat apmoal eeven vertellen. 'n Mooi baistje en 'k wol dat joe hom ais zain konnen. Laive kop, mit groode broene oogen, en as e noar joe luustert den gait 't koppie eevm noar ziedkaande tou en den kikt e joe toch wel zo laif aan. As je den 'n pond vlees in hannen haaren den gaf je dat toch wel aan hom. 't Steertje is d'r ofkapt, of ofsneden. Ik wait nait hou dat nou presies gait. En hai het nog wel zo'n mooi broene (mien zuster, dei nogal 'n beetje meer leert het den ik, zegt "beige") kleur. O, je wollen waiten wait veur 'n hond 't is. Pa zegt dat 't 'n spaniel is, mor moe denkt d'r aandere over. Moe zegt dat 't 'n kruuzing tussen 'n poedel en 'n spaniel is. Ain van dei dingen dat 'n teefje bie 'n asbakt oplopt. Wat ik t'r van denk, vroagen je. Och, mokt mie nait aal te veul uut. Ik vind dat 't ja gewoonweg 'n mooi hondje is. En of 't teefje 't nou bie 'n asbak opdoan het, of dat 't officieel zwanger worden is, dat mokt mie ook ja al niks uut; 't resultoat is ja geliek-- 'n hondje! En ik geleuf dat 't teefje d'r ook niks omgaf. Joe begriepen dat ja wel. Ik heb wel ais 'n poar honden op de Wotterhuuzen zain, dei drok mit 'n kanner beezeg waaren, en geleuf mie mor; eerlek, 't teefje keek nooit ais om en vruig hond noar zien offisieele pepieren. Wat 'k mor eeven zeggen wol, as het 't teefje niks uutmoakt, den kin 't mie ook gain donder scheelen.

Beertje, dat hemmen wie 't dairtje nuimt. Noar Opas bienoam. Op 'd hellen woar e waarkt, nuimen ze Opa "de Bere." Omdat e zo dik en staark is. En Opa is net zoas 'n bere. As e gevoarlek word den zegt e niks. Mor komt rusteg op joe of, en as je den verstaandeg binnen, den goa je d'r gauw vandeur. Opa is gain gemaine keerl, begriep je wel, mor zoo staark. 'n Klap teegen de kop van hom, of 'n schop teegen t'achterenne aan, dat mokt je wel eeven doezelg in kop, of beroerd in 't lief (dat ligt t'r mor aan wat gedailte van joen anatoomie mit Opa in kontakt komt). Mor Opa is 'n gooie man, en ik heb hom mor ain keer kwoad zain, mor doar proat ik loater wel meschien ais over. Ik bin ook noar hom nuimt. Och, nou bin 'k ja weer aan 't reeveln. Moe zegt altied dat ik nait zoveul reeveln zol. Beertje hait 't hondje.

"Nou most toch ais eevm kiekn. Hebben ze mie dat laive ding eevm aan boom bonden."

"Het hier wel aal vaar uur vastbonden zeetn," zee ain van de vrouwen, dei d'r ook bie stond, teegen moe.

"Wat toch 'n schurken. 't Klain ding het ja gain nat of dreug. Wel zol dat toch wel doan hemmen," zee moe.

"Kinnen wie hom mit noar huus neemen,?" zee Liesje (dat is mien zuster). Moe zee dat 't hontjes boas messchien wel weer veur hom terugkommen zol. Mor de meneer, dei d'r ook bie ston zee dat het toch wel schandoaleg was om zo'n laif ding allain aan 'n boom veur 't café vast te binden. Ik docht t'r net zo oover en hoopte dat wie meschien 't dairtje wel mit ons noar huus neemen konden.

Moe 't café in en vruig of t'r den wel ain in 't café was, dei d'aignoar van 't baistje was. Mor gainain zee d'r wat op, en moe dus mor weer noar boeten tou. Dat daier keek heur toch wel zo allerbenauwdste

bedruifd aan, dat ze d'r troanen bie in 'd oogen kreeg. En 'k wait nait of joe 't wel waiten, mor as moe troanen in 'd oogen krigt, den kommen d'r altied reseltoaten van.

Minsen, zo gauw moe de feuilleton leest worden de kroanen open zet. Den weer, as ze leest wel d'r wel dood goan binnen. Of zai de overleedene nou wel of nait kin, moakt niks uut. Troanen runnen oover de wangen hin, en wie zeggen d'r mor niks van; want, minsen nog aan tou, mot je heur ais heuren as je d'r wat van zeggen:

"Joe hemmen ja gain gevuil in 't lief! Job Mulder is ja overleeden.

Ik kin zien achternichtje ja toch wel zo goud. Zai is trouwt mit 'n bruier van Trientje Klunders Pa!"

"En wel zol Trientje Klunder den wel weezen?"

"Och dat waist du toch wel?" troanen--buusdouk--snoeven.

"Nee."

"Bin 'k vouger ja mit op schoul west!" Snöt en kwiel.

"Da's ja al datteg joar leeden!"

"Dut mie toch zeer."

"Mor Trientje is ja nait dood!! Job Mulder, dei drai en neegnteg jaor was, is dood!! Het ja 'n laang leevm hat en doe hest om nooit kint!

"Kin wel zo (woater) weezn (snoeven) (hik!)".

Pa geleuft wel. Leest verder in zien kraant.

Nou den mor eeven weer terug noar d'hont dei vastbonden zat aan boom, bie 't café, mit Pa, Liesje en mie, en moe mit troanen in 'd oogen.

Hont dee 't koppie noar beneden en oogen omhoog. Mos je moe ais eeven heurt hemmen. Ze het nog nooit zuks meelieden mit aine hat.

"'t Hontje gait mit noar huus tou!"

"En wel zol d'r den veur zörge?" zee Pa.

Hont zien kop ging nog meer omdeel en oogen nog meer omhoog.

"Dat doun wie wel, Pa!" zee'n Liesje en ik.

"Wi'k wel leuvm."

Nou ging de hont zien kop d'r ook nog 'n beetje bie opzied.

"Mos toch ais dei mooie oogen bekieken, hou kinst zowat toch aan 'n boome zitten loaten? Hou kinst du toch wel zo gemain weezen?"

"'k Heb toch nait zegt dat 'k hom hier zitten lot"

Hont keek Pa nou eeven aan en likte hom zien haand. En toun moggen wie hom wel mit noar huus neemen. Dus wuir 't raimpje lösmaakt en d' hond ging mit noar huus tou. Moe haar nog troanen in oogen as ze weer bie ons in gang stond. Pa keek heur, Liesje, mie en 't hontje eeven aan mor hai zee mor niks, want hai het joaren leeden al uutvonden dat as moe troanen in 'd oogen het, zulms onze laimeneer heur eeven rusteg heur aigen gang goan lot.

En nou waiten joe den hou Beertje bie ons thuus komen is.

Mor ik wol joe nait allain doarover vertellen.

Beertje is nou al zowat 'n joar bie ons west en hai is 'n laif hondje.

Is intussen wat grooter worren, blaft as d'r aine bie deure komt en dut aal dei dingen dei honden zo normoalerwiese doun.

Nou, Beertje is 'n mannetje en doar binnen wie nait aal te gek op, zegt Pa; as d'r zo'n jaks teefje in de buurt komt, den worren honden stoapelgek. Ik

wait nait waarom dat nou wel zo is, mor Pa zegt dat nou ainmoal; en ik wil joe nou den eevm vertellen wat Pa mie ais zo verteld het:

"Wie motten hom 't zoakje eeven ofneemen lotten. Nait zoas Jan Vroom dat mit zien bok doan het, nee!"

"Wat het Jan Vroom doan, Pa?"

"Wel, doe waist zeeker nog wel, dat Jan Vroom vrouger bie boer waarkt het En toun kwam e hier bie ons op d'hellen."

"Joa."

"Dezulfde Jan Vroom dei ons toun vertelde dat e bie ons op hellen op vakaansie was, en dat 't waark bie boer zoveul haarder was. Dezulfde Jan Vroom dei ain keer de boormesjien in 't iezer stak, omdat e d'r 'n gat in boorn mos; mor in ploats van boor ging Jan in 't rond en vloog mit zien kont 't daip in. Wie hemmen hom d'r toun mor uut hold, en hai het ons nooit weer over vakaansie op d'hellen proat."

"Pa, wat het dat mit beertje te doun?"

"Niks, jong! Wel, joa, aignlieks wel, wat. Jan Vroom haar bie boer leert hou je 'n bok kastreern. En dat hèt e hier op Wotterhuuzen 'n keer doan, dei loedert. Het hom mit 'n stukje touw 't spul ofbonden en 't doar mor zo veur 'n poar doagen zitten lotten. 't Daier het toch wel zo'n geweldeg pien hat, en dag en nacht konden je hom bleern heuren."

Nou, dat vond ik toch wel eeven aarg. En Pa vertelde mie nog eeven meer; dat toun 't allemoal veurbie was, de bok zien linker acherpoot verlamd was. 'k Bin toch mor bliede dat Pa meer verstaand het. Nee, dat was nait grappeg. 't Zoakje word onze hond wel eeven waitnschappelk ofsneeden..

' k Heb joe toch noch nait van ain de veurnoamste dingen over onze hond verteld--aignlieks nait de hond, mor onze kat, Simon. In 't begun was dat toch wel 'n beetje 'n gezoodemieter mit dei twee daiern. Wie haarn Simon aal drei joar hat, en je motten joe toch wel goud begriepen dat 'n kat zien huus nait makkelk mit 'n naie hont dailt. Zukswat kin ja nait! Mor hier bie ons kon dat ja nait anders. Moe, mit troanen, snöt en kwiel, het Pa d'r van overtuugd dat wie dat laive dairtje 'n tehuus geeven mossen en Pa, dei genog verstand het, het mor gauw ingeeven. En hier binnen d'hont en de kat baiden onder ain dak. Mor 't katje (wel, 't is 'n dikke joekel) het 't zoakje zulf oplöst.

Zoas elke dag kwam e deur de veurdeur binnen en, verdold minsen, hier is d'r nou ja 'n hont!! Kat kin d'r hoast nait bielaangs. Goud begriepen, 't is

gain kwestie dat de hond 'n heekel aan kat het--nee, dizze kat is veuls te veurnoam om deur dezulfde deur binnen te kommen as 'n hont. Mor soms kinnen je d'r ja niks aan doun; en zo, nou stait de zwaarte gemainerd, Simon, mie 's mörgens vroug om zes uur bie deur te janken en schait nait uut veurdat ik hom d'r inlot. Ik dou de deur oopen en kat stapt huil rusteg noar binnen, gait defteg om d'hont tou, steert omhoog. Hont is 'n beetje zeenachteg en wil eeven achter kat aangoan, mor as e dei gluiende, geele oogen zugt, bedenkt e zug en gait t'r mooi weer bie liggen. En wat gebeurt t'r nou dèn, nou dat kat en hont alleibaiden in huus binnen? Niks! Kat dut net asof e d'hont nait zugt.

Mor 'n poar doagen loater kwam hont bie kat zien vreeten en toun het kat hom 'n gooie mep op neus geeven. Hont stoof achteroet en wos nait presies meer of e nog wel op dizze werelt was--kat ging huil rusteg deur mit 't vreeten en mit 't steert recht omhoog, net as of e niks doan haar. Zo, zee e, nou waiten wie zeker apmoal wel, wel hier de boas is, nait? Toun e vol was, draaide hai zug rusteg om en ging weer noar veurdeur tou. Je konnen wel 'n lineoal bie zien steert langs hollen, zo recht was dat ding. Keek nait meer noar d'hont om, mor keek mie eeven huil rusteg aan en luit mie waiten dat e nou wel groag weer noar boeten wol. Dus, 'k dee deur oopen, kat d'r huil defteg oet; en net op tied want d'hont was net zo'n beetje bie kommen en was, geleuf ik, van plan om kat uut 'n kanner te roppen.

Nou, dat is al weer 'n tiedje leeden. Hond is onner 't mes west, kat het hom adopteerd, en vreedde heerst.

Chapter IV. DE GOEDE TIJDING

Doar komt e weer aanzetten. Op fiets. Elke zotterdag zo teegen twei uur. Op fiets; goud pak aan en kraantjes onder aarm. Geleuvege Berend. Zeun van 'n keuterboertje dei tussen Wotterhuuzen en Westerbrouk woont. Goud geleuveg en wil aaltied perbeeren om elk en ain te bekeeren. Mor dat gait aignlieks nait aaltied zoo gemakkelk. Wotterhuuzers binnen nait huil makkkelk noar kerk te kriegen. Of dat nou komt omdat ze ongeleuveg binnen of dat kerk veul te vaar vot is, dat wait gainain. Ik heb joe ja aal ais 'n keer verteld van kerken in Westerbrouk, in Engelbert en in Oaren, nait? Veuls te vaar weg veur Wotterhuuzers. Mor Berend komt elke zoaterdag der bie laangs om minsen wat geleuf bie te bringen. Goud pak ter bie aan. Hai rookt nait en drinkt nait, want hai denkt, dat as 'n goie Kristen motten je zokswat nait doun. Hai stinkt wel altied noar de koiën, mor daar kinnen je ja ainmoal niks aan doun. Elke zoaterdag, veurdat e mit zien kraantjes op pad gait, gait e zug wel eeven wassen en verschoonen, heur; broene kop glimt hom aaltied van gruine zaip. Mor gruine zaip is nait zo staark, dat hai 't reuk van 't koustront der mit ofwassen kin. Mor zo is dat nou ja ainmoal mit minsen dei mit vee omgoan. Gezonde reuk, zegt Pa der aaltied teegen. Pa rokt aaltied noar d'hellen. Dat vinnen joe zeker vrumd, nait? Hellen het zien aigen reuk. Iezer en roest, holt, teer, touw, klinkvuur--der is gain betere reuk in de werelt. Beter den 't Winschooterdaip bie Hoogezand,

mor doar wi'k 't nou ja nait oover hemmen. Hou dei Hoogezandsters doar bie dat stinkende wotter woenen kinnen, kin ik mie nait begriepen. Mor mien dokter, dokter de Vries, woont doar en den kin de reuk toch ook wel nait aal te ongezond wezen, anders zol dokter der toch wel nait woenen willen.

"Mooi weer, nait, Veenstroa," zegt Berend.

"Joazeker, jong. Mie wel hoast te waarm," zegt Pa.

Berend gefit hom "de Goede Tijding." Zo hait 't kraantje.

"Bedaankt, zegt Pa." Loater zel e 't kraantje wel eeven leezen. Mörgevrouw as e 't Bokkeblad uut hêt. Den leest e de "Goede Tijding" wel eeven. As e doar den mit doan is, den nemt e 'n borreltje, of twai, meschien wel drai. En as moe 't nait zugt, nog wel 'n vaarde. Nou ja, eerst 'n beetje geleuf en den 'n klaine zunde. Mor dat dut e allain mor zundagsmörge. Borreltje drinken, bedoul ik. Duurende de week, of "warreldag", zoas Rouf, de man mit de stoere woorden, dat den nuimt, drinkt e nooit gain jenever. Mor op zundag kin dat wel eeven. Moe is den in keuken aan 't kooken (zo kin 't den ook dat e 'n ekstroa borreltje achteroover drukken kin) en soms kommen Opoe en Opa, de Bere, dei dicht bie ons woenen, ook op vesiede. Den kriegen Opoe en moe 'n glas wien (of twai) en Opa en Pa 'n borreltje, enzovoort.

Dat doun ze den zo teegen haalf twaalf 's mörge, as wie tot zundagschool uutbinnen. Nou, as Opoe en Opa der binnen den word ter nait zo nauw op keeken, houveul Pa en Opa drinken. Mor ze worren nooit dronken, snap je wel. 'n Beetje aan de bliede kaand meschien; "jovioal" is 'n beeter woord. Den zo teegen haalf ain goan Opa en Opoe weer noar huus tou. Dat is vlak bie. Ze woenen mor twai huuzen bie ons vandoan. En moe gait den 't eeten op toavel zetten.

Nou geleuvege Berend drinkt nait, dat heb 'k joe ja net aal eeven verteld. Berend denkt dat 'n bekeerde Gereformeerde, of 'n bekeerde Baptist, Roomse, en wat hemmen je nog meer, gain alkohol drinken zel. Gait ook nait noar bioskoop in Oogezand tou. Nou, dat kin'k mie nait

begriepen. Mit aal dei mooie Roy Rogers films dei ze doar nou hemmen? Wat kin doar nou verkeerd mit weezen? Berend gait ook nait aan 't daansen. Doar kin 'k wel mit akkoord goan. Dat gevlaig aal in 't rond! Woarom zol zukswat, as daanserei nou toch ook mooi weezen motten. Nee, dat bin'k wel mit Berend ains. Pa zegt dat Berend ook nait aan vrijerij dut. Dat zee e teegen moe. Vrijerij, doar bin ik nog te jong veur, zegt Pa teegen mie. Dat gezichtuutzoegerij! Wel het doar nou den toch ook belang bie! Roy Rogers dut dat ook ja nooit! Zo Berend het doar den ook wel weer geliek aan.

Berend blift nog eeven mit Pa proaten, mor ik goa noar t'hokkie tou om te voetballen mit Steven, Jannes, Geert, Appie en nog 'n paar meer. 'k Heb ter aignlieks gain belang bie om noar Berend stoan te luustern. Wat hai aan Pa te vertellen het, heur ik mörge ook ja wel in zundagschool van meneer Wildeboer. Mor meneer Wildeboer is nait zo benauwend as Berend, wait je wel. Berend zegt dat elk en ain dei nait geleuft, de hel in gait. Nogaal 'n waarme ploats as ik mie dat goud touheur. Pa zegt dat 'k mie doar mor nait aal te drok over mokken mot. Hai mokt zug der zeeker gain kopzeeren over, zegt e. Mor in zundagschool van meneer Wildeboer word ter nooit wat oover hel en zuks spul sprooken. Hai verteld ons altied van dei mooie

verhoalen uut de biebel, en den zingen we apmoal nog wat versies; den proat meneer Wilderboer weer wat mit ons en veurd dat je 't waiten is tied weer veurbie, en goan wie weer noar huus tou. Bliede, en nait baang veur aal dat spul woar Berend 't aaltied over het.

Onze zundagschool is 'n klain gruin schuurtje aan d'aandere kaant van 't daip. Je goan oover brug, den 'n poar meter, zowat datteg meter, Wotterhuuzerweg op noar kaant van Oaren en den binnen je der. 'n Mooie, gruine, holten schuur mit 'n spitse dak der op. Van binnen hemmen wie 'n örgeltje en stoulen, woar wie op zitten kinnen; en dat is nou den onze zundagschool van Wotterhuuzen mit meneer Wilderboer, dei net zoas Berend, Gereformeerd is. Der binnen minsen dei der "Koksioanen" teegen zeggen, mor ik geleuf nait dat dat 'n mooi woord is. "Koksen" zegt Pa wel ais; hai bedould ter niks gain slechts mit. Pa het niks teegen geleuvegen. "Beter in kerk den in kroeg," zegt hai altied. Pa dut gain van baiden. Gait nait noar kerk en nait noar kroeg tou. Mor nemt soms wel ais 'n ekstroa borreltje op zundag. Dat geft den ook ja niks. Zoolaang moe dat mor nait zugt.

Onze zundagschool is mooi. Mooier den dei aine keer toun ik, net veur kerstfeest, bie taanne Free in Zuudwolle was. Dat was op 'n zundag, en mien nichie en ik mossen noar kerk tou; kerk veur kinder. Dominees vrouw dee 't preeken veur ons. Minsen nog aan tou, 'k was schietensbenaauwd. Mins was mit aarms aan 't speren, pruit zo huil vlug en luut, en mit zo'n hooge stem; zai haar soms troanen in d'oogen. Ging der goud daip op in. Haar 't oareg te pakken, dat kin 'k joe wel eeven vertellen. Ik wuir der glad bang van. En 'k was nogal bliede toun 't ofloopen was, en heb mie zulms doar derekt beloofd, dat as ik weer ais noar kerk tou goa, dat ter wel 'n rustege dominee preeken mot, ain dei mie zo'n beetje in sloap suust, want aanders kniep ik ter uut. En gain hel en verdomnis meer.

Bie mien zuster op sloapkoamer hangt ter 'n schilderijtje aan waand. Schilderijtje mit 'n mooie, groode, rooie roos der op en onder stait ter in prachtege zwaarde letter schreeven: "God is liefde." Zo denkt meneer Wildeboer der ook over, en zo is 't den ook wel.

Berend en Pa binnen nog aan 't proaten, of ze over 't weer, over 't geleuf, of over d'hellen hemmen wait ik nait, want ik bin nou onnerweg noar 't hokkie tou, woar wie voetballen goan. Mor eerst mot ik bie Prins laangs. Ligt weer languut midden op weg. Dut net asof e sloapt, mor ik wait wel beter.

"Prins!"

Steert gait op en den deel, mor hai blift doodstil op weg liggen. Rechteroog gait open en hai kikt mie aan. Eeven zuchten, zoas allain Prins dat doun kin en den weer sloapen. Prins. d' Erdershond, woar elk en ain gek op is. Hij is huil rusteg en kaalm. Ligt aaltied midden op weg, mits 't weer slecht is netuurlek, den is e binnen, woar 't waarm is. Aanders ligt e op weg. Auto's kommen der nooit over de Wotterhuuzen, behaalve den de melkwoagen, woar ik 't aal ais 'n keer over had heb. Mor teegen dei tied van dag is hond maisttied binnen.

Soms gait Prins ook wel ais noar ons huus tou. En den derekt noar veurkoamer, noar 't kabinet woar koekjes binnen. Den blift e der veur stoan, net zolaang, totdat e ain krigt. Ain van moe, ain van Liesje, ain van mie.

En den, as e mazzel het, ook nog ain van Pa. Net as Pa mit zien borreltjes op Zondag. Vaar, as 't goud gait.

Geert trapt mie de baal tou en ik schop hom de baal weer terug. Der binnen nog zes aandere jonges en mit zien zeuven kin wie mooi voetballen. Ain in 't doel en twei partijen van drei elk. Deur van 't hokkie, woar waarktuug en snaiploug van provinsie in opslooten is, is 't doel. Jannes is kieper; onpartijdeg. Hai mag gainain veurtrekken. Hai is kieper veur baide partijen. Steven, Appie en ik, teegen Benno, Berend, (nait de geleuvege Berend, dei nog mit Pa stait te proaten) en Geert. Geert het zien voetbaal brocht, en wie motten wel eeven veursichteg weezen, want 't daip is vlakbie, en as wie baal in 't daip trappen, den is 't aaltied wel eeven moeilek om hom der weer uut te kriegen. Ainmoal hemmen wie 'n keer 'n baal verloren. Was 't daip inschopt en der was nogal 'n beetje wind, begriep je wel. Baal dreef noar midden van 't daip tou en den rechtuut noar stat. Wie hemmen perbeert om der stainen achter te gooien; wie hemmen perbeert mit laange takken, dei wie van boomen ofbrooken hemmen; wie hemmen van aalles perbeert, mor baal is nooit weer uut 't wotter kommen, en zel wel bie Gideon, of in stat terecht kommen weezen. Misschien wel bie Zoltkamp zee ingoan. Veur 'n poar doagen haaren wie den gain baal meer, mor hemmen der ain mokt van krantenpepier mit taauw der om tou. Dat ging nogaal goud totdat dat ding ook in 't daip terecht kwam, en je kinnen joe zeeker wel veurstellen wat ter toun mit dei baal gebeurt is? Sjomprat! Kon nait meer mit voetbalt worren! Wie hemmen zulfs nait perbeert om 't ding der uut te hollen. Geert is toun noar d'overkaande goan, noar d'hellen, en het wat schoemrubber ophoalt. Dat hemmen wie den soamendrukt, totdat 't zowat rond was; touw en elastiek der om en wie haaren der weer 'n voetbaal. Ain dei op 't wotter drieven kon. Doar hemmen wie nogal lang mit speult, totdat Prins der oareghaid aan kreeg, en 't huile ding verropt het.

Drai - ain.

Wie stoan achter, mor dat gefit ook weer niks. Wie huiven nog nait noar binnen tou; 't is nog vroug in de middag en der is nog genug tied om in te hoalen.

Geert het net baal over 't hokkie hin schopt en nou mot kieper der eeven achteraan. Wie wachten den mor totdat e hom weer uut de stroeken opholt het.

Prins stait huil langsoam op. Linkerachterpoot word achteruut strekt. Weer terug. Den rechterachterpoot; en den eeven lang en wied goapen, en den poot weer terug. Nou goan baide veurpooten tegelijk veuruut, veurkant van't lichoom word noar onderen tou drukt, 't huile lichoom rekt zug uut, laanger en laanger, spieren konnen hom wel ais verrekken; weer eeven lang en wied goapen en den goan veurpooten weer terug, en wie hemmen nou weer 'n normoale erdershond. Kop schud hin en weer en nou, kaalm aan, noar huus tou. 't Steert gait huil bedoard van links noar rechts, van links noar rechts, totdat e achter 't huus is, en wie hom nait meer zain kinnen.

Jannes het baal weer vonnen en nou kinnen wie weer verder goan. Draai teegen ain. Nog genoeg tied om in te hollen. Zolaang baal den mor nait in 't daip terecht komt.

Berend is net weer op zien fiets stapt en gait verder. Onze buurman krigt 'n kraantje veur de ziel, en bie Prins zien huus word ter ook ain oflevert. Noadat Prins onze voetbaal verropt het, het dei ook wel 'n beetje geleuf neudig. Want dat was toch wel 'n zunde om dat te doun. Meschien kommen honden wel vanzulfs in heemel terecht.

"Moi, jonges."

"Moi Berend."

Berend trapt mor deur op zien fiets. Noar Rood'hoan. Doar wonen nogal wat boeren, dei ook wel 'n beetje geleuf bruken kinnen. Dat zegt Pa aaltied. Ik wait doar niks van of. 'k Begriep ter nait veul van, van aal dei geleuverei. Geleuveg, nait geleuveg. Gereformeerd, Rooms, Baptist; elk zien aigen meug, zo'k mor zo zeggen.

Chapter V. GEELE LIZZEN

'n Donker feguur teegen de blaauwe lucht aan. Vaar weg. Je kinnen hom mor amper zain en hai lopt aarg langzaam bie 't daip laangs. Stroeken stonnen in volle, witte blui en voogels binnen aan 't nusten en drok bezig met heur klain leevmpjes. Wind komt huil zaacht uut 't oosten en mokt klaine, gelieke golvjes over't wotter. d' Hellen rust. Mannen binnen vandoag vrij en brugwachtershokje is ook leeg vandoag. Gainain waarkt. 't Is 'n huile rustege, mooie dag.

Van ain van de huuzen kin je 'n radio heuren. Dei mooie, daipe stem van Joop de Knecht. Hai zingt High Noon.

"Do not forsake me . . ."

Van 'n aander huus kin je 't middegeeten roeken. Eerpels, rundvlees, jus, bloumkool en messchien nog wel pudding.

". . . on this, our wedding day."

En den komt ter 'n huus waar gedienen dicht binnen, en dat op kloarheldere dag. Aalles is in rust. Zulfs kinder heuren je nait. Dei binnen net tot zundagschool uutkommen en zitten nou binnenshuus. Veur 'n klain poosje in elk geval. Straks kommen ze wel weer noar boeten tou om te speulen. Mor nou is der allain 'n donker feguur op weg te zain, dat langzoamaan dichterbie komt en bie daipswaal laangs lopt.

"If I'm a man, I must be brave...."

Bie d' olle rolpoale blift e stoan, kikt noar d'onnerwaal en den gait e d'r bie in 't gras zitten. 't Wordt waarmer en de maizun belooft minsen beneeden, dat 't nog wel oareg wat waarmer worren zel. 't Word wat bruiereg; voogels zingen ook aal nait zo veul meer.

Siepie komt nou tot 't huus uut en wil noar zien vrund Steven tou, om mit hom te speulen. Eerst runt hai oover weg hin, en den hinkt e van ain bain op d'aandere. As e bie 't huus mit geslooten gerdiene komt, stait e eeven stil en lopt huil rusteg deur, totdat e aan dat huus veurbie is. Den gait 't weer vlug van d'aine bain op d' aandere noar zien vrund tou en vrouw Jansen het e derekt al weer vergeeten.

"and I must face that deadly killer..."

De man stait weer op. Zien houd is wat noar links tou zakt. Hai lopt 'n beetje veuroverboogen en huil laagzaam. Zien glimmende zwaarte schouwen fonkeln in de zun.

"Look at that big hand move along..."

En hai lopt huil kaalm bie 't daip langs. Komt dichterbie en je kinnen hom nou toch wel oareg wat duudleker zain. Gait weer bie d'onnerwaal van 't daip en plukt acht geele lizzen.

Nou dat e bie brug is kinnen je hom beter onderschaiden. Hoalt blouwen teegen borst aan en blift den weer stil bie 't wotter stoan en kikt veur zug uut. Over 't daip hen. Kiekt recht veur zug uut, over d'hellen hin. En zugt niks. Is daip in gedachten dat kin je wel zain.

"..wait along, wait along."

Hai draait zug om en gaait langzaam noar kaant van de Wotterhuuzen tou. Net weer zoas vrouger, toun e 'n klain jong was en nog bie Pa en Moe woonde. Toun waaren der ook zoveul geele lizzen, dei e aaltied veur heur plukte en noar heur toubrocht. Acht geele lizzen. As e den 't huus kwam, den ging e aaltied noar d'achterkoamer en gaf ze aan heur, dei den wel zo bliede was. Baiden gingen ze den de blouwen in voaze zetten en keeken der noar. Mooie geele lizzen op toavel. Dat von Pa ook aaltied zo geweldeg prachteg. Den 'n kop tee mit veul suker en melk en 'n meelkoekje uut deus. En dat was nou zo'n twinteg joar leeden. Toun was 't net zo as nou; hai brocht heur aaltied acht geele lizzen.

Siep en Steven hemmen nou intussen piel en boog noar boeten brocht en binnen echt van plan om nog eeven laamp uut de lanteernpoal te schaiten, veurdats ze binnenroupen worden om te eeten.

"Pa het mie dizze dunne latjes van d'hellen mitnoomen," zegt Steven, "en hai het ter wel biezeigt dat 'k ter veursichteg mit weezen mout. As 'k der aine mit schait den krieg 'k wel oareg op mien donder."

"Laamp uut lanteernpoal schaiten dut ja gainaine zeer," zegt Siepie. "en dien en mien Pa zitten ja toch mooi rusteg in huus borreltje drinken." Dus, ze prebaiern 't mor eeven. Baide jonges hebben mooie boogen mukt van wilgeholttakjes, dei bie ze achter 't huus gruien. En tauw is oareg strak. Ze hemmen klaine gleuven in de pielen moakt, zodat pielen goud in taauw passen. Aan d'aandere kaant van elke piel hemmen ze 'n klain spiekertje stooken. Dat is wel wat gevoarleik, mor 't moakt de piel meer stabiel en je kinnen d'r den ook zuuverder mit schaiten.

"Eerguster," zee Steven, "schoot ik ain van dizze mooie pielen recht de lucht in. En 't ging omhoog, en hooger, en hooger. Mit de spieker recht noar de zun tou. En toun kwam 't weer terug. Draaide zug rusteg om, hoog doar booven, en kwam toun weer noar beneden. Wel hondert kilometer per uur mos mor eeven reeken. En dat ding zaailde 'n beetje, en zaailde 'n beetje meer en kwam toun bie vrouw Siemens achter 't huus terecht. Jonge, jonge, moster eeven west hemmen. Vrouw Siemens was 't goud op liene aan 't hangen, en de piel miste heur net eeven. Kwam zoowat 'n meeter bie heur vandoan in 't grint terecht. Gelok had. Vrouw Siemens ook."

Siepie legt aan, trekt touw terug, kikt mit linkeroog bie de piele laangs, gait 'n beetje noar links mit de boog, den noar rechts tou -- en 't latje mist de laamp. Den is Steven aan de beurt, en 't gait hom ook nait veul beeter of. D'r is der mor ain op Wotterhuuzen dei goud mit piel en boog schaiten kin, en dat is Jannes, mor hai is nou in huus.

Zun is nog 'n beetje hooger klommen. Joop de Knecht en High Noon hebben nou ploats mokt veur de Blue Tango. Sieps moe komt noar boeten en roupt hom noar binnen, om te eeten, en den zugt ze de man dei net bie heur huus veurbie gait. Zugt ter toch wel wat bekend uut. "Eeten!!" ropt ze. En baide jongens draaien zug om. Vrumde man lopt kaalm deur. Lizzen het e nog bie zug. Jonges kieken hom aan en wollen wel es waiten wel dat nou wel was. Ze hemmen hom nog nooit eerder zain. Mot zeker mit bus kommen weezen. Ze stoan nou allebaiden midden op weg noar hom te kieken. Boogen en pielen in handen. Vief pielen liggen d'r op weg, rondom de lanteernpoal. Laamp in lanteernpoal is nog nait kapotschooten en zel vanoavend de stroat wel weer verlichten.

Klaine jongens mit de groode, blauwe oogen zeggen "moi", en de man zegt huil rusteg "moi" en laacht 'n beetje teegen ze. En den gait e laangzoamaan deur. Jongens kieken hom achternoa. Ze hemmen hom nog nooit eerder zain, en wat wol zo'n man hier den toch wel doun op zundag.

Winschooterweg is nou zowat stil en verloaten. Allain de man mit de lizzen is nog boeten op weg. Hai stait still en kikt oover 't daip hin. Vaar weg kin e 'n voogeltje zingen heuren. Hoog in de lucht. Hai kikt omhoog en heurt aargens booven zug "wieso, sissi-wieso, sissi-wieso, sissi-wieso." Eerst denkt e dat 't 'n Winterkoninkje is, of meschien wel 'n roodborstje. Den zugt e op 't dak van ain van de huuzen 'n klain voogeltje mit blaauwgriese veren op kop, klain, scharp snoavelkje, donker broene veren op vleugels en steert en wat lichter van kleur onderaan. "Heggemus," zegt e teegen zugzulf. "Nait veul is d'r veraanderd hier, denkt e. 'n Poar huuzen binnen ofbrooken, gain neien binnen der biebouwt. Woaterhuuzen word klainer. Maisten willen zeeker laiver in Tuundorp of in stat wonen." Zulf is e ook vertrokken. Dat is laang leeden. Hou laang. Hai is 't zowat vergeeten. Twinteg joar meschien. De ploats is nait veul veraandert in dei joaren. 't Daip is nog presies 't zulfde. Hellen is 'n beetje groeter worren en scheepen binnen ook groeter nou. Sommege dingen binnen der wel veraandert, mor veul is der ook 't zulfde bleeven. Lizzen gruien nog aaltied bie d'onnerwaal van 't daip. Voogeltjes zingen der nog, en kinder speulen nog net zoas toun hai hier nog 'n klain jong was. En de man loopt mor deur. Lopt kaalm deur.

Siepies Pa, zien Moe, en zien zuster zitten bie toavel. En dat zugt ter goud uut. Moe kin goud kookken. Eerguster het slachter van Westerbrouk 'n mooi stuk vlees brocht, en ze het ter lekkere jus van mokt. Nou stait soep aal midden op toavel. Den ook nog eerpels mit jus, bloumkool mit dat lekkere spul der overhin, stuk vlees, en noa 't eeten nog van dei lekkere pudding. Sukkeloadepudding vandoag. Veurege week hemmen ze vanillepudding had, mor dit is toch nog wel lekkerder.

Ze zitten apmoal rond de toavel. Siepie het zug wat soep op bord doan en begunt aal te eeten. Zien zuster dut 't 'n beetje rusteger aan. Is al 'n klain doametje en het nait zo'n aarge hunger as heur bruijer. Moe is d'r bie zitten goan en het zug 'n beetje Koninginnesoep opschept. "Wel is dat toch wel doar boeten. Bie Jansen veur 't huus?" zegt Pa dei tot 't roam utkiekt.

"Kin om nait," zegt moe.

"Komt mie toch wel zo'n beetje bekend veur."

"Ik heb om nog nooit zain," zegt Siepie. "Wie waaren boeten aan 't speulen en hai het "moi" teegen ons zegt, mor ik kon hom nait."

"'k Wait 't nait aal te goud. Kin hom wel aargens van." zegt Pa, "Van vrouger, kon 't wel weezen. 'k Wait nait."

"Lekker eeten moe."

"Mörge gaist zeker ook nog eeven noar vrouw Jansens begravvenis, nait?" zegt Pa. "Om twai uur in Engelbert, hè?" Toch wel aarg veur Jansen. Nou dat e allain overblift. Het zien zeun ook aal in gain joaren zain. Waiten zulms ook nait woar e is. In elk geval is zien dochter van Slochter der nog. Doar gait e binnenkört bie in woonen, heb 'k heurt."

"Joa, dat zee Jansen guster ook teegen mie," zegt moe. "Volgende week, den komt zien schoonzeun hom ophoalen en den gait e verhuuzen. Toch wel jammer, want wie hemmen ja zo laang noast 'n kander woont. Mor hai haar ons 't ja aal verteld, dat as zien vrouw te ooverlieden kwam, dat e mit 't waarken utschaiden en bie zien dochter intrekken wol."

Man mit geele lizzen kikt nog eeven rondom zug en lacht 'n beetje as e noar de vief pielen kikt, dei jonges op weg hebben liggen lotten. Heurt kinderstemmen van 't verleeden, toun hai hier ook nog woonde en speulde op de Wotterhuuzen. Dikke twinteg joar leeden. Toun was hai ook nog 'n klain jong en heurde hier thus. De weg, de pielen, stroeken, voogels, d'hellen - - niks is der aignlieks veraandert. Hai dut houd rechtop kop. Kikt nog eeven noar geele lizzen en denkt aan zien tee mit melk en 'n meelkoekje. Nait veul veraandert in aal dei joaren. Minsen worden older en gerdienen goan dicht. Jonge mensen kommen d'r om hun ploats in te neemen.

De man kik nog eeven rondom zug. Den gait e noar Jansens deur en noar binnen tou. Holt lizzen veur zug uut.

Chapter VI. KOESPIEN EN DOKTER HARTMAN

Ze stoan der weer bie 'nkander. 's Aovms zo noa 't eeten. Midden op weg in 'n rondje. Zo vlak noa 't eeten en veur 't noar berre goan is d'r aignlieks nait aal te veul te doun. D'r is gain verkeer meer bie weg; soms gait ter

wel ais 'n train veurbie, mor dat is den ook zowat alles wat je nou heuren kinnen. Ain van dei geweldige staarke stoomlookemootie-ven, dei van stat noar Winschooten gait, of van Winschooten noar stat, netuurlek. Dat lig ter ja mor aan welke kaande dat ding op gait. Zo teegen neegen uur gait ter ook nog 'n vlaigtuug booven oover ons hin, en woar dat ding elke dag vandoan komt of woar e ook hingait wait hier bie ons gainain, mor elke dag zoo teegen neegen uur 's aovms kinnen wie hom booven in lucht heuren. En dat is den ook nog zo'n beetje 't aigenste wat je 's oavmds heuren kinnen. Keerls huiven den ook nait aal te haart teegen 'n kander proaten, om ainander te verstoan. Nou, der binnen der 'n poar haardheuregen bie, dat mot joe wel eeven vertelt worren. Mannen binnen hier nogaal wat doof oover 't aalgemain. Hou zol 't joe den ook wel nait verlopen, as joe elke dag op hellen aarbaiden mossen maank aal dat lewaai van 't klinken en veurhoamers en aal zuks spul meer. Dus, as de mannen mit 'n kanner aan proat binnen, 's aovms, den kin elk en ain wel zo'n beetje heurn woar ze 't oover hemmen. Ze binnen nogaal luud.

"Koespiene, het e hat," zegt ol' Eltje .

"Nou, nou, dat het elk en ain ja wel ais?" zegt oom Wessel .

"Ja, jong, mor 't was toch wel zoo aarg, dat Lammert d'r borreltje bie opnoomen het."

"Dat is der wel goud veur." zegt Jan, dai, zoas joe nou wel aal waiten zellen, der in geleuft dat jenever overaal goud veur is.

"Zeker, zeker," zegt ol' Eltje. "Mor dizze keer huilp hom de borrel niks; twei, drei het e opdronken; en as ik 't goud begreepen heb, het zien vrouw hom de jeneverfles wegnoomen en verstoppt."

"Man toch," zegt Rouf, dei gain zuuver Wotterhuuzer toal proat, mor van dei woorden van aandere Grunneger streeken gebruikt, "koeskillen, dat kin zeer doun."

En gainain gaf hom doar ongeliek in; behaalve den Haarm, dei mos doar wel eeven over noadenken. Haarm is nogal wat langzaam in hazzens. Het vief joar op loagere school zeeten en het eerste klas twei keer overdoun motten. En 'n ongeluk, dat e loater had het, het hom nog slichter mokt. Hai waarkt nou bie de gemaainte in Noorddiek. Pa zegt aaltied dat Haarm zien achterenne nait wait dat 't veurenne leeft. 'k Geleuf dat Pa zukswat zegt. 't Kin ook wel andersom weezen; dat veurenne nait wait dat 't achterenne leeft. In elk gevaal, wat e d'r eeven mit zeggen wil is dat baide ènnen dood binnen.

"En dat gong zo de huile nacht deur hèn," zegt Eltje .

"Veul pien, en vrouw het jenever verstoppt," zegt Jan, "wat toch 'n verrekte boudel."

"Zo teegen elf uur was rooie Lammert der wel goud zat van. Haar aal 'n douk om kop tou bonden. Draai borreltjes deden hom niks goud. Kat was boeten aan 't janken en dat muik aales nog aarger. Vrouw was aal op berre, en hai zat ter -- allain in stoule, kop in haannen, pien, zwaiten, ellène."

"Joa, dat waiten wie ja wel," Rouf weer. "Van koeskillen worren je ja toch wel zo sikkeneureg."

Nou, ik mot joe, tussen twai hoakjes, wel eeven zeggen dat wie 't woord "sikkeneureg" wel kinnen op Wotterhuuzen. Opoe het mie dat laid leert en ik zing 't huil voak. "Ik wait nait wat zel 't toch beduuden, da'k zo sikkeneureg bin...." mor allain Rouf gebruikt dat woord bie ons.

"Ja, waiste, hai wuir d'r toch wel zo haarstikke flaauw van, dat e der nog eeven vaar asperienen bie op nam, hè," zegt Eltje weer.

"Asperienen bruukt mien moe ook nog wel ais zee Haarm," dei der ook wel groag 'n beetje meer bie toudoun wol, "ze het nooit gain koespien motten je begriepm. Ze het ja gain tannen meer. Ze het 'n gebit, begriepm je wel." Elk en ain begreep dat wel, want as je ooit ais mit Haarms moe te proaten kwammen, den bleeven je aaltied wel 'n klain beetje bie heur vandoan stoan. 't Gebit is toch wel zo lös, dat je aaltied allerieglekst benauwd binnen dat booventannen joe teegen de kop aan vlaigen zollen. En dat zowat wel ais gebeuren kin, wait elk en ain ook ja wel. Net as mit Jan de Jansen, dei zien tannen verloor toun e bie dei voetbalwedstried tussen Ajax en Blauw-Wit was.

Verder gain kommentoar van d'aandere manluu.

"En zo teegen twei uur midden in de nacht zat e nog in stoule. Oogen booven in de kop! Daaze om kop tou. Beden en vluiken, 't huilp apmoal niks. Ging om tien menuuten noa twei nog eeven noar plee tou om te pizzen, mor dat huilp koespiene ook weer niks. En den zat e weer in stoul. D'asperienen deden om ook gain goud en toun begon moag hom ook gloepens zeer te doun; en zo teegen haalf drei was moagpien zo aarg dat e 't hoast nait meer uut hollen kon. Kwam van asperienen, hè." zegt Eltje weer.

Train van Stat noar Winschooten gait net bie spoorovergaang bie Wotterhuuzerweg laangs; en mit zien gebloas lot 'n schipper brugwachter Tjeert waiten dat e deur brug hin mot. Kin nog net eeven want brug is over vief menuuten dicht, den gait bruchwachter noar huus tou.

"Pien wuir zo aarg, dat e vrouw der bie van ber of holt het, en noa 'n poar menuuten mozen ze wel noar Barend tou, dei ze toun aalebaiden mit zien auto, noar stat, noar 't Akeedemies zaikenhuus noomen het."

"Zaikenhuus zoo loat oopen," vragt Haarm, dei der ook weer wat touzeggen wol.

Gain kommentoar.

"Ze hemmen hom doar in 't zaikenhuus holpen, en zoo teegen vief uur 's mörgens was moag aal wat beeter. Koespien haar e nog. Mor dokter zee dat ter gain gevoar meer was en dat Lammert veur koespien mor noar tandaarts tou mos. Dus, hai weer nor huus tou," zegt Eltje, "kwam vanmörgen om zes uur mit bus weer thuus. Is netuurlek naait aan 't waark goan. Koeze zat ter nog in en doar mos e vanmörgen den wel eeven mit noar tandaarts tou, in Oogezaand." Nou, doar kin ik joe ook wel stukkies over vertellen, van de taandarts in Oogezaand. Woont door bie 't daip in zo'n groot, wit huus. Kin mie goud begriepen dat Lammert doar vanmörgens wel eeven schietensbenauwd veur west het. Moe het mie aal 'n poar moal mit doarhin noomen. Mit Gado binnen wie der aal voak noar tou west. Ik mag groag noar 't Oogezand tou, mor nait noar taandarts. Doar kin'k joe stukken oover vertellen. Mor nait nou. Eltje is nog aan de proat.

"Zo, Lammert noar dokter Hartman tou. En, zoas e mie dat vanmiddeg vertelt het, was koespien al zowat vot toun e in stoul zat. Zo gait dat altied ja. Binnen zeenen, geleuf 'k wel."

Eltje neemt piep uut d'aine buutse en tebak uut 'n aandere.

Voortrekkers, zai 'k wel. Huil kaalm mokt e 't puutje oopen en stopt tebak in piep. Pakt lusifers uut boksembuutse, en draait mannen rug eeven tou, zodat wind hom teegen de rug aanwaait, en hai piep aansteeken kin, zunder dat lusifer hom utwaait. Kinnen dikke wolken rook rondom zien kop vlaigen zain. Nou dat piep aan is, kin e weer verder proaten goan. Nog ain dikke trek aan piep en: "Tandaarts keek hom eeven in bek, en zee dat der nait aal te goud uut zag. Goaten in 'n poar taanden, twei koezen waaren ofbrooken. Achterin waaren der 'n poar koezen dei oareg lös waaren, booven en beneeden. Of e taanden wel ooit ais poetst haar vruig e. Lammert zee dat e nooit veul taandenpoetsederij in zien leeven doan haar, dat e soms wel es eeven mit schuddeldouk 't zoakje schoonveegde. Veuraal as e 'n zolheern had haar. Smoak blift den nogal in mond zitten; och, en dat is toch op laange duur nait zo smoakelk. Veuraal nait as vrouw je den ook nog net 'n kop kovvie mit kouk geeft. En kouk blift ja ook aaltied teegen taanden aanplakken, nait?"

Haarm zee dat zien moe aaltied gruine zaip bruukt om taanden schoon te mokken. Dat ze, zo gauw ze uut ber was, taanden eeven onner 't wotter dee bie 't aanrecht, wat gruine zaip op 't onner- en boovengebitt smeerde en den mit 't ofwasborsteltje der eeven flink over heer ging. Den eeven goud ofspuilen en weer tussen lippen deur mond in. Haarm zee dat e zug wel begriepen kon, dat Lammert dat nait doun kint haar, want zien taanden waaren ja nog vast in mond. Nou ja, 'n poar lössen zaten d'r in; mor Haarm kon zug ook wel begriepen dat Lammert zug taanden nait mit gruine zaip haar schoonmokken kint, vanweege de smoak.

Mannen keeken hom weer ais aan en zeeden mor niks. Keeken noar Eltje en wollen groag wel ais heuren hou dat den ofloopen was mit rooie Lammert zien tannen en taandarts. Man haar ja zo'n slechte nacht en dag achter rug had, en ze begonnen aal oareg wat meelieden mit hom te kriegen. In stoul in Ogezand in dat groode wit huus, bie dokter Hartman. Hai ston bekend as 'n gooie man, dei soms toch ook wel ais 'n beetje haardhannege was. En doar kin ik ook van mitproaten, as 'k der eeven wat tussen zeggen mag. 'k Wait donders goud dat as dokter Hartman joe in mond kiekt, dat ter 'n poar dingen binnen woar je goud op letten motten: as e niks zegt den is 't wel goud veur mekoar; as e zaacht begunt te zingen, den is der wat loos; as e begunt te fluiten, den komt dei verrekke dreuge boormeschien der bie heer, en as a "in een groen, groen, groen, groen knolle- knolleland" begunt te zingen, den motten je mor eeven gauw mit laimeneer proaten goan, want den krieg je op zien minst 'n zeenenbehandeln, zunder verdooven. Dat is mie aal 'n keer beurt. Pa en Moe kinnen joe dat ook wel vertellen, zodat je der wel eeven zeker van weezen kinnen, da'k nait laig, wat dat aan gait.

Vrachtrain van Neischaans gait net bocht om noar Oarn tou en den gait e noar Honnen, woar ze 'n ranzjeerterrain hemmen. Ze hemmen der ook van dei lekkere eiskoos, mor Eltje is nou weer aan de proat en 'k mot mie den mor weer stilhollen.

"Tandaarts zee teegen Lammert, dat elk en ain toch wel 'n taannenborstel koopen kon, en zug elke dag taannen poetsen zol. Wel twai keer per dag. Dat huilp hom nou nait veul meer, zee e, want zoas 't zoakje der uutzag, was der gain helpen meer aan, en as Lammert verstaandeg was, luit e hom aalle taannen en koezen der utrekken. Der waaren der ja veulste veul goaten, en

schaive taannen, en smeerege taannen, en ofbrooken taannen en koezen, dat ter gain meugelhaid meer was dat hai dat reepereeren kon. Lammert docht ter 'n zetje over noa en vruig hou laang 't den duurde veurd dat e 't nai gebit kriegen kon, en tандаarts zee van zo'n zes weeken. Of e den ook nog weer koespien kriegen kon, mit 't nai gebit, vruig e; en dokter Hartman zee, dat dat zeker nait gebeuren zol. Lammert docht ter nog eeven 'n beetje laanger over noa en zee den, dat 't zoakje der mor uut mos. Zolaang e den mor op 'n zolle heern zoegen en kouk in kovvie stippen kon, den kon e 't wel veur zes weeken uuthollen. En toun 'n spuitje hier, en 'n spuitje doar, en nog 'n poar meer spuitjes. Lammert noa 'n poar menuuten achterover in stoul, Haartman taange der bie, zien helpster, dei aaltied bie hom in spreekkoamer zit en hom aaltied helpt (en op hom schèlt) noast hom, en 't huile zoakje is der uttrokken. Lammert is mit verbaand en ketoen en wat nog meer in mond, zo teegn elf uur weer mit Gado thusus kommen. Vrouw het zegt dat e vanoavend mor ain borreltje hemmen mog. Haarm wil der ook nog eeven wat op touzeggen, mor Eltje jagt om net 'n groode wolk tebakssmook in 't gezicht en noa wat housten hold Haarm zug den ook de kop mor dicht en gait noar huus tou. Net as e zug omdraait, zugt e Lammert veur 't roam stoan. Zugt der wel 'n beetje wit om kop tou uut en laacht teegen hom en wuift; 'n grode spelonk onder neus is wat Haarm zain kin, net zoas zien Moe, 's mörgensvrouw, as ze heur taanden wast.

Chapter VII. BIE SLOOTSWAAL

Harmannus nemt 'n klain, dun strootje tussen doem en wiesvinger van rechterhaand, en gait zug doarmit tussen taanden steukeln. Hendrik, dei noast hom bie sloot zit kikt ter huil kaalm noar en denkt, dat dat mor 'n vies gedou is. Mor baide boeren binnen aaltied gooie vrunden west en dat stookerei tussen taanden, dat Harmannus aaltied dut, doar is Hendrik wel aal laang aan wènt. 't Is nait zo aallergrieslek as vrouger toun ze nog klaine jonges waaren; Harmannes steukelde zug toun ook al tussen taanden. Mor toun dee e 't voak mit 'n strootje, woarmit e eeven teveur 'n kikker opbloast haar.

Harmannes en Hendrik. Woonen soamen in 'n klain boerdereitje aan statskaande van Wotterhuuzen. Op Rood'hoan. Snakkers binnen ze. Harmannus is nou viefenviefteg en Hendrik is zesenviefteg. Gooie keerels. Mor, echte snakkers. En echte boeren; kloagen aaltied, jammern aaltied. 't Is nooit goud of 't deugt nait, 't is te dreug of 't is te nat, te kolt of te waarm, te drok of nait drok genoeg. Echte grote boeren binnen ze aignlieks nait. Gain hereboeren. Klain boerderijtje hemmen ze mit zien baiden. Nou, baide jongens (ze denken nog dat ze "jonges" binnen) maggen groag bie 'n kanner bie sloot zitten. Ze binnen nait zoas de boeren woarover joe meschien aaltied wel leezen hemmen. Aaltied drok aan 't waark, aaltied achter aarbaiders aan, gain tied om zug te kraaben, zuuneg, giereg en goa zo mor deur. Nee, nait dizze baiden. Hemmen heekel aan 't waark, hemmen gain aarbaiders om veur zug uut te joagen, hemmen genug tied om zug te kraaben, en zug kraaben doun ze aaltied, binnen te dom om zuuneg te weezen en hemmen

nait genog geld om gierend te wezen. Aalles wat ze verdainen gait ter derekt weer deur. Nou, wat denken je wel van dizze baide Grunneger boeren? "Klootzakken!" zegt Pa der aaltied teegen; mor wat Pa aangait binnen der nogaal wat klootzakken op dizze weerelt. As mien oom, Pa zien bruier, Pa zien sainkoart in kloaverjazzen nait zain hèt, den is hai 'n "klootzak!" 't Zulfde as der ain is dei stoet veur poalingvissen gebruikt: "domme klootzak"! Nou ja, doar het e den ook wel geliek aan. As Rouf weer aan 't kwakken is en van zukke moeileke, boetenwotterhuuzense woorden gebruikt: "wat 'n klootzak, ja!" Pa het 'n woordenschat van zowat dattegedoehend woorden en ik geleuf wel dat neegentwintegdoehentneegenhonnertènneegenneegteg doarvan 't woord "klootzak" binnen. En ik mot eerlek wezen: soms gebruikt hai 't meervoud van dat woord. Dus, Harmannus en Hendrik binnen "klootzakken." Meervoud. En dizze twee keerls zitten nou mit zien baiden bie sloot. En binnen nait zoas aalle aandere boeren van 't Grunnegerlaand; dei nou haard aan 't waark binnen, aarbaiders veur zug uutjoagen, geld verdainen, en dei der veur zörge dat 't Neêrland nait verhungern zel dit joar; dei veur God, 't laand en keunegin en veur zukzulms (veuraal veur zukzulms) van vrouge mörgen tot loat in d'aovend de pokkels verrekken. As je denken, dat dat onze echte grunneger boer is, den motten joe mor ais eeven goud noar dizze baide "jonges" kieken. Ain ligt wat achteruut, op zien linker elboog, en mit rechter haand makt e zug mit 'n strootje taanden schoon. En d'aandere "boer" ligt noast hom, op zien lief, kop in haanden, en speit zien proemtebakspei in sloot. Doar, op dizze mooie zummerdag, mit zun hoog in lucht, midden op dag, as elk en ain aan 't waark is (je kinnen klinken en timmeren op d'hellens van Wotterhuuzen duudlek heuren), doar zit de trots van 't Grunnegerlaand, ligt Hollands hoop op roem en glorie, veurbeelden veur elk kind dat op 't Wotterhuuzer schooltje gait. Harmannes en Hendrik. Twai boeren. God zei met ons.

Harmannes en Hendrik. As ze zo bie 'n kanner binnen den scheidt ain nog meer op as d'aander. Ze waiten aalbaiden ooveraal wat van of. As je 't oover poltitiek hemmen, den vraagt Drees Harmannus en/of Hendrik zulfs om road. En in boerenwaark binnen zai de beste boeren, nait allain in 't Grunnegerlaand, mor in huil Nederland. As God 'n beetje verstaandeger west was, en haar 'n beetje laanger der mit wacht veurdat e de weerelt schoapen haar, den haar e dizze baide jonges om road vraagt, en 't zoakje zol der den wel veul beeter veur stoan hemmen. Baiden snakken en laigen zo veul dat ze 'n kanner en veuraal zug zulms geleuven,

"Nou, 'k wil die toch eeven vertellen dat 't weer vrouger huil anders was den teegnswoordeg," zegt Harmannes. "Toun was 't toch wel ais zo gloepens hait dat je der nait bie boeten wezen konnen. En winters waaren den toch ook veul kolder den nou. Ik geleuf dat 't weer, dat wie nou hemmen, mit reegen en wind duurende de zummers, en kwakkelderei in winter, ik leuf, dat dat van dei atoombommen komt, dei d' Amerikoanen en Russen aaltied in de lucht vlaigen lotten. Atmosfeerverpeesting most mor reeken. Vrouger waaren zummers ja aaltied waarmer en mooier, en winters waaren aaltied prachtig mit snei en vorst. 't Weer was toun zeeker nait zoas nou. En 'k wil die toch wel eeven vertellen, dat toundertied 't weer soms ook wel ais zo vlug omsloagen kon! Och, 'k wait nog wel zo goud dat op 'n mooie dag in julie, toun ik nog zo'n klain jong was van zowat vaar joar, dat 't weer inains omsluig, hèt. Pa en ik wazzen mit

heuwoagen, mit twei dikke peerden der veur, onnerweg nor 't laand tou, waist wel. 't Was gloepens hait. Veuls te hait veur ain van de peerden. Vuil dood, veur woagen. Pa van woagen of en noar 't peerd tou. En veurdat e 't tuug van 't doode peerd ofkreegen haar, sluig 't weer inains om, en d'aandere peerd vroor dood."

Nou, noa zo'n verhoaltje van Harmannus mot Hendrik toch ook nog wel 'n stoaltje vertellen. Komt eeven overenne en rekt zug uut. Kikt in 't rond en dut net asof e 't verhoaltje, dat e net heurt het, geleuft. Draait zug 'n sigeret, pakt lusifers en steekt 't ding aan. Gait ter weer bie zitten en kikt noar 't wotter in sloot.

Och, joa," zegt e. "Doar hest du toch wel geliek aan, ja. 't Weer is teegnswoordeg nait 't zulfde meer. 'k Wait nog wel dat wie aaltied, elke winter, oover 't Drins Daip scheuveln können. Gain gevaor toun. In neegentienneegentwinteg können wie ja van Wotterhuuzen noar 't Zuidloardermeer tou scheuveln. Peerden stonnen zulms op 't ies. 'k Wil die wel vertellen dat dat toundertied 'n wintertje was. Harstikke kold, hè. Wie brandden toun nog holt in kachel, en dat rookte aaltied nogal wat, waist' wel. 't Was ain dag toch wel zoo verrekte kold, dat Pa de huile dag bie ledder omhoog 't dak op runnen mos, om waarm wotter deur 't schöstein te gaiten, zodat 't rook nait bevraizen zol."

Baide jonges liggen nou op rugge en kieken teegen blaauwe lucht aan. Net asof 't waark en boerderijen nait bestoan. Vrijgezellen, allebaiden. Dus gain vrouwluu dei thus zitten en ze achternoa joagen kinnen. Binnen baiden aaltied vrijgezel west. Nait dat ze gain belang bie wichter hemmen, of had hemmen, mor ze vonnen 't aaltied veul gemakleker om mit zien baiden te weezen. Nou, binnenshuus zugt ter nait aal te schoon uut. Twai vraigezellen, mit 'n beetje laand, 'n poar koiën, tuuten, 'n bok, en zo gait dat mor deur ja; zai kinnen zug om 'n schoon huus nait aal te drok mokken. As je der den ook binnen kommen (en nait veul Grunnegers duurven dat doun) den komt stank joe aal bie veurdeur tegemout. Der binnen 'n poar minsen, dei op de Wotterhuuzen woonen, dei zeggen dat as je noar Harmannus en Hendrik tougoan, dat je aignliek eerst deur staal hin goan motten. Veuraal in winter as 't vee binnen is. 't Stinkt ter nait zo aarg in staal; dèn as je deur staal hin goan en dichterbie keukendeur kommen aan d'aandere kaant van staal den komt lucht van woonkoamer en keuken joe huil laagzaam tegemout. As je den keuken binnenstappen, den binnen je wel aal zowat aan stinkerei went. In zummermoanden motten je der nait hingooan. Binnen goie jongens, mor maal Haarm het ter 'n keer west, toun 't zo gloepens hait en bruiereg was; kwam derekt deur veurdeur 't huus binnen, deur gaang hin en in veurkoamer. Draï muggenplakkers hongen van leege zolderbaalken noar beneeden. Vol mit doode muggen, zwaart mit doode muggen. Harmannes en Hendrik zatten baiden bie toavel en haaren tee veur de gast kloar. Koppies en schuddeltjes stonnen op, wat Hendrik "'t dresswaar" nuimde. "Joa", en Haarm wol wel groag 'n kop tee hemmen. 't Was wel oareg hait, mor Sjineezen zeggen aaltied dat as je waarm wazzen, dat je haite tee drinken mossen. Zollen je den wel gaauw 'n beetje kolder van worren. Dat haar Haarm bie de Mariene leert. Dus Hendrik stait op en pakt drei kopjes, draï schuddeltjes en drei leepeltjes, en zet 't spul mooi op toavel hin. Och, tee dronken jongens ja nooit, behaalve den as der vesiede was, zoas

vandoag. Was nogaal wat stof on kopjes, en dat kon den toch ook zo nait. Harmannus zag dat den ook en begreep wel dat je toch joen gast nait uut 'n voele kop drinken lotten können. Ging noar keuken tou en huil eeven 'n natte schuddeldouk. Kwam weer binnen in koamer, en mit dizze natte schuddeldouk sluig e eeven 'n poar muggen dood. Twai in ain slaig -- zatten booven op 'n kanner. Bloudvek bleef op behaang zitten. "Zo," zee e. "Wat toch 'n gezoodemieter mit dei muggen weer vandoag. Sloag je der aine dood den kommen der tien op begravvenis." Mits e dat zegt, sloagt e der nog aine plat teegen wand aan. "Bliede da's eeven bie ons op bezuik komst Haarm," zegt e, as e kopjes mit schuddeldouk uutwist. "Kop tee zel der zeeker wel goud bie invallen, nait?" Haarm mag wel 'n beetje gek weezen, mor tee het e doar dei middeg nait dronken.

Zee dat 't lief hom beetje zeer dee. Harmannus het hom 'n beetje meer suuker en melk der bie in doan, mor Haarm het 't mooi stoan lotten. Is noa 'n haalf uur weer noar huus tou goan en het ter nooit weer west. Loater het e 't verhoal aan mannen op weg verteld, en Wessel zee dat Sientje van Rouf ook teekopjes mit schuddeldouk schoonveegde; gaf niks zee e. Kiek mor ais noar Rouf. Hai zugt ter toch wel goud gezond uut, nait? Doar mos Haarm den wel eeven oover noadenken; mor hai wil toch nooit weer gain tee bie Harmannus en Hendrik drinken -- dei op dit moment nog baiden bie slootswaal liggen. Achter op rug, oogen omhoog, petten 'n beetje veur oogen schooven, zodat zun ze nait te veul verblinden zel. Der is gain beeter leeven den dat, denkt Hendrik. Harmannes slaggt zug achter teegen nek aan. Mug, of zukswat. Zucht en dut zien oogen der bie dicht. Mor noa 'n klain poosje zegt e:

"Hest ook heurt dat Dikke Mienoa, Kloas Rainders zien dochter, op 'n avvertensie in 't Bokkeblad schreeven het? Keerl van Amsterdam wol kennismokken mot 'n nuuvere Grunneger vrouw, van zo om en noabie viefmvatteg joar. Mos ter knap uutzain, laif weezen, en mos braif mit 'n foto der bie in stuuren. Noar Amsterdam tou. Och, wat zol 'k zoo zeegen, hè. Dikke Minoa is wel 'n laif wicht; nait nuuver.

Veuls te dik, ja. Boer Saanders, dei noast Rainders woont, zee 'n keer teegen mie, dat ze hoast nait deur deur hin kon. Mor ze wol toch wel zo groag 'n man hemmen. Doarom het ze keerl in Amsterdam 'n braif schreeven en der 'n foto bie instuurt; zoas dat in kraande ston. Aan d'ènne van braif schreef ze:

P.S. D'andere 'elft van de photo za'k jou volgnde week wel stuern."

En as zun dizze dag nait ondergoan is, den liggen Hendrik en Harmannus nou nog bie slootswaal.

Chapter VIII. KOVVIE!

Moandagoavond. Rusteg en stil. Pa zit in stoul 'n bouk te leezen: "Een Liefde op Staphorst" kin 'k op de boetenkaande zain. Achter in keuken het moe aal 'n tiedje leeden koffie veur hom kloarmoakt en zo nou en dèn heur ik

"kovvie!" Pa bedoult doar den mit dat ik opstoan mot, zien kop van toavel pakken zel en hom kovvie uut de kolle achterkeuken hollen mot. Hai is drok mit 't boukje beezeg. Mien zuster, Liesje, zit in 'n stoul bie 't roam, en luustert noar radio Brussel. Woarom ze nait noar ain van de Hilversums luustert, wait ik ook nait, mor zai mag groag zo 's oavends teegen zeven uur noar Brussel luustern. 's Mörgens luustert ze aaltied noar Luxemburg; en ain keer hemmen ze heur noam op de radio nuimt, want ze haar der noar touschreeven en om 'n ploetje vraagt, geleuf ik. Dat was wel aarg mooi, om heur noam op Luxemburg te heuren. Eerst kwammen der 'n huile zootje noamen van hailegen dei man op roadio oafroadelde, den muziek, en den noamen van luusteroars, dei braiven aan radio Luxemburg zonden haaren. Nou zit ze in stoul en luustert noar Brussel. Hemmen ze ook mooi, en wat zai nuimt, poopuulair muziek. Zoas "Mister Sandman", "Les Trois Cloches" woar dai bekinde Franse doame zo mooi zingt mit dat mannenkoortje, en den ook nog "Tango Anna," en zoks wat as "La Comparsa" en "Granada," en van dei keerl van Duutslan dei zingt van dei Russiese rivier, de Wolga, "das Wolgalied" zegt ze. Zo hait dat. Ja, de boetenlandse tietels van dat muziek woar 'k net eeven over heb, dat heb ik van heur kreegen. Ze het mie 't op 'n pepiertje schreeven, omda'k heur der noar vraagt heb.

"Kovvie!"

Dat betaikent dat ik nou den mor opstoan mot en Pa derekt 'n kop kovvie uut d' achterkeuken ophoalen zel. Pa leest huil kaalm deur en Liesje luustert nou noar 'n zinger van Amerikoa. Mario Lanza, zegt ze, as 'k heur vroeg wel dat toch wel is, dei zo verrekte hoog zingen kin. Nou wat mie betreft mag ik Jonnie Jordaan toch we laiver. Keerl zingt ook ja op zien Amsterdams. Hoast net zo mooi as op 't Grunnegs.

Kovvie!!"

Pa slaampt zowat vaar koppen kovvie elke oavend. Moe zegt dat e te veul van dat joegel drinkt en der 's nachts nait van sloapen kin. Dat leuf 'k ook wel. 's Mörgensvroug is der nait mit de man te bezailen. Gevoarlek. Gemain as 'n beer mit jongen. Motten je aallebaiden mor mit rust lotten -- beer, en Pa vroug 's mörgens. Mor zo is e den allain mor 's mörgens. Zoas vanoavend is a wat rusteger; zolaang e zien kovvie mor krigt.

"Kovvie!!!"

Nou, dat kwam der den goud en duudlek uut. Zuster kikt zulfs eeven om en dut den, woar ik aal op hoopt haar. Zai stait op en gait mit Pa zien leege kop noar keuken tou. Mario Lanza slagt net zo'n allergrieslekste hooge toon aan, en net as ik denk dat e roamen in 't huus aan diggels breeken zel, holt e zug zo inains de kop dicht en 't laid is uut. Nee,

geef mie dèn "Men Wiegje was een Stijfselkistje" mor. Dat kin ik beeter begriepen. Pa denkt ter ook wel net zowat as ik der oover. Pa het net zo'n kunstgevuil as ik, motten je begriepen. Hai is wat meer ollerwets. Pa is gek op laidjes zoas: "De Zwie-Zwa-Zwabber" en "'t Kerstlied" van Ferry en ook "de Schutterij", dai deur Speenhoff schreeven is. Zukse dingen. Nou as

ter echt op lös gait den zingt e soms van Japie dei trouwd is, of van: "Heb Medelij Jet!" Nou dat is 'n prachtstuk, motten je mor waiten. Gain ploats meer veur hom in bed. "Jij neemt al de dekens, O monstervrouw. Ik bibber van de kou," zingt hai den. 'k Wol der dit mor mit zeggen: eerste klas meziek. Opa, Pa zien Pa, is nait zo gek op meziek. Kin mor 'n poar laidjes. En omdat e van Fraisland is (Heitelân zegt hai der teegn), stait "'t Vrouwtje van Stavoren" boovenaar bie hom op liest. As e ais 'n keer op bruuloft, of zokswat is en 'n poar borreltjes hat het, den zingt e 't huile ding. "Achter in het Stille Klooster" komt ter den soms ook wel ais achteraan. Troanen krigt Moe der den bie in oogen, en ik begriep wel woarom. 'k Heb joe wel aal ais eerder verteld dat moe gauw troanen in d'oogen krigt; en nou den wel van n'aarme soldaat dei net eeven bezuik van zien moe krigt op 't moment dat e, zunder bainen motten je begriepen, staarft. Nou doar kriegen je 't toch wel eeven kold van, nait zo. Opoe is 'n beetje anders. Holt nait van dat sentementeel gedouw; mor as ze der den noar luustern mot, den dut ze dat wel. As je op 'n bruuloft binnen, hemmen je ja ook nait zoveul keus, hè? Opoes mooiste laid is: "Zie de Lelien des Veldts" ook wel 'n mooi deuntje, zo'k zo zeggen. 'n Beetje aan de geleuvege kaant, wait je wel; dat motten je der den moar bieneemen, zegt ze aaltied. Opoe is nait ongeleuvege, mor ze mokt zug der ook nait aal te drok om.

Liesje komt net mit 'n waarm kop kovvie koamer weer binnen. Dut deur goud achter zug dicht, anders komt de kolle wind, van keuken en gaang, waarme koamer in. Zet kovvie, mit melk en twai dikke scheppen suker der in, noast pa op toavel. Pa zegt niks, vernemt niks en trekt eeven aan zien sigeret. Hai rookt sjek. Zegt teegen mie dat rooken nait goud veur 'n mins is. 'k Heb hom nog nooit vroagt woarom hai 't den dut. Toch wel ais 'n keer aan hom vroagen.

Radio wordt nou 'n beetje omhoogdraait en nog 'n andere boetenlaands laidje. 'n Kaauwboi ("cowboy" schrieven je dat, nait zo?) van Amerikoa. 'k Zel heur mörgen wel eeven vroagen wat dat laidje wel is.

Kovvie daampt, Pa slaampt. Drokt zug neus weer in 't bouk, Sigeret ligt nou in aasbak en donkerblauw rook kropt rusteg noar booven tou en verdwient den booven zien kop in roemte van koamer. Moe is net kloar om noar vrouwenvereening tou te goan. Kwakklub, zegt Pa der teegen. Elke moandagoavend goan vrouwen van Wotterhuuzen, en ook 'n poar van Gideon en Tuundörp, noar overkaande tou. As wie 't oover "'d overkaande" hemmen den bedoulen wie doar mit "aan d'overkaande van 't daip woar d'hellen is, woar Pa waarkt, en woar vrouwen, woar 'k net even over heb, moandagsoavends noar vrouwenvereening goan".

"Nou, 'k goa nou mor heur."

Pa: "Moi!" Slagt blad van 't bouk om.

Loesje: "Daag" op zien Ollands heurt mie dat zo tou.

Ik: "Moi!" -- stoer, net as Pa.

En moe is onnerweg noar Kwakklub. Wat ze doar apmoal doun wait ik nait, mor as moe der van terug komt, den het ze aaltied wat neis te vertellen.

Ze roddelen der nogaal wat. Soms het ze goud nais en soms ook weer nait. Ze hoaken der 'n beetje, of braien der wat. Drinken kovvie en kriegen der 'n stuk kook bie, en welvoart van de Wotterhuuzen en omgeeven word ter den beproat en besloten, denk ik wel zo. Veurege dinsdagmörgen was ze nogaal

wat aan de naarege kaant. Ze haar op vrouwenvereeneging heurt, dat ik nogal wat onbeleefd teegen luu op stroat west haar, en dat ik veuls te veul lewaai mokte as ik op weg aan 't speulen was. Kin mie nait begriepen woar de doames dat vandoan kreegen hemmen. Ik dou niks aandere den mit mien speulfluitje over weg te fluiten, en as ze "moi" teegen mie zeggen den zeg ik ook "moi". Nou wie zeggen nait van "moi meneer" of "moi juffrouw" of "moi mevrouw"; wie zeggen allain mor "moi" en boetendes op Wotterhuuzen hemmen wie gewoonlek ja toch ook gain juffrouws en gain mevrouws. Elk en ain is "vrouw", snap je wel. Wie hemmen der ain mevrouw, en zai woont op d'overkaande, bie d'hellen. Mor dei lopt nooit over de Wotterhuuzen, dus ik huif doarom den ook ja hoast nooit gain "moi mevrouw" zeggen. Nou de vrouwen van Tuundörp, da's direkt teegen Oarn aan, dei willen wel groag mit "juffrouw" aansprooken worren. En dei kommen ja ook hoast nait op de Wotterhuuzen. Mien taande, dei doar woont, komt nogaal voak ais hier bie ons op vesiede, en ik goa doar ook wel ais hin. En ik geleuf dat elk en ain in stat ook "mevrouw" is. Ik begriep ter nait veul van -- vrouw, juffrouw en mevrouw. En wat 'k toch wel eeven zeggen wol is dat ik toch ook nait wait wat ze der mit bedoulen, dat ik onbeleefd en lewaaiereg was. Meschien heb ik dat "vrouw, juffrouw en mevrouw" boudeltje 'n beetje deur 'n aander smeeeten. Nou, as ik teegen vrouw Hendriks "moi, Dikke Jantje", of teegen Haarm "moi, maalle Haarm", of teegen Rouf "moi, lip" zegt haar, of as ik mit mien fietse, woarop ik 'n motortje van 'n knieper, schounpoetsdeus en 'n wekring makt heb, de huile, godganse dag deur over Winschooterweg goan haar, nou den kin 'k mie wel begriepen dat ze meschien wel 'n beetje kwoad op mie weezen konnen.

Ze 'k joe ais wat vertellen: meschien heb 'k aal dei dingen wel doan. Lewaai makt en onbeleefd west. Per ongeluk, wait je wel. Mor dat wil 'k moe toch wel nait vertellen. Aans zegt zai 't teegen Pa en den krieg ik op mien donder. 'k Zel 't nooit weer doun, dat beloof 'k.

"Kovvie!"

Neegen uur en nou wil e zien daarde kop kovvie hemmen. Kin der vannacht weer nait van sloapen, dat kin 'k joe nou wel weer vertellen. Radio is aal 'n poosje leeden uutdraait en Pa is nog rusteg aan 't leezen. Het zug 'n poosje leeden nog weer 'n segeretje draait en d'huile koamer is nou blaauw van sigarettenrook.

Boeten begunt 't weer wat slechter te worden, en wie kinnen reegen teegen 't roam aan heuren. 't Zel mörgen wel slecht weer worden en Pa, dei boeten bie 't schip waarkt, is doar nait zo gek op.

"Kovvie!!

Duudelik genog veur mien ooren. Zuster kiekt mie aan asof ze zeggen wil dat 't nou mien beurt is om noar de keuken te goan. En ze zel doar den ook wel geliek aan hemmen. Zai is nou ook aan 't leezen, of meschien heur huuswaark veur school aan 't doun. Ze gait noar d'ULO, aan de Schimmelpenninckloan in Hoogezaand, en ze is nogaal gek op de Franse taal zegt ze. Ze het mie ook 'n keer heur Frans boukje zain lotten en ik

kon mie der niks van begriepen. Op d'eertse blad ston der:

"Jacques est dans le pré,

Le cheval aussi..."
Nou dat is mooi, ja. As 'k nou wos wat dat betaikende, den kon 'k ter meschien wel mit noar Frankriek tou goan.

Ja, hier is joen kovvie Pa. Mooi bouk, hè? Zeeker; twei scheppen suuker en 'n beetje melk ter in. Deur eeven dicht doun? Zeeker, dou'k derekt wel eeven. 'k Haar haanden vol mit kovvie en kouk. 't Reegent nogaal haard boeten, doar he' je geliek aan. Ja, moe het paraplu mitnoomen.
"Welterusten."
"Welterusten."

Chapter IX. VERWAIDEN

Dikke Jantje en Rouf binnen 'n kander net veurbie goan en baiden hemmen "moi" teegen 'n kanner zegt. Dikke Jantje gait noar ain van de buurvrouwen tou om weer ais 'n keer wat te roddelen en Rouf, zoas aaltied, wait nait presies woar hai hingait.

Dizze woensdagoavond is elk en ain weer boeten. Vissers zitten weer bie 't wotter aan veurkaande van Wotterhuuzen en aan aandere kaant stait ter weer 'n sootje te proaten. Mannen mot je waiten. Vrouwen stoan nooit bie mannen op weg te proaten, dat heurt nait zo. En mannen hemmen 't toch ook aaltied over d'hellen, over pooletiek, zoas d'oorlog in Korea, of over d'oorlog dei ze net achter rug hemmen. Zeuven joaren leeden. Lammert het 't nogaal voak over pooletiek en elk en ain mag doar ook wel groag over mitproaten. As 't aan mannen van Winschooterweg laag, den was der aaltied vree in weerelt; rieken waaren nait zo riek en aarmoude zol der nait bestoan. Mooi weerelt, nait?

Maal Haarm komt ter ook eeven aanlopen en zingt huil zaachtjes 'n deuntje. Mannen kinnen hom nait heuren, mor ik, ik zit bie 't daip en kin hom huil goud heuren. Haarm zingt dat aine deuntje dat e aaltied zingt: "Rust mijn ziel, Jan Pot is Koning. Heel Kolham is zijn gebied". Wat dat betaikent wait ik ook nait, en ik bin der ook huil zeeker van dat Haarm der ook gain flaauw benul van het, woar e aaltied over zingt. Noa 't ongeluk dat e had het, nemt gainain homt zo serieus meer.

Dikke Jantje gait bie ain van de buuren binnen, en der zellen wel 'n poar van de noabers over koolen reekelt worren. Rouf stait bie ain van de visserluu te proaten, of kikt allain mor noar 't wotter; wat e nou aignliek presies dut dat wait ik ook weer nait, want ik bin der nait dicht genug bie om te heuren, of te zain, wat e doar dut, en 't gait mie ook ja niks aan! Hai het hannen weer in zien stusiekooren boksem, zoas aaltied. Lip haangt hom weer oareg leeg en der zel wel huil wat veurnoams in zien kop rondspouken.

"'k Heb heurt dat ter veurege moand eeven zestien doezend minsen van Oost Berlien noar 't Westen ontsnapt binnen." heur 'k van ain van de mannen op weg .

"Joa, en wat ook 'n boudel in Korea nait? Vlaigtuugen van Verainegde Stoaten hebben doar 'n huil zootje elektriese sentroales bombaardeert. Hou lang zel dat doar ook nog wel so tougoan?"

"Messchien zel Eisenhower der wel wat aan doun kinnen, nou dat e straks naaie presedent is," zegt ter weer 'n aandere.

En ze reeveln mor deur. Nait te laang, dizze keer. Boer Roggemoa is koiën aan 't verwaiden en veurop Wotterhuuzen kommen der aal zo'n viefteg aanzetten. Rouf, dei nog bie de visserluu stait, gait 'n beetje oetziet en trekt lip wat in. Vissers trekken zug nait te veul van de baisten aan, zolaang ze mor mooi op weg blieven. En dat doun ze ook wel. Boer, zien zeun en knecht en nog 'n poar meer, dei mithelpen, zellen 't zoakje wel mooi in tuug hollen. Der gait wel ais 'n kou wat uutzied en wil 'n beetje vreeterij van daipswaal hemmen; hai krigt den gauw 'n mep teegen kont aan en volgt den mor gauw zien aandere melkvrunden weer. Rouf is toch nait aal te gek op de baisten, dat kin 'k wel zain. Om joe de woarheid te vertellen, 't aangezicht van Winschooterweg veraandert wel wat deur dizze verwaiderij. Oareg wat baisten doun steert ter eeven bie omhoog en deepooneren van zukke grode, natte, gruine plakken op weg.

En dat is't zeeker woar Rouf 'n heekel aan het, dunkt mie. Hemmen joe wel ais opmarkt, dat 'n kou steert omhoog trekt en den 't zoakje zo mor op weg dut, en den net dut asof der niks aan de haand is? Doarom zeggen mensen zeker: "hai is zo dom as 'n kou," of "hai wait van veuren nait dat van achteren leeft." Dat zegt Pa altied, zooas joe wel aal waiten.

Geweldeg drok nou op weg. Zo'n twaihonderd, of meer, koupooten mokken zo'n zaacht geluud, net as of 't langsoam op dak reegent--dikke druppen. Ain kou springt achterop 'n aandere kou. Koiën doun dan soms nogaal voak. Ik heb Pa al ais 'n keer vroagt, woarom ze dat toch wel aaltied doun, en hai zee: "Wel jong," zee e toun der weer 'n kou op 'n aandere zat, "wel jong, waist nog wel van veurege week. Du en ik binnen toun ja zoaterdagoavend mit zien baiden eeven aan 't loopen west. Oover Oldiek, over Westerbroek en den bie Doominesloan weer noar d'hoofdweg tou, en den weer noar huus."

"Joazeeker," zee 'k.

"Toun wie op Westerbroek, bie Dominesloan waaren, wast du ja zo aarg muide, en heb 'k die ja op schollers noomen en verder droagt; wais't nog wel?"

"Joa, dat is ja nog mor 'n poar doagn leeden," zee ik.

"Kiek nou es eeven goud noar dei twei koiën. Baiden binnen nogaal dik en joaren binnen ook oareg vol nait?"

Zag 'k wel.

"Nou, kou dei muide is gait noar aandere kou tou, dei nait muide is, springt hom achterop en krigt den zo 'n vrij ritje."

Kon 'k wel begriepen, dat ze vanweege zwoare lichoamen en dikke joaren wel ais wat muide worren konnen as ze aan 't verwaiden wassen.

"En as achterste kou uitrust is, den gait e der weer of en 'n aandere kin den aan beurt kommen".

En zo zit dat den in mekoar, begriepen je? Koiën binnen nait zoo aarg dom as je 't eeven goud bekieken.

Zowat d'helft van Winschooterweg zit nou vol mit koiën en ik mot joe der wel eeven bie vertellen dat ze nou zowat apmoal steert omhoog hemmen; 't is net asof ze 't mit 'n kander ofsprooken hemmen. "Veul vreeten vandoag, luu! Wie goan weer ais verwaiden. En eeven inhollen, hè! Den as wie op de Wotterhuuzen binnen, steert der eeven bie omhoog en 't zoakje doar den eeven op stroat hinleggen." En dat doun ze nou den ook mor, asof 't nait op kin. En as ze dichter bie d'aandere kaande van Wotterhuuzen kommen, motten mannen ook wel eeven uutzied en pooletiek en aal aandere zoaken, woarover ze 't

hemmen, motten wel eeven wachten. Welvoart van de wereld mot utwieken veur 'n sootje koiën van boer Roggemoa. En 't schietkaravoan gait nou bie de mannen veurbie. Dei stoan huil rusteg aan kaand van weg noar koiën te kieken, asof zukswat elke dag gebeurt. 'n Poar koiën binnen wat balstuureg, en boer en knechten zörge der wel eeven goud veur dat gainain van de baisten, of de mannen, in 't daip drokt worden, en dat is ook mor goud want de maiste mensen op Wotterhuuzen kinnen nait zwemmen. Ik krieg zwemlessen in Engelbert, waiten je wel, mor Pa en onze buuren hemmen nooit gain zwemmen leert. Pa zegt dat e wel hondjekraaben kin, mor 'k bin der nait zeeker van of dat goud genug is om zug zulms uut 't daip te redden. Twai koiën binnen schienboar weer muide, want ze springen weer bie anderen achterop. Dat is toch wel makkelk as je 't goud bekieken. Net zoas bie aine achter op fiets te zitten.. Worren je ook nait muide van.

Jt Vee is nou intussen al vot en, behaalve 't zaachte geluud van hoeven bie Oldiek, is zowat aales weer bie 't olle. Rouf zien lip haangt weer leeg, vissers binnen weer rusteg aan 't vissen, en 'k geleuf nait dat ze 't ooit vernoomen hemmen dat koiën bie ze laangs gaan binnen. Aan d'aandere kaande staan mannen weer in 't rondje op weg en worden wereldprobleemen weer ais oplöst; ze proaten oover d'hellen en oover wat ze in 't Vrije Volk, in 't Neisblad van het Noorden en in 't Bokkeblad leezen, en wat ze oover de radio heurt hemmen. Maale Haarm, dei der nou ook weer bie stait, proat doar nait aal te veul oover mit. Hai kin wel 'n beetje leezen, mor interesseert zug meer veur, Kappie, Panda, Paulus de Boskabouter, Rip Kirby en aal zuks wat meer. Zien weereld is nait zo kompleks as dat van aandere mins en zien weereld is zeeker wel makkleker.

"Nou dei Zatopek, hè." zegt Pa, "het hai mie nait eeven de fiefdoezend meter en de tiendoezend meter maraton wonnen in d'Olimpiese Speulen in Elsinkie; ze zeggen in kraande en ook op radio, dat ze zug nait veurstellen kinnen dat dizze keerl van Tsjechoslovakije zo goud runnen kin."

"Keerl het ausdauer," zegt rooie Lammert, dei net as Rouf, der groag 'n keer 'n vrumd woord in gooien mag.

"Joa", zegt maale Haarm, dei der gain woord van begriipt. Kappie en Rip Kirby en Eucalyptus gebuuden zukke woorden ja nait. Zulfs in George van de Rebellenclub en Arretje Nof, het e nog nooit zo'n woord as "ausdauer" leezen. Mor as Lammert zegt dat dizze runner "ausdauer" het, den zel dat den ook ja wel zoo weezen. Haarm het nogal groot respect veur Lammert. Van onder bie daipswaal kin ik zain dat zun ondergait. Oavendzunneshien moakt mannen op weg der wat roodachteg utzain. Lammerts naie taanden glimmen in roode de zun as e wat zegt. Zien mond zugt ter nou beeter uut den 'n paar weeken leeden, dou e der niks in haar. Mooie witte tanden, gain schaive taand in mond en ook gain donkere goatjes in veurtaanden zoas e dat haar, veurdat taandarts ze der uutropt het. Ik kin wel zain dat e der huil trots op is, want hai holt zug bek nait stil en proat meer den aal d'aanderen mit 'n kander.

Melkwoagen van 't zuuvelfebriek komt ter mit groot geweld aanstoeven. Mannen gaan weer aan kaande van weg, zodat woagen der laangs kin. Banden roazen deur 't koustront hin en 't gruine spul vlogt alle kanten uut. Rouf, dei nog bie de vissers stait, krig zulms wat van dat spul teegen pet aan. Hai zegt ter niks van, omdat e 't nait vernemt. Zolaang e 't mor nait teegen lip aankrigt, mokt hai zug der aignlieks ook nait aal te drok om. Dikke Jantje komt weer bie Jannoa tot 't huus uut, en ik bin der zeeker van, dat ter wel 't ain en ander besprooken worren is. Dikke Jantje is 't Wotterhuuzer Neisblad. As je wat oover 'n aander utvinnen willen, woarhaid of nait, den gaan je noar Dikke Jantje tou. Wat ze nait wait, versint ze wel.

Rouf het zug ook aal omdraait en gait nuur huus tou. Sientje, zien vrouw, zel teekopjes wel aal mit schuddeldouk schoonveegt hemmen, zodat e 'n kop tee drinken kin, veurdat e noar ber tou gait.

Nou dat wereldprobleemen oplöst binnen, gaan mannen ook mor noar binnen tou; zulfs visserluu hollen der mit op. Genog veur vandoag. En ik denk, dat ik den ook mor noar huus tou goa.

'n Vlaigtuug booven ons gait noar kaand van Duutslan tou. Achter de huuzen over de snelweg kin ik heuren dat ter 'n auto aanstoeven komt.

Zeeker noar Oogezaand tou. Bie Oldiek komt oom Jan net weer tot kroeg uut. 't Is net asof e dronken is, want hai zwaait 'n beetje van d'aine kaande van weg noar d'aandere tou. As e wat dichterbie is, kin 'k zain wat ter aan haand is. Oom Jan is nait dronken. Koien hemmen zoveul spul op stroat hinsmeeten dat hai gewoonweg nait rechtuut noar huus tou goan kin en om koustront hin zwaaien mot. Weersverwachten zegt dat 't mörgen mooi weer worren zel. Dat is den ook mor goud. Mörgen kin Winschooterweg den weer opdreugen.

Chapter X. KONVERSOATSIE MIT KAT

't Begunt der al weer op te lieken. Zuudwester wind waait asof 't nait op kin en donkere wolken vlaigen deur de lucht hin. Dat is ook nog nait alles. 't Wotter in 't daip is vandoag ook huil hoog; komt zowat oover weg hin. 't Reegent aal veur 'n dag of wat; soms 'n beetje en soms gloeiend haard. 't Is gain weer om op weg te weezen. Oafloopen nacht was 't wel zoo aarg, dat wind om dak tou gierde. Wie sloapen booven, en soms vruigen wie ons wel ais of, of dakpannen der nait ofvlaigen zollen. Mor dat ging nogaal goud, want alle dakpannen zitten nou nog wel mooi op 't dak. Je kinnen joe zeeker wel begriepen, dat wie apmoal binnenshuus blieven; lekker bie waarme kachel. Gainain is boeten. Wel gainain, dat kin 'k nou ook weer nait zeggen. Onze kat is boeten. Het wel kaans had om noar binnen te kommen, want moe het deur veur hom open doan. Mor meneer de kat zat mie d'r in de kolle veur deur en keek heur eeven aan asof e zeggen wol, "Joa, wat wilst doe nou. As ik binnen kommen wil, den ze'k die dat wel waiten lotten." Moe ruip nogaal 'n beetje haard, vanweege de wind, "kom hier Simon, kom nou, kom noar binnen tou, lekker waarm hier binnen. Kom jong" En kat keek heur huil rusteg en verstaandeg aan mit zien geele oogen, mit zwaarte stippen in 't midden, en draaide zug om. Hai draaide zug nait allain om, mor dee steert der eeven huil recht bie omhoog en luip vot. Op dei menaier lot kat joe waiten woar elk en ain hom wel smokken mag.

En doar stait e nou. Dicht bie 't wotter aan kaant van 't daip. Ik wait wel dat katten 'n heekel aan wotter hemmen, en joe waiten dat katten 'n heekel aan wotter hemmen, mor dizze kat wait dat nait en doarom stait e doar nou, word nat en gainain wait aignlieks woarom dat e boeten blift.

Haarm, dei hoast net zo gek is as de kat, lopt bie weg laangs. Zeeker eeven noar winkel tou om wat rookerei te koopen. Hai rookt nogaal groag en rookt oareg veul. Wel 'n pakje sjek per dag. Hai kin 'n sigeretje mit ain haand in reegen draaien zunder dat 't vloepapier nat wordt. Joe perbeeren dat ais! Gainain wait persies woarom Haarm zo slicht is. Vrouger, zeggen ze, was e nait zo dom, ook nait te verstaandeg, beetje beneeden normoal haar meester zegt. Tussen tied van Loagere School en nou is der wat mit zien verstaand gebeurt. Minsen denken dat 't wel van dat ongeluk west het, dat e had het; krek noadat e uut dainst kwam. Hai wol weg eeven oversteeken en zag auto nait, dei der wel mit zo'n honnert kilometer per uur aanzetten

kwam. 't Was opmaol bloud west. Groode snee in kop, zo van de rechter oog noar booven tou, schaif omhoog, deur 't hoar hin noar achterenne van kop. Snee in veurkop was zowat twai centimeeter braid en je kon scheidel zain, dei ook oopen brooken was. Veul bloud kwam der uut, luip aal oover 't gezigt en oover weg hen. Linkeraarm was bie scholder brooken en was aachter 't lichoam draait. Loater vonnen ze ook uut dat e nog drai rippen brooken haar en 'n kneischief was verbriezeld. Snee in kop haar hom hoast in doan, zee dokter. En Haarm is nooit weer normaal west. Waarkt nou bie gemaintewaarken van Noorddiek. De Groot, dei in Engelbert woont, zegt dat Haarm 'n gooie waarker is; en as aandere aarbaiders in keet zitten, as 't ze 'n beetje te kold is, of as 't reegent, den is Haarm nog aaltied aan 't waark.

Kolle en reegen het a gain last van. Kin meschien ook wel weezen, dat e laiver nait mit mannen in keet zit. Ze ploagen hom aaltied nogal oareg wat, het Pa mie verteld. Meschien kin e doar nait goud oover. Mor Haarm is der elke mörgen om half zeuven bie gemaintewaarken in zien stuusiekooren boksem, blaauw boezroen en olle jas. Dragt elke dag zwaarde sokken, dei zien moe aaltied veur hom stopt. Stekt wat krantenpepier in zien klompen, vouten derin en dèn op fiets noar 't waark tou. Veurdats e op fiets stapt, zegt zien moe aaltied teegen hom, om versichteg te weezen, en eerst van fiets of te stappen, dèn links kieken, dèn noar rechts, dèn weer noar links en dèn, as aales vaileg is, langzaam en veursichteg over te steeken. Snelweg achter Wotterhuuzen, is nogal drok. Veuraal dinsdags as boeren noar markt in stat goan. En Haarm dut presies zoas zien moe hom dat zegt.

Haarm, dei zeuventwinteg joar is, zugt ter oet as 'n man van zesteg. Loft altied mit kop omdeel en het 'n pet op kop. Linkeraarm hangt ter altied 'n beetje slap bie en rechterbain is nait zo staark as linkerbain, en je kinnen aaltied heuren as Haarm bie 't pad loft. Klomp aan rechtervout trekt e aaltied oover weg hin. Rechterklomp is ofsleeten as d'aandere nog zowat nei is. Haarm is echter aaltied bliede en makt zug naargens gain zörge over; en as mannen van Wotterhuuzen op 'n mooie zummeravond, noa 't waark, op weg stoan, den mag Haarm der ook groag bieweezen. Hèt nooit veul te zeggen, en mag groag noar verhoalen oover d'hellen luustern. Hai haar ook groag op hellen waarken mogt, mor zien pa en moe vonnen 't beeter dat e bie gemainte waarkte, en wetholder Boeles het ter veurt zörge dat e doar 'n boan kreeg. Haarm mag groag oover de tied proaten toun e in dainst was, bie de Marieniers. Toun ze in San Diego west hemmen. "Mooiste stat in Kalifornie," zegt Haarm, asof hai der aalles van ofwait. En 't is aaltied presies 't zulfde woar e 't oover het. Ze hemmen 't verhoal aal zo voak heurt. Ze lotten Haarm den toch zien gang mor goan. As e mit de mannen proaten kin, den vuild hai zug veurnoam, en den denkt e dat e der bie heurt. San Diego is zowat 't ainegste woar e zug nog wat van herinnert, en wor e groag oover proaten mag. Wotterhuuzers binnen nait zoas de mannen bie gemaintewaarken; ze ploagen Haarm nait. Ze kinnen zug hom nog wel van de tied toun e 'n klain jong was en op de Wotterhuuzen opgruide. En den kwam 't ongeluk. Mit zowat spotten je nait. Dus den luustern ze mor ais weer noar 't verhoal over San Diego dat ze aal zo voak heurt hemmen.

Haarm, dei nou noast onze kat bie 't daip stait, denkt voak aan de mooie stat, woar e ais west is.

"Wie kwaamen doar op 'n oavmd aan," zo begint e aaltied. "Der liggen der wel hondert van de groode milletaire kruuzers. En wie laagen aan 'n laange pier, noast 'n pakhuus, en konnen de stat zo goud zain. Witte, hooge gebaauwen teegen blauwe lucht aan. 't Was zo teegen zeuven, acht uur en 't wuir aal donker, en wie mozzen op 't schip blieven. Zo gaauw 't donker was konnen wie lichten van de sittie zo goud zain, hè. En aal dei auto's; 'k heb der nog nooit zoveul bie mekoar zain. Kameroad van mie, dei der aal ais 'n keer eerder west haar, zee teegen mie dat dei braide weg Broadway haitte, en dat ter in 'n poar ziedstroaten nogal wat kafées en ook 'n hoerenbuurt waren. Dat is wel verbooden in Kalifornie zee e, mor maiste soldoaten muiken zug doar nait drok om."

En zo kweedelt Haarm aaltied mor deur. Van 't vlaigvelt dat vlak bie d'hoaven ligt en van de groode vlaigtuugen dei der aaltied in en uut vlaigen. Hai zee dat 't vlaigvelt, dat messchien wel net zo groot as Schiphol was, noar d' eerste man dei over d'Atlantiese Oseoan vloog, Charles Lindburgh, nuimt is.

"En den mochten wie stat in, zo gaauw 't volgende dag weer licht was," zegt Haarm den aaltied weer. Mannen op Wotterhuuzen motten den weer heuren hou ze apmoal mit 'n kander noar 'n Meksikoanse ploats west binnen, dei zowat twinteg kilometer zuudlek van San Diego ligt.

Ploats hait Tijuana (Tiejannoa, zegt Haarm). Hai denkt dat ploats noar 'n Grunnegse vrouw, Jannoa, nuimt is. "Aarmoude is doar zoo aarg," zegt Haarm den. "Nog wel aarmer as wie 't hier haaren, toun Kolijn der nog was. Overaal perbeert elk en ain joe wat te verkoopen. Nooit betoalen wat ze joe vroagen," zegt Haarm. "Aaltied ofdingen hè; joa zeker. En schooierij! Aarm gedou. Hier en doar binnen der 'n poar stroatmusikanten, soms wel ais 'n arme olle vrouw dei bie joe veurbielopt en oopen haand uutstekt. Den, as je deur 'n stroat kommen, dei de Meksikoanen Avenu de Revolution nuimen (aaveenoe dee reevooloesjooon, zegt Haarm der teegen), den kinnen je joen oogen nait geleuven. Binnen in de kafées binnen der noakte vraauwen aan 't daansen en ze doun ook aandere dingen doar, woar ik van mien moe nait over vertellen mag."

Keerls vroagen aaltied eeven, wat doar toch binnen in kafées wel zo te zain was, mor Haarm schud den zug de kop, word wat rood in 't gesicht en schoedelt zug den aaltied 'n beetje hin en weer en hangt kop noar beneeden tou. Hai wilt 't toch nait zeggen. Haarm dut aaltied presies wat moe teegen hom zegt. En over dei vrouwen, dei noakt over 'n soort teunbaank daansten, mag e nait vertellen, zegt e aaltied.

En doar is e nou, boeten in reegen mit onze verrekke kat, dei harstikke nat word. Baiden worren ze nat, Haarm en de kat. Haarm strikt 't daier over kop en kat vind dat nogal mooi, reeken mor zo. Zit op zien achterenne in 't natte gras; steert 'n beetje omhoog en noar links tou krult. Wrift kop teegen Haarm zien haand aan, en Haarm kraabt hom 'n beetje teegen linkeronderkaant van kop aan. Nou beweegt kat zug de kop wat en wil dat Haarm hom aan d'aandere kaande kraabt. Haarm dut dat den ook eeven. En as dat dut, den prat e aalmor deur. En kat vind 't schienboar nogaal aarg mooi.

Zwaarde wolken komen der aanzetten. As 'k uut 't roam kiek, den kin 'k ze wel aal goud over polder zain. Dikke zwaarde wolken dei deur de wind

veuruutjagt worden. Golven op 't daip worden wilder, en grooter, en zwaarter, en joagen 't daip noar stat tou. 't Is kold boeten. 't Begunt nou huil hard te reegen, en wind giert weer om 't dak. 'n Vrachtschip komt ter aan voaren en schipper bloast 'n poar keer. Tjeert, de brugwachter zel wel uut 't waarm brugwachtershok motten om brug oopen te draaien. Zel der wel gain belang bie hemmen, mor dat is zien waark nou ja ainmoal. 'n Train komt van stat. 'k Kin hom nait heuren. Wind mokt veulsteveul lewaai. 't Vrachtschip gait nou bie ons veur 't huus laangs. Golven bonken teegen veursteeven aan en 't schip het ter hard mit te doun. Gait op en deel. Schipper bloast nog 'n poar keer. Meschien kin Tjeert hom nog nait heuren; wind mokt ook ja wel 'n allernoast keboal. Moe komt achter mie stoan. Het nog 'n poar törven in kachel doan, en 't is nou toch echt lekker waarm binnen. Ze het kovvie al kloar en straks zel Opoe nog wel kommen kovvie te drinken. Dat doun ze elke dag. Geft niks hou mooi of hou slecht 't weer is. Kovvie motten ze aaltied op tied hemmen. Nou is 't boeten toch wel aarg. Zwaarte wolken binnen aal zowat derekt booven d'hellen. Haarm kikt nor de lucht. 't Zugt hom der nait aal te goud uut. Kraabt kat nog eeven onder kin en den is 't net of e nog wat teegen hom zegt. Kat kikt hom aan, en gait langzaam opstoan. Huil langzaam. Kat wil 'n mins nooit waiten loaten, dat e 't meschien wel ais drok hemmen kon--zulfs nait as dat mins zien beste vrund, Haarm, is. Haarm is intussen ook in reegen en störm opstoan goan, en gait noar winkel tou, dei drei huuzen bie ons vandoan is, en kat gait noar onze deur tou. As e bie deur is begunt e te janken en te miauen asof wereld vergait. Hai mokt nog meer lewaai den störm en reegen mit mekoar. Simon, nou dat Haarm hom aales weer over San Diego verteld het, wil noar binnen tou. 't Is te nat, te windereg en te kold boeten. Moe dut derekt deur oopen, en kat kikt heur toch wel zo gloepens gemain aan: "Haarst mie toch wel eeven eerder binnen lotten kint nait?"

Chapter XI. SUNT-MEERTEN

Moe het mie veurege week, toun wie noar stat west binnen, 'n Sunt-Meerten lichie kocht -- 'n laampion. Ze mos noar de Bron en noar C en A tou. Netuurlek ook noar Hema in Heerestroat. Ze mot aaltied noar d'Hema tou as ze noar stat tou gait. Booven bie d' Hema hemmen ze van dat lekkere gebak woar ze nogaal gek op is. Ik bin der ook stoapelgek op. En dizze keer het ze mie den ook mitnoomen. Wie binnen mit Gado, zo teegen haalf twei, weg goan en waaren den zowat teegen tien veur twai op 't Zuuderdaip. As je doar binnen, den binnen je ja ook zowat in midden van stat. Ik wait wel dat Groode Maarkt zo'n beetje 't midden van stat is, mor wat mie aangait is 't Zuuderdaip veul dichter bie veurnoamste zoaken den Groode Maarkt. Bron, Fa. Mulder, woar Pa en Moe aaltied de toneelstukkjes veur toneelvereeneging kriegen, Hema, C en A, da's apmoal dichter bie 't Zuuderdaip den Groode maarkt. En den is der netuurlek de mooiste winkel van huil stat: "Avontuurland", hait dei zaak, dei is aan d'enne van d' Oosterstroat. Moe lot mie doar aaltied eeven binnenin, en 't gait nog nait zo gek, of ze kocht mie der aaltied wat. Mooi, hè. En ofloopen dinsdag binnen wie den

weer ais noar stat tou west. Ik bin der aal voak ais west; mor 't laifste goa 'k doar op dinsdag noar tou. Den is't marktdag en ook veemaarkt. En op dinsdag is 't dus wel aaltied oareg wat drokker den op aandere doagen. Wie hemmen zulf gain vee, dat waiten joe ja wel, want Pa waarkt ja op d'hellen.

Van Wotterhuizen noar Stat is nait zo aarg vaar. Bie brug, aan de snelweg stait ter 'n wegwiezer mit drei aarms. Ain zegt: Haren 4 Km., tweede zegt Hoogezand 8 Km en de daarde zegt Groningen 6,5 Km. Dus, stat is 6,5 kilometer bie ons vandoan is. Pa zegt, dat je den in 't midden van stat binnen, op Groode Maarkt.

Bushalte is vlak bie wegwiezer. Bus stopt, en wie stappen der in en neemen ploats. Den komt konduktriese en vraagt ons woar we hin willen. "Twee retour Groningen," zegt moe op zien Ollands. Dat dut ze aaltied as ze teegen 'n vrumde proat. Konduktriese neemt 'n boukje vol mit geele pepieren uut heur swaarte konduktriesetaas, en den knipt ze, mit 'n taangetje, goatjes in de geele pepiertjes. Moe betoalt, en ze krigt "twee retour Groningen" ain veur heur en ain veur mie. Bus gait over Rood'hoan, den bie 't Woldjesspoar laangs (dai allang nait meer bruukt word; Bezemoa woont nou nog in 't spoorhuus), over Gideon, den bie Sentroale laangs, woar je de zwaarde koolen, veur 't braanden in d'oovens, aaltied roeken kinnen, den verder bie 't daip laangs, en den bie de Bonde Brug links of, en bie veemaarkt laangs. En dat op dinsdag. Koiën, schoapen, swienen en wat hemmen je nog meer. Boeren aan 't haandje plakken mit aandere boeren of mit slachters. Kroegen rondom veemaarkt hemmen deuren wied oopen stoan, want as ter wat kocht en verkocht word, den mot ter ook wel eeven op dronken worren. Boeren, slachters, statluu en elk en ain vanuut stat en Ommelaanden, en ook d'honden, kinnen zo de kroegen in en uut loopen. Op dinsdag kin je soms koustront en jenever van veemaarkt aan d'overkaande op de veurnoame singels roeken.

Op 't Zuuderdaip, net bie Fa. F.Mulder, bleef bus stoan en wie konnen den uutstappen. 't Was ook wel zo'n beetje tied, want 'k was oareg flauw van 't stilzitten. Moe ook. Zee dat gat heur der zeer van dee. 'k Wait nait woarom, 't was ja mor twinteg menuuten in bus. Mor moe is veureg joar, toun 't ais glat was, op heur steertbonkie vaallen en doarom dut heur 't achterenne nogaal gauw zeer as ze zit.

Wie tot bus uut. Noar de Bron tou, noar C en A tou, noar Peek en Kloppenburg tou -- hartstikke verveelend, motten je begriepen; nog noar 'n poar aandere winkels, toun nog eeven noar Fa. Mulder, want Moe mos doar eeven veur teneelveraineging noar tou. Mos toneelboukjes bestellen. Op Wotterhuizen hemmen wie 'n teneelveraineging dai UDI hait. "Uitspanning door Inspanning" betaikent dat, het Pa mie ais verteld. Weer op zien Ollands, woarom ze 't nait "Uutspanning deur Inspanning", op zien Grunnegs nuimen, begriep ik ook nait, want zowat aalle teneelstukken dei ze uitvoeren binnen ja in 't Grunnegs. 't Teneelstuk dat ze dit joar doun hait: "'t Was moar 'n Vaarver." Jan Bus het dat stuk schreeven. Woar 't apmoal presies over gait wait ik ook nait. As ze 't uitvoeren, den zel'k 't ja wel zain en heuren. "Luchteg Spul in Drei Bedrieven," stait ter binnenin op 't eerste blad schreeven. Der stait ook nog bie dat der drei mooie wichter neudeg binnen veur 't spul. Nou motten je mie wel eeven goud begriepen, en ik wil nait zeggen dat de

vrouwen van Wotterhuuzen leelek binnen, mor ze binnen apmoal nogaal 'n beetje older den wichter, snap je wel; en woar ze dus drei mooie wichter vandoan zuiken motten, dat wait ik ook nait. 't Is mor goud dat Pa 'n huile gooie grimeur is; hai kin meroakels goud sminken, en der is dus nog wel wat hoop dat e de doames, dei de rollen van Merie, Gree en Riek Molemoa speulen, 'n beetje jonger mokken kin. Pa zegt dat de drei wichter dei dizze rollen speulen der aalle drei van netuur prachteg mooi uutzain, en dat ik te jong bin om over zukken zoaken te oordailen. En zo zel dat den ook wel weezen.

En toun we den bie Firma Mulder kloar waaren, binnen wie (en 't wuir ook wel aal zo'n beetje tied) noar d' Hema gaon. Derekt noar booven tou. Veur tee en gebak. Mien taande, moe's jongste zuster, waarkt doar, en ik krieg der aaltied 'n beetje ekstra slagroom op mien gebak. Dizze keer ook. Moe ook. Moe lust groag gebak en ekstra slagroom. Dat is heur ook wel aan te zain, zegt Pa. Dat is nou ook weer nait mooi om zukswat te zeggen. Moe laagt ter den mor 'n beetje om.

Den binnen wie noar "Avontuurland" touwest, en doar is 't aaltied toch wel zo geweldeg mooi. Zoveul prachteg speulgoud. Teveul om op te nuimen. Wie hemmen der ook nog 'n Sunt-Meerten lichie kocht, en toun weer noar bus op Zuuderdaip tou. Moe haar tas vol, en ik haar moag vol van 't gebak in d' Hema. Dus, mor weer bus in en weer noar Wotterhuuzen tou.

Toun wie weer bie sentroale waaren, mos ik nog wel eeven denken aan wat Moe mie ais over Oom Jan verteld het. Oom Jan is de man dei aaltied, elke dag, 'n poar keer noar kroeg gait veur 'n borreltje, wait je nog wel? Oom Jan het 'n keer 'n kanariepietje in stat kocht. Zien vrouw was aal joaren leeden overleeden, en zien zeun, dei ze had haaren was der ook al nait meer. Ook overleeden. Dus, oom Jan was altied allain. Doarom is e den zeeker ook ais 'n keer, op 'n kolle januoarie woensdag, noar stat goan en het 'n voogeltje kocht. Zol e den wat gezelschap in huus hemmen. 't Haar 's mörgens nogaal oareg wat vrooren, en weg was glat, en toun is bus bie Sentroale in daip gleeden. Elk en ain is der uut kommen, mor nait oom Jan zien kanariepietje. Toun ze apmoal op weg stonnen, ruipe: "mien kanariepietje, mien kanariepietje is nog in bus." Gainain is der achteraan dooken, en toun ze loater bus weer op dreuge toakelt haaren, was 't kanariepietje nog in zien kooi. Dood. Oom Jan het ter nooit weer ain kocht en is den ook aaltied allain bleeven. Hai het ter nog wel ais 'n huusholderske bie hom 't huus, -- mit of zunder 'n huusholderske, hai is aaltied allain.

En dus binnen wie den teegen vief uur weer tuuskommen. Mooi op tied, want Pa kwam ook net van d'hellen, dus 't was aal zowat tied om te eeten. As Pa van d'hellen komt het e aaltied nogal wat honger. Den gait eerst d'ooveral der bie uut en den wast e zug. Den gait e der eeven bie zitten, pakt kraande, luustert noar radio en zo teegen zes uur stait 't broot op toavel.

En nou zit Pa weer noa 't eeten in zien stoul en leest 't Naisblad van 't Noorden. Veurpegina het e aal leezen en hai het kraant omsloagen. Ik kin allain Pa zien rood-blond hoar booven 't blad uutzain. Zien huile kop en boovenlichoam zitten achter kraant verstoppt. Sigeretrook kropt langsoam van achter 't pepier noar booven tou en draait in laange, lichtblaauwe spoukenvingers deur koamer hin. Kachel is aan. 't Is kold boeten en 't is al duuster. 't Daip is zwaart en stil.

Klink bie achterdeur word omdraait en Jannes ropt: "Volk!" Dat is veur mie, want Jannes en ik goan mit zien baiden mit onze lichies aan loop. Moe pakt lusiferdeus, pakt ter 'n lusifer uut, strikt dat teegen ziedkaante van deus aan, en stekt mien laampion aan. Ik haar dat ook wel doun kint, want moe het mie aal 'n deusie mit lusifers geeven, in 't geval wind keers uutbloast. En wie goan noar boeten tou.

Winschooterweg is aal vol mit brandende lichies. Jannes en ik goan eerst noar onze buuren tou. As we bie deur kommen zingen wie:

Sunter-Meerten Bisschop
Roem van aalle laanden,
Dat wie hier mit lichies loopen,
Is veur ons gain schaannen,
Hier woont 'n rieke man
Dei ons wel wat geeven kan.
Geef mie 'n appel of een peer.
Zugst mie d'haaile joar nait weer.
Haile joar dat duurt zo laang,
Dat mien lichie braannen kan.

Mor Geert, dei nou ook mit ons gait zingt:

Sint Martienes de beer is lös,
Heur dat baist es brullen.....

'n Poar huuzen bie ons vandoan zingen Dina en Geertje:

Sunter-Meerten tuutje,
Mien voader dei hait Luutje,
Mien mouder dei hait Jaantje,
Geef mie 'n cent in 't haandje.
Geef mie 'n appel of 'n peer,
Kom'k hier 't haile joar nait weer....."

En Geert, Jannes en ik, dei nou bie 'n aandere buur binnen, zingen:

Sunter Meerten kuugel,
Mien voader is 'n duuvel,
Mien mouder is 'n soatan,
Doar bin ik 'n jong van.
Deur gait oopen en vrouw Hofman kikt ons 'n beetje stroef aan en zegt niks,
mor geft ons toch nog 'n poar senten.

Nou binnen wie bie 't hokje aanbelaant, woar wie overdag aaltied voetballen. Dat doun wie den allain, netuurlek, as 't licht is. Nou is't pikdonker. "Stil!" fluustert Geert. "Achter mie aan en lichies uutbloazen." Doun wie ook, want wie waiten persies wat ter aan d'haand is. 't Winschooterdaip lopt veur de Wotterhuuzen laangs noar stat tou. Aan statskaande stait 't hokkie mit santbakken der noast. Provinsie het snaiploug en aandere tuug der binnenin en in santbakken vinnen je, zoas je

wel begriepen kinnen, 't saant veur 't strooien as 't glat is. 't Hokkie en saantbakken liggen aan dezulfde kaant as de huuzen aan Winschooterweg. Derekt doarachter stoan stroeken, dei tussen Winschooterweg en Rieksstroatweg liggen. Achter 't hokkie is 't duuster en 't ligt wat verschoolen. Mooie ploats veur vrijerij.

"Sssttt!" Geert weer. Nou, mit lichies uut, sloepen wie der huil rusteg noar tou. Teegen muur aan. Geert eerst, den ik, den Jannes. Geert is nou bie d'houk aankommen, bogt zug huil versichtig veurover en kikt om d'houk tou. Duurt wel eeven veurdat zien oogen zain kinnen of der 'n poartje achter teegen muur aan stait, en den pakt e mie rusteg bie d'aarm en trekt mie noast hom; ik pak Jannes bie d'aarm en in 't pikdonker kieken wie aalle drei om d'houk tou en zain, in 't duuster, Koos en Jo, dei 'n kaander 't gezicht uutzoegeen. Hai het 't nogal drok mit zien haanden. Woarom, dat wait ik ook nait. 't Is mor goud dat Jo's Pa dat nait zugt, want hai wil dat nait hemmen. Doarom goan ze den ook aaltied achter 't hokkie. Dat is vaileger, denken ze. Wie bekieken dat zoakje eevmpies en den, veurdat wie 't waiten, brult Geert:

"Sunt-Meerten luutje,
Mien voader het 'n puutje....!!!

en wie runnen zo haard as wie kinnen.

Der vandeur. Want ik wil joe ter wel eeven bie vertellen, dat dizze baiden zug wel doodschrokken. 't Leste wat ik zag, veurdat wie der vandeur gingen, was Jos groode, verschrikte oogen dei onze kaand op keeken, en Koos zien haanden dei den zo plötsling tot stilstaand kwaamen, ain achter heur rug en ain op heur achterend en zien oogen glooiend, as klinken in 't klinkvuur. Toun wie bie school kwaamen, keeken wie ais om en zaagen dat Koos ons nait achternoa goan was. Haar 't wel te drok mit Jo, denk ik. Ik nam lusifers, dei moe mie mitgeeven haar, uut buuste en wie deden onze lichies weer aan. En nou noar Oldiek tou. Bie deuren langs.

"Hier woont 'n rieke man. dei ons wel wat geeven kan..."

Mörgen mor eeven versichtig weezen as 'k Koos teegenkom. In gevaal e ons in 't donker herkent het, snap je wel?

Chapter XII. EERPELS

Mien neef, André, dai op Oldiek woont, is net weer van onze oompie in Kalifornie (da's in Amerikoa, snap je wel) terugkommen. Och, wat 'n snakkerei, hè! 'k Wol der mor eeven mit zeggen, dat as je aalles geleuven van wat dat keerltje joe zo apmoal vertelt, den mos 't doar ja wel 't allerbeste van 't allerbeste weezen; nee, dat leuf 'k apmoal nait. Aaltied waarm doar, zegt e. Nou ik mot tougeeven dat e broen as 'n beere was, toun e weer mit 't vlaigtuug terug kwam. Wie hemmen hom mit mekoar van Schiphol ofhoalt, snap je wel. Zien Pa, oom Roelof, het 'n riebewies en boas op d'hellen zee, dat e den zien auto wel bruken mog om neeffie van Schiphol of

te hollen. Mor oom Roelof durfde nait noar Amsterdam tou rieden. Was hom veuls te drok op weg, zee e. En hai was der eerlieks woar schietensbenaauwd veur om mit 'd auto haillemaal doarhin te goan. Wol e nait tougeeven. Elk en ain wos aigenlieks wel beeter. Oom in Kalifornie het ter loater nog 'n versie op makt:

NAAR SCHIPHOL ZULLEN WE RIJDEN
EN NAAR SCHIPHOL ZULLEN WE GAAN.
MAAR ALS IK HET STUURTJE MOET HOUDEN,
DAN LAAT MIJ HIER MAAR STAAN!

Dus, buurman, dei ook 'n riebewies het, is mitgoan en hai het den reeden. Taande Greetje en ik der achterin en buurman en oom Roelof der veurin. Op terugweg mossen der den wel drei mit 'n kander achterin zitten. Ik bin mor klain, en taande Greetje is ook nait aal te dik. Zai wil wel aaltied aan "de lijn", en denkt dat 't achterenne heur veuls te dik is. Oompie zegt dat e der nait zo oover denkt, en dat wat 't hom aan gait der wel 'n beetje meer spek op mag; mor 't is heur achterenne en hai het ter den ook verder niks oover te zeggen, ja. Wa'k der den mor eeven zeggen wol, wie pasten op terugweg alle drei mooi achterin d'auto.

Binnen vaileg op Schiphol aankommen. Oom Roelof zat veurin, noast buurman, zoas 'k aal zegt heb; en hai dee niks aandere den buurman te vertellen hou slecht elk en ain toch wel in 't verkeer was en hou goud hai (oompie; hai, meneer zukzulms) toch wel was, as hai zulf achter 't stuur zat. 't Verkeer was nogal licht, en oom Roelof en buurman haaren dus genog tied om noar links en noar rechts te kieken, en der was den ook genog te zain. Mor doar wo'k 't ja nait oover hemmen. Wie kwammen op Schiphol aan, en 't vlaigtuug uut New York was 'n haalf uurtje loat. Uut New York zee ik, want doar haar neef motten ooverstappen. En hier was e den; broen genog en bliede dat e weer thuis was. En wat 'n gesnak oover Kalifornie. Huile tied onnerweg noar huus tou haar e ter oover. Wuir 'k glèn zat van. Van baargen en 't strand en wichter dei der zo goud uut zaagen. Van 't eeten dat ter 'n beetje vrumd was en dat hom wel wat teegen vaallen was. Neef André is wat ik aanduuden wil as 'n "eerpelkeerl." As e van ber ofkomt wil e wel eerpels, den veur middegeeten weer eerpels, en as zien moe gek genog was, den wol e zo teegen zes uur in d' oavend nog wel wat meer eerpels. As 't den kon wol e ook nog wel groag eerappels veur noagerecht hemmen. Doar in Kalifornie, zee e, (het ter zeuven weeken west) het e mor ain eerappel hat en dat was in "foilpaper" dat is dat spul dat wie rondom sukkeloa hemmen -- zulverpepier. Eerst mokken ze 'n groode eerpel schoon, ofwassen, snap je wel, doun der 'n beetje eulie om tou-- nee, gain fietseulie, eulie wor je mit bakken en kooken. Den 'n beetje zolt der om tou, in sulverpepier pakken en den d'ooven in veur zo'n vol uur; 375 groaden Fahrenheit, zee neef. Joa, da's waarm genog. Den eeten je dat ding mit gruinten en wat he'je nog meer. Buurman wol wel ais waiten hou je dat den deden. Neef zee dat je d'eerpel mit 'n mes oopen sneeden, der den botter op deden en den mit 'n leepel der uut schepten. "Zwienevreeten" zee buurman der teegen. Zo docht André der ook oover. Veural d'aine keer toun ze der ook nog mais bie d'eerpel kreegen. Nee, wat dat aangait was 't doar nait aal te goud. Veuls te veul gruinten en sloa, zee e. Nait zo gezond as thuis bie zien moe. En as 't kon, wol e den ook wel groag 'n dik bord mit eerpels, vlees en jus hemmen as e thuis kwam. En

taande Greetje, dei allaang bliede was dat heur jonkie weer terug was, en dat 't vlaigtuug nait in d'ozeoan terecht koomen was, zee dat e aal d'eerpels hemmen kon dat e wol. En neeffie was doar den huil bliede om. Eerpels is goud eeten motten je begriepen, mor nait in 't schil en nait in sulverpepier. Eerpels motten je schillen en op zien Ollands kooken. Dat zwienevreeterei leek zien moe ja ook niks tou. Och, keerltje zag der aanners wel goud uut. Was, zoas ik 't bekiesen kon, wel 'n poar pondjes gruit en haar verder ook 'n gooie kleur. Mor zeuven weeken zunder Ollandse eerpels, dat leek zien moe toch ook nait aal te goud tou. Dus, zo gaauw ze thuus kwammen zol e den 'n dik bord eerpels kriegen. Der was ook nog wel 'n stukje vlees in kelder, appelmoes haar moe ook nog wel, en ze zol hom den ook nog wel sukkeloadepudding der bie mokken. 't Lief mos toch wel goud vol mit Ollands eeten. "Kalifornie mag den wel 'n mooi laand weezen, mor wat vreeterei aangait, dat zugt ter den toch aignlieks ja wel niks noar uut," zee zien moe. Oom Roelof zee der niks op. Keek veur zug uut en gaf buurman beschaide: "versichteg toch keerl, zagste dei jong nait op fietse. Meer noar rechterkaande tou! Gaist ja veuls te vlug man. Baide haanden aan stuur hollen." En zo ging dat mor deur. Buurman wuir der, geleuf ik, wel harstikke flaauf van; hai zee niks en ree rusteg deur, tot wie in Wotterhuuzen aankwaamen. Toun taande Greetje derekt mor keuken in. Oom kelder in en het derekt twai flezzen bier der bie hold, en hai en buurman in koamer aan 't proaten mit André, dei toun zien koffers uutpakte, en ze zain luit wat e wel nait apmoal veur elk en ain uut Kalifornie mitnoomen haar. Mooi spul, dat mo'k je der wel eeven biezeggen.

Neeffie het zien eerpels zulfde aovend nog kreegen en het zug 't lief goud zat eeten.

'n Poar doagen loater kwam der ook nog 'n braif van oompie uut Kalifornie en dei zek joe der hier ook nog eeven bie doun.

Fountain Valley, 8 augustus 195-.

Beste luu,

Nou zèk joe direkt ook nog wel eeven 'n braif schrieven, want aaners komt ter ja weer nait van. Minsen nog aan tou, wat ja 'n boonestoak van jong hemmen joe mie zeuven weeken leeden toustuurt. Zat ja gain vet aan. Toun e bie ons kwam begon e derekt al op zien Ollands te kwakken, hè? Joa, wel, hai haar ons ja nog nooit ontmout en op ain of aaner menaier denken Grunnegers aaltied dat je vrumden op zien Ollands aanspreken motten. Mor dat duurde nait laang. Hai haar gaauw deur dat ik 't beeter op zien Grunnegs of kin den op 't Ollands. Je kinnen 'n kanner ja veul beeter in 't Grunnegs uutschellen, nait zo? En, zoas 'k aal zegt heb, hai is hier zeuven weeken laang west, en ik mot zeegen dat e 'n laif jong is. Ook 'n groode grappenmokker en ook huil beleefd -- nou ja, soms het e wel ais 'n keer 'n scheldwoord op zien Grunnegs zegt; Kalifornioanen verstoan zukse Grunneger woorden ja nait, en 't muik ze dus den ook gain verschil uut wat e zee. Onze kinder, zien nichies dus, hemmen hom ook 'n poar Amerikoanse woorden leert

(veuraal zuksen dei men nait op schoul zeggen mag). Zo, onze kinder hemmen den 'n beetje Grunnegs leert en hai het ter 'n beetje Amerikoans bie op doan. Nait dat wat men rondom kerstboom zegt, mor toch wel woorden dei men in 't doageleks leeven gebruiken kin.

Nou, joen jong het 't hier toch wel mooi vonden. Veural de Kalifornische wichter dei der hier op strand liggen. Kieken is hier nog aaltied vrij, en dat het e den ook goud en genug doan. 't Wotter was ook wel mooi, doar nait van, mor op strand te liggen en dat mooie spul te bekijken is toch wat 'n jonge vent dankbaar aannemt; veuraal as 't niks kost.

Elke dag het jong zien dagbouk goud bieholt. Dat mos e wel doun, zee e. Zodat e niks vergeeten zol, as e weer bie moe thuis was. As e den in 't dagbouk schreeven haar, direkt noa 't eeten, den mozzen wie ook nog eeven noar boeten tou om te voetballen. Zukke jonge keerls denken dat 'n mins nooit oller word. Ik wait wel da'k nait old bin, mor zuks as:

"Oome Klaas, eeven voetballen?"

(dat doun we den mor)

Noa 'n haalf uur trappen:

"Nou ook nog eeven honkballen?"

(dat den ook nog eeven)

Haalf uur teegen 'n honkbaal aan sloagen:

"Nou ook nog 'n klain poosje mit de frisbee gooien?"

(woarom ook nait? 'k Heb ja 'n gooie levensverzekering)

"Nog eeven basketball speulen?"

Wel, ik wil joe eeven vertellen, dat ik was der soms wel oareg muide van. Ik begriep nou den ook wel, waarom zien Pa aaltied netuur in gait en noar de voogeltjes kikt -- van zo'n jong kriegen je ja 'n haartverlammen.

Wie hemmen 't best mit 'n kanner vinden kint, en as e mörgen weer kommen wil, den is mie dat ook wel goud.

Wie hemmen hom ooveraal mit hin noomen, en hai het 't ook wel geweldeg mooi vonden. 't Strand is hier zoo mooi, begriepen je wel en doar wol e den ook zowat elke dag noar tou. Het zug d'oogen utkeeken, ze'k joe wel vertellen. Nooit zoveul mooi goud bie 'n kander zain. Bainen en nog ais meer bainen, hè? 't Strand was der vol van. 'k Geleuf dat e nait aal te veul t' wotter in west het. Doar worren je ja ook nat van; en boetendes is 't wotter hier in Zuud-Kalifornie nooit aan de waarme kaant. Dus jong haar toch wel gooie reeden om nait in 't wotter te goan en op 't saand liggen te blieven. Wel, hai het oareg wat foto's noomen en zel 't joe wel zain lotten hou de wichter der hier utzain.

't Ainegste wor e oover kloagt het is d'eeterei hier. Hai miste zien eerpels zee e aaltied teegen mie. En ik zee dat zien moe hom der wel 'n zootje kooken zol as e weer thuis kwam. Eerpels in 't schil en in zulverpepier was e nait aal te gek op.

Ik geleuf dat 't pepier wel aal zowat vol is. Schrief gaauw eeven weer terug. En 't aallerbeste den mor weer.

Klaas.

Postbode het oompies braif op 'n mooi augustusmiddeg brocht. Neeffie zat net achter toavel mit 'n dik bord eerappels en jus en vlees en nog meer eerpels; 't kon nait op.

Chapter XIII. TROANEN

't Naisblad is d'r weer en zai zit t'r in stoul, bie kachel en leest de feuilleton. Troanen kommen d'r weer bie te pas en woarom dat zo is wait gains mins, behaalve den Fredricka dei de feuilleton leest. Elke dag 't zulfde. Hai leest de veurpagina, den 'n beetje binnenin, en den Kappie, en zai leest de veurpagina, Kappie en de feuilleton. Wat 'n geschraif.

"'t Was kold op hellen vandoag. 't Snaide de huile godganze dag."

Gain antwoord, allain wat gesnoef.

"k Hep boeten waarkt in kolle en zowat mien hannen ofvroaren".

"Snok, snok, snoef--hik."

"'k Wol d'r mor eevm mit zeggen, da'k toch wel belang haar bie 'n waarm kop kovvie."

"Minsen, hou kon e dat toch doun"--buusdouk, woater, kopschudden, snoeven.

"'t Daip is nou al goud dicht vrooren; as 'n beetje wil kin'k mörgn oover daip noar 't waark tou."

"Sommege keerls denken--snoef, kwiel--toch allaine an zokzulm."

"'t Sneit boetn al stoaregaan."

"(snik, hik-hik, kwiel)."

"Zollen ze dit joar d'elfsteedntocht ook hemmen? Wat denkste d'r van?"

"Och, God, hou kon dat wicht doch bie dei man blievem?"

"Radio zegt, dat dit de strengste winter is dei wie in joaren had hemmen".

"En den nog mit 'n kind achterblievem (janken), wat (woater), toch (snoevem) 'n verrekte (buusdoek) weereld."

"k Mot dampt nog wel eevm in 't achterenne, 't wotter ofdraain en kroane deurbloazen."

"En nog wel zo'n rieke keerl (buusdouk is nat!) en zo'n laif wicht!"

"Krieg 'k nou nog kovvie, of nait!!"

Otto kin zien aigen kovvie wel uut keuken hoalen, want Fredricka heurt hom nait. Zai is in 'n aandere weerelt, en gainain dei heur doar uut kriegn kin.

Otto gait den mor noar 't achterenne tou, om der veur te zörge dat hom de wotterpiepen vannacht nait kapot vraizen. Ol Rouf, dei 'n poar huuzen bie hom vandoan woont, lot kroan oovernacht 'n beetje deurlopen, mor dat mag aignlieks nait; en Otto het nou ook nog mooi eeven tied om 't wotter of te zetten. Hai het nog zowat 'n kwatairtje veurdat 't acht uur is. Den mot e bie de radio zitten en noar de Bonte Dinsdag Avondtrein luustern. Dus hai gait nou den mor achteruut. En den ook nog eeven noar WC tou, waar e nogal 'n heekel aan het. 't Is zo kold boeten en tönne zel wel weer bevroren weezn. Mörgen komt drekwoagn weer van stat en den word e weer leeggooit. Mörgenvrouw 't ding moar eeven boeten, veur 't huus, zetten, veurdat e noar d'hellen gait. En mor hoopen dat 't nait te veul vraist vannacht, anders kin keerl ding ja ook nog nait leegkriegen. Luie Joopie zet de tönne soms

wel ais eeven op kachel hen, om 't sootje eeven te dooien lotten, mor dat word Otto en vrouw toch wel 'n beetje te bar.

"Wat toch 'n boan hèn?" denkt Otto. Mit drekwoagen van stat noar Wotterhuuzn, en ook noar andere ploatsen tou netuurlek. Otto het 'n keer mit man proat dei elke woensdag mit peerd en drekwoagen, of wat geleerde minsen faecalienwagen nuimen, komt. Pot was zien noam.

"Och, je wennen d'r wel aan," zee Pot.

"Aan haangen wennen je ook wel," docht Otto. En, wat hom aanging, hong e zokzulf laiver den dat e mit drekwoagen bie pad gong. d'Hellen was ook gain plezaier in winter, mor d'arooma was d'r oareg wat beeter.

Ja, mor dat was ofloopen zummer. Zo mid-augustus dat e mit Frits Pot proat haar. Otto was dei dag thuus bleeven want hai vuilde zug nait aal te goud. Haar dag teveur wat koespien had en was nogal 'n beetje koortsachteg in de vrouge mörgen; dus, hai docht, dat 't meschien wel wat beeter was dat e thusblieven zol. En dat het e den ook doan. Hai en Fredricka haaren aal 'n beetje eeten had, en koespien was nou zo teegen neegen uur aal oareg wat ofzakt. Otto docht dat e den mor weer noar d'overkaande, noar d'hellen tou mos. d'Overaal aan, zien zwart gebraide sokken en klompen d'r bie aan en Otto noar 't waark tou. Wel 'n beetje loat, mor beter loat den nooit, is 't nait zo. En d' hellenboas, Ol' Bere, zol 't toch ook wel begriepen kinnen, en meschien 't ook wel waardenen kinnen, dat 'n aarbaider noa zo'n nacht van koespiene nog noar 't waark tou gait. Nait zo?

'n Woagen komt t'r aan rollen en 't peerd, dei d'r uut zugt as of e sloapt, trekt 't huile zoakje rusteg over weg hin.

"Hooo!!"

't Peerd blijft stoon en de drekwoagen stopt, stoef noast Otto.

"Hemm' joe meschien wel 'n vuurtje veur mie?" vraagt de drekman.

"Zeker," zegt Otto en denkt: "verrek, wat 'n stank, ja!"

"Binn' ie nai wat loat veur 't waark," vraagt e.

Otto zegt dat dat zo is, en steekt keerl zien sigaretje aan.

"Ik heb aal uren waarkt, en joe goan nou net nor 't waark tou!?"

Otto zegt doar mor niks op.

"Man, ik ston vanmörgns om half zes aal op de drekstoup."

"Oh," zegt Otto, dei 't aignlieks gain donder scheeln kin. Stank is geweldeg, en hai wil groag wel vot, mor wil ook nait onbeleefd weezen en deurloopen.

"Joazeker, man. Peerd veur de woagen. En den van de Loodewiekstroade over d'Oosterweg noar 't Rodermarkt tou hèn, om mie bie opsichter te melden. Om zes uur motten ie joe melden, hèn? Zeeker, man!"

Otto zien koespien is vot, en nou begunt moag roar to vuilen. En keerl kwakt mor deur. Intussen nemt e ook nog 'n stuk stoet uut 'n puutje en eet dat mit bloode handen.

Augustus zun begunt al oareg waarm to worren en keerl proat mor deur.

"Mien vrouw, vrouw Pot," zegt e, "blijft 's mörgns op ber; mokt mie 's oavmde 'n plak stoet mit spek, da'k den in 'n puutje mitneem; en dat eet ik den onnerweg. 'k Heb 't nogal drok heur. Gideon, den Wotterhuuzen den weer terug, mo' je begriepen. En ook nog 'n poar huuzn in stat. Elk en ain het nog gain WC dei je deurspuilen kinnen, hèn."

Otto denkt dat e 't nait meer uutstoan kin. Drekwoagns hollen gain 4711 motten je wel eeven reeken. Dus hai lopt mor langzaam deur. Mor dat verrekte peerd lopt mit hom op. As Otto 'n poar stappen dut, den dut 't peerd ook 'n poar stappen en zo gait dat den mor deur. Hai word der glad flauw van op moag, nait van 't peerd, mor van de stank, en hai belooft zugzulm, dat as dizze meneer Pot ooit ais te overliden kwam dat hai, Otto, as e dei dag net in stat was, den mor naor de drekman zien begravvenis mos, en dat dat den wel ain van de mooiste daogen van zien leeven weezen zol.

Otto dut vief stappen veuruut.
't Peerd dut twaai grooten.
Pot nemt nog 'n stuk stoet in mond.
Otto blift stoan.
Peerd blift stoan.
Pot reuvelt mor deur.
Otto gait wat vlugger.
Zo zel 't peerd.
"Hoo!!" zee drekman.
En d'emmer veur 't huus van C 124 word t'r eeven leeggooit.
't Peerd makt eeven van de geleegenheid gebruik en dut 't steert omhoog en versiert de Winschooterweg mit mooie ronde, gruine koogels.
En Otto mor gauw naor d'hellen tou.

Mor dat was veureg joar, in Augustes, toun e loat naor 't waark goan is omdat e 's naachts koespien had het.

D'r was nog ain klain ding dat Pot nog aan Otto vertelt het. Hai zag dat Otto zug de neus soms eeven d'aandere kaant op trok. "Begriepm je," zee de man, "toun ik 'n klain jong was, huilp ik mien moe 'n keer mit 't schoonmoaken. Ik haar nogal veul amooniak in 'd emmer doan, en toun het moe d'r kokend woater opgooit. Mien neus was d'r derekt boven, zai je wel; en, och minsen nog aan tou, dat was wel zo aarg! Kon hoast goan oam meer kriegn, en 'k heb sins dei tied niks en nooit meer roekn kint."
Otto wait nait presies meer wat e teegn meneer Pot zegt het, mor uut beleefdheit zelt 't wel zukswat as: "dat 't stoet joe goud smoakn mag" west hemmen.
Otto is 'n beleefde keereel.

Dat was afloopen summer. Toun was 't lekker waarm boeten, nou is 't echter geweldeg kold. Wit rondom de Wotterhuuzen. Boomtacken binnen dik en zwaar, en wit van de snei. Dat snei dat zo stil naor beneeden dwarrelt en dat zug zoo zaacht op grond deel vleit. 't Het ook aal doagen vroorn. En ooverdag, zo'n mooie rustege oosterwind. 's Nachts is 't doodstil. De leste twai doagen het toch wel eeven oareg slim west, wat 't vraizen aingait. Meschien kin 't daip mörgen of overmörgen wel hollen en den kin ze der zotterdag en zundag wel op scheuvelen. Eeven ofwachten.

Otto het kroan in keuken nou al oopen zet, hoofdkroan dichtdraait, klain kroantje bie d' hoofdkroane oopen doan, d'r pannetje onnerzet en 't zoakje eeven deurbloast om 't wotter d'r uut te loopen te lotten. Mörgenvroug kin e 't wotter wel weer aandraaien veurdats Fredricka van ber of komt, want

Fredricka, direkt noadat ze de kachel aan mokt het, mot vroug en derekt wotter veur kovvie hemmen. As ze heur kovvie nait derekt krigt, den is der nait mit heur te proaten.

As e weer binnen in de waarme koamer komt, het Fredricka de kraant aal weglegt en zit bie kachel. Oogen binnen dreug.

"Hou was 't vandoag op 't waark, Otto?"

"t Was kold op hellen vandoag. 't Snaide de huile godganze dag."

"Och, da's ja nait te mooi."

"'k Heb boeten waarkt, in kolle, en zowat mien hannen ofvroaren."

"Och, man toch."

"k Wol d'r eevm mit zeggn da'k doch wel belang haar bie 'n waarm kop kovvie."

"Stait d'r ja aal veur die op toavel."

"'t Daip is nou goud dicht vroorn; en as 't 'n beetje wil kin 'k binnenkört over 't ies noar 't waark tou goan."

"Dat zol wel mooi weezn."

"'t Sneit boeten aal stoareg aan."

"Ja, wel 'n kold wintertje."

"Zollen ze dit joar d'elfsteedntocht ook hemmen? Wat denkste d'r van?"

"Meschien wel."

"Radio zegt, dat dit de strengste winter is dei wie in joaren had hemmen."

"Wi'k wel leuvm."

Otto kikt op klok en zugt dat 't zowat acht uur is. Hai gait nog eeven wat dichtter bie de kachel zitten. 't Is lekker waarm en gezellig. Nait zoas boeten. Fredricka dut nog twai törven op 't vuur en trekt heur stoul ook wat dichtter bie kachel. Den stait ze op en gait noar de radio tou en draait de knop om.

Acht uur. Boeten is 't kold. 't Vrust en 't sneit. Binnen bie Otto en Fredricka stait kovvie op toavel, en is 't lekker warm.

Hilversum II.....

THERE IS NO BOAT BUT SHOWBOAT.....

Chapter XIV. MORIBUNDUS

Haalf zes, dunderdagmörge, en hai stapt tot achterdeur uut. Mot eeven noar 't houkje tou. 't Houkje is achter 't huus, vlak bie de jirresloot. Knoopen van ooveraal eeven lös en vot ter mit.

"Nou dat was toch wel eeven neudeg, zo'k zo zeggen."

Knoopen weer deur knoopsgoaten hen, draait zug om en lopt noar achterdeur tou.

"Zie zo," zegt e, "bloas leeg en nou kin dag weer begunnen."

Draait zug weer ais om en kikt net eeven bie 't houkje veurbie, in de jiiresloot, en zugt 'n dikke röt dei net onner 't wotter deurglit.

"Wat 'n joekel," zegt e, weer teegen zug zulms, en gait nou noar binnen tou.

Binnen is 't 'n beetje aangenoamer den boeten. Kachel het e aal om vijf uur aanbuit, en dut ter nog 'n poar törven bie op. Hai gait in stoul bie kachel zitten en zien blinde, olle hond komt ter huil lui en langzaam aanschoeven. Gait noast hom liggen en dut zien blinde oogen dicht. Hai pakt 't Bokkeblad, schoedelt 't achterenne wat hin en weer, draait zug 'n Weeduwe, stekt 't sigeretje aan, oopent kraande. Kikt op klok en zugt dat 't nou zes uur is. Het nog 'n uur veurdat e aan 't waark mot, en der is gainain dei hom nou laasteg vaalen zel.

Vrijgezel is e aaltied west, en vrijgezel zel e aaltied blieven. As e wat aanholt hemmen wil kin e aaltied wel zien ol hond over kop kraaben, en hai kin ook wel mit hom proaten, want d'hond verstaat hom goud. Baiden kinnen best mit 'n kanner overweg.

"Donderdag, o donderdag,
O, schoonste dag der dagen.
Des morgens nog een halve week
En 's middags nog twee dagen."

Hond kikt hom mit haalf oopen oogen aan, zugt netuurlek niks en mokt zug der den ook verder nait drok oover wat boasman mit dat "donderdag, o donderdag" bedoult. En noa 'n poar sekonden gait kop weer omdeel.

Noa 'n kwatairtje gait e eeven opstoan en mokt zug 'n plak brood mit kees. Hond gait hom achternoa en zwaait 't steert wat hin en weer. Wil ook groag 'n stukje kees hemmen. En dat krigt e den ook, zo gauw boas zien plak stoet mit kees en kop tee kloar mokt het. Nemt 'n stuk kees en holt hond dat veur neus. Bek gait oopen en 't kees verdwient krekt deur 't keelgat. En nou baiden weer 't koamertje in. Hai in stoul veur kachel, weer eeven schoedeln, kraant weer open, hond ter weer bie deele, noast hom; en 't ainegste wat ze nou allebaiden heuren kinnen is 't vuur in kachel, dat zo rusteg de törven opvret.

Kwart noa zes . Veul nais is der nait in kraant. Teneelopvoeren in Westerbrouk. 'n Ongeluk bie Rengersbrug. 'n Keerl van Veendam op motorfiets het vrouw bie weg stoan lotten en is toun zunder heur deurreeden. Ze waaren baiden achter bie Sapmeer stopt, omdat e eeven teegen boom aan mos, en zai het zug klain beetje uutstrekt. Toun e der mit kloar was, ging e weer op motorfiets der vandeur. Haar nooit ais achterom keeken, totdat e bie 't Vonderpad was; en gain vrouw! Zai was nait achterop. Keerl haar zug doodschrokken en docht dat ze van motor ofvaalen was. Hai zug omdraait, weer noar richting Sapmeer, mor gain ongeluk en gain vrouw. Toun den mor noar Kerkstroat in Ogezaand, noar pelietse, en dei wossen der aal van of. Keerl haar docht dat vrouw achterop zien motofiets zeeten haar, mor dat was nait zoo; hai was zunder heur verder reeden. En zai was bie kaant van weg stoan bleeven. 'n Keerl in auto het heur loater oppakt en noar pelietsiebero tou brocht. En doar was ze den.

Meer nais is der nait in 't Bokkeblad dizze keer; advertensies netuurlek. Stiekemoa adverteert zien meubels weer in kraande, de Sperwer van de Groot het ter 'n advertensie in, Palmolive wil de leezer der van oovertuugen dat zai 't beste zaip mokken, en zo gait dat mor deur. Mor bie d' adverstensies het e aignlieks gain belang, en legt kraant op toavel.

Kwart veur zeuven en tied om noar 't waark tou te goan. Trekt zien olle, körte jas oover zien geele ooveraal. Pet op kop. Mit achterkaant van d'haand strikt e zug eerst links en den rechts over zien snor. Klompen aan. 'd Ol' hond wat te vreeten en schuur in; gait op 't mat in houk liggen en dut verder niks. Tot 't huus uut, noar 't waark tou. 't Is mor tien menuuten loopens noar d'hellen, en hai huft zug der gain zörgen over te mokken dat e loat op 't waark komt. Het genug tied. Boetendes, hai is 'n timmerman en gait derekt noar timmerschuur tou. Doar is hoast gain opzicht. 'd Hellenboas gait om zeuven uur noar smederei en elk en ain dei zug bie 't vuur stait te waarmen gait derekt aan 't waark, zo gauw hai der aan komt. Mor in timmerschuur komt de Bere nooit veur acht uur, en 't mukt nait zo veul uut, as je doar 'n beetje aan de loate kaant binnen.

Tien veur zeuven. Haarfstweer. reegenachteg, en kold. Onnerweg noar d'hellen gait e bie törfschip van de Vries laangs. 't Schip is gustermiddeg aankommen, zo teegen vaar uur, en zit nog vol mot törven; vandoag zel de Vries bie huuzen laangs goan en zien loading verkoopen.

Vief veur zeuven. 't Is koller den e docht haar; bie kachel was 't ja ook wel zo lekker waarm. Bie Rouf en Sientje is der 'n kraande teegen 't roam aan zet. Hemmen 'n boodschap veur vrachtboode, dei elke dinsdag en dönderdag noar stat gait. Buusdouk eeven tot buutse uut en bloast zug de neus. Luud genug om elk en ain, dei nog op ber ligt, wakker te mokken. En zo gait 't den noar d'hellen tou. Noar timmerschuur, woar 't ook wel nait aal te waarm weezen zel, mor 't is beeter den boeten, en boetendien is 't doar dreug. En as mesjienes 'n poosje loopen hemmen, en as elk en ain der aan 't waark is, den word 't ook wel gauw wat waarmer binnenin. Mor ain deur lot ter aaltied nogaal wat wind in.

Zeuven uur. d'Oele gait. d' Hellenboas lopt noar smederij tou. Mannen goan aan 't waark. Mesjienes worren aandraait. Hai is in timmerschuur achter waarkbaank. Allain. Straks zellen aandere timmerluu ook wel kommen. Bussen van Stat en Oogezaand zellen wel wat aan de loate kaant weezen.

Haalf aacht. De Vries stait mit kruuwoagen op waal noast zien schip en vlait zien törven, dei e noar klanten tou brengen mot, doar op. Doar zel e wel d'huile dag mit beezeg weezen; der binnen nogaal wat törven neudeg op de Wotterhuuzen. As 't weer zo blift den mot ter nog wel goud wat verstookt worren dizze haarst en winter. 't Is kold vandoag en as 't harder begunt te reegen en te waaien den mot e der wel mit utschaiden. Törven kinnen wel wachten.

In timmerschuur binnen ze aan 't schoaven en meeten en zoagen. 't Is der toch wel kold. En wind waait onner deur hin. 't Zel wel lang duuren veurd dat 't wat waarmer word in schuur. Meschien blift d' huile daag wel kold.

Aacht uur. 't Is te kold om op weg te weezen, mor Schuutemoa, de vrachtboode, komt ter aan en stopt bie elk huus woar der 'n kraande in 't roam stait. Peerd blift den huil rusteg veur 't huus op weg stoan, as boas bodschop aannemt en soms ook eeven 'n proatje mukt.

In timmerschuur stait hai, veuroverboogen, bie 't sliëpstein zien baitels te sliëpen.

Kraaien vlaigen over 't daip en 'n kolle wind komt uut 't zuudwesten. Der ligt 'n doode kraai in 'd onnerwaal.

Neegen uur. 't Word koller; dikke wolken, zwaarde wolken in lucht. Golven oover 't daip. 'n Auto gait achter Wotterhuuzen laangs. Witte maaiwen taikenen zug scharp teegen de zwaarte wolken of. Ze joagen de zwaarde kraaien veur zug uut. Ze doeken noar 't wotter tou en op 't allerleste, net as ze in 't wotter doeken zellen, goan ze den in ain roam recht uut over de golven hin en den weer omhoog.

In timmerschuur word ter langzaam deurwaarkt.

Tien uur. Dikke Jantje komt tot deur uut. Het nou toch ook wel veul te laang rusteg west, en dus motten buuren toch wel eeven bekletst worren. Waarheid of leugens, dat dut ter niks aan tou. As 'n leugen voak genog verteld word, den leuft op 'n duur elk en ain 't wel. Der gebeurt nooit te veul op Wotterhuuzen, en dus mot je den soms mor wat verzinnen. Dikke Jantje gait bie Jantje Schuurman 't huus binnen. Jantje zit eerpels bie kachel te schillen. Radio is aan. "Arbeidsvitemienen" binnen net begonnen.

In timmerschuur is 't nog kold, der is 'n lek in dak. Deur stai 'n beetje open en kolle wind komt ter deur hin

Haalf twaalf. Zuudwester begunt staarker to worren. Kraaien en maaiwen binnen der nait meer te zain. 't Reegent en 't störmst asof weereld vergait. Dikke Jantje komt bie Jantje Schuurman tot 't huus uut. Het 't lief vol kovvie en d'huile buurt is bekletst. Ze lopt teegen de wind in en word nat van reegen, mor ze vuilt ter niks van. Tè opwonden van nais, dat ze verzonnen het.

Hai zit op timmerbaank uut te rusten.

Twaalf uur middeg. d'Oele gait en elk en ain het schaft tot ain uur. Mannen, dei op Wotterhuuzen woenen, goan noar huus tou veur 'n waarm middegmaal; hai blift op 'd hellen in de kantiene. Het zug twei plakken roggebrood, mit kees der op, en 'n fles melk mitnoomen. Het aaltied kees op zien brood. Nooit wat anders. Blift laiver op d'hellen, den dat e noar huus tou gait. Doar is der ja ook niks te doun. Allain 'n olle hond is der in schuur.

Vief noa twaalf 't is nou doodstil op d' hellen. 't Reegent nog aarg, en 't störmst boeten; 't broene schip stait hoog op d'hellenwaal. Veursteeven stekt machteg en staark teegen de graauwe novemberlucht of. Lasapperoaten liggen op staigers dei haalverwege, tussen 'd hellenwaal en 't boovendek, van veursteeven aan baide ziekaanten van 't schip noar d'achtersteeven tou goan. Olle ledders stoan teegen t' schip teegen aan. Koabels en koabels haangen van 't dek en staigers omdeel; koabels veur 't lassen en koabelsveur 't brannen. Koabels veur klinkhoamers. 't Klinkvuur, poosje leeden nog glënnend rood, begunt nou aal kolt te worren. Der zitten nog 'n poar

zwaarde klinken in. Nadde, broene sigarettenpeuken liggen op 't dek onder 't klinkvuur. Sjek. Klinkenjong verdaint nait genog om kloare sigaretten te koopen.

Hoog en machteg stait 't schip over 't Winschoterdaip. En machteg zel 't schip weezen dat loater bie Delfziel zee uutvoart.

Binnen in waarme kantine eet e zien roggebrood mit kees en drinkt zien melk. Bie twei toavels binnen ze aan 't kloaverjassen. Hai kin nait koartspeulen. Het e nooit leert en interesseert zug der ook nait veur. Zit bie toavel. Allain; en hai kikt noar boeten tou. Windkracht vattien, denkt e. En wat 'n reegen. Slokt nog 'n beetje melk achterover. En kikt weer noar boeten. Zunder gedachten. Heurt koartspeulers nait dei 'n kaander bakken vertellen en op 'n kaander schellen. "Hest mien sainkoarte nait zain!" brult ter aine. Hai heurt ter niks van. Kikt noar boeten, kikt noar niks.

Ain uur. d'Oele gait, en elk en ain weer aan 't waark. Mit dit weer kin gainain boeten weezen, en maisten waarken den ook binnen. 't Klinkvuur komt vandoag nait weer aan. Binnen in timmerschuur hemmen ze nait zoveul last van reegen en wind. Wind komt ter nog wel onner deur hin dei aaltied wat oopen stait.

Drei uur. Vrachtbode Schuutemoa komt mit peerd en boodewoagen weer van Stat en leevert zien boodschoppen of.

Törfschip ligt aan waal en schommelt 'n huil klain beetje. De Vries zit binnenin. Te kold, teveul reegen en teveul wind om törven of te leeveren. Zien vrouw denkt ter net zo oover en ze zitten allebaiden gezellig bie 't kachelkje.

Vief uur. 't Weer nog 't zulfde, en 't zel vandoag en mörgen ook wel nait anders worren. d'Oele gait veur leste keer vandoag. Elk en ain gait van d'hellen of. Statsluu, Westerbrooksters en Oogezaandster goan noar bus tou. 'n Poar luu dei in Oaren of op Tuundörp wonen motten der op fiets op of. Wotterhuuzers loopen noar huus tou. En ze waiten dat thus kachel aan is. Tee is waarm en stoul stait kloar.

Hai is de leste van d' aarbaiders dei van d'hellen ofgait. Vuilt nait veul van reegen en wind. Lopt stoadege aan deur. As e in huus komt zel e eerst wel eeven kachel weer aanmokken motten. Der is nog 'n beetje snieboonen van eerguster dat e loater wel eeven opwaarmen kin. d'Ol hond zel wel kold weezen.

Tien noa vief. Hai is thus. Draait klink van deur om. Kikt noar lucht en zugt de graauwe, dikke wolken en 'n zwaarte kraai booven deur in 't dakgeut.

Chapter XV. QUO VADIS?

Waar e aaltied hin gait waiten wie nait, en gainain stopt hom om hom dat ais te vroagen. Meschien is hai wel 'n klain beetje gek. Meschien is e gewoon

gek. Meschien is e stoapelgek. Meschien is e normoal. Dat waiten wie nou ook weer nait zoo presies, en 't kin aignlieks gainain wat scheelen. Zolaang e zug mit zien aigen zoaken bemuid, den vinden wie dat ook wel goud. Aaltied op fiets noar stat tou; woar presies noar tou, en wat e in stat dut waiten wie nait. Sommege minszen zeggen dat e soms wel ais huil noar Zwolle tou gait. Op fiets? Dat is toch wel 'n beetje tè vaar zo'k zo zeggen. Mor as e gek is, is e meschien wel gek genoeg om ook dat te doun. En woar komt e vandoan? Dat wai'k ook weer nait zo presies. Pa zegt dat e van Veendam komt. Dat e doar woont. Dat e vrouger priester worren wol, mor dat aal dat leerderij hom noar de kop sloagen is. En dat e nou stoapelgek is; nait gevoarlek gek, en dat e zuk zulms wel beruiren kin en zoks wat meer. Hai is nait gek genog dat e in Zuudloaren opnoomen worren mot. En doar gait e nou den weer. Komt van stat en gait weer noar huus tou. Veendam, of woar dat den ook wel weezen mag. Trapt en trapt op zien fiets. 't Boovenlichoam gait met 't trappen noar veuren en noar achteren, en den weer noar veuren en den weer noar achteren. Of der nou wind is of nait, 't is aaltied 't zulfde. Of hai nou teegen wind in trapt of nait teegen wind in trapt, 't mokt gain verschil. Boovenlichaam gait aaltied veuruut, en den weer achteruut, en zo mor deur.

"Doar gait e weer," zegt oom Wessel. Mor hai het 't nait oover man op fiets, dei meschien noar Veendam gait. Nee, hai zugt boer Stain dei bie 't fietspad laangs lopt. As man op fiets bie hom laangs gait, zwaait Stain zien linkeraarm mor wat hin en weer, asof "gooidag", of "goinaovend" zeggen wil. Stain is te bezoopen om te waiten wat e dut, en hai het ter gain flauw benul van hou loat 't nou is. Of 't nou twai uur in middeg is, of haalf zes 's oavends, mokt hom gain verschil. Hai het aal sins elf uur in kroeg zeeten en is nou weer, zoas aaltied, haarstikke dronken. Gait weer noar huus tou. En zegt niks teegen man op fiets, mor zwaait zien linker aarm mor wat booven kop, en strompelt van links noar rechts en gait den zo plötsling mit 'n roam veuruut. Blijft doodstil stoan en den is 't net asof e achteroover vaallen zel. Links, rechts, veuruut en zo mor deur. Keerl op fiets aan 't trappen, boovenlichoam noar veuren, noar achteren; en Stain gait van links noar rechts, hin en weer en je worren der doezeleg van as je noar dizze baiden kieken. Ain zwaait noar statskaande tou en d'aandere fietst Hoogezandster kaande uut en ze binnen 'n kaander gaauw veurbie.

"Weer doen. Zowat elke dag is e teegnswoorreg doen. Verzopt zien huile boerderij der nog 'n keer bie. Mossen keerl opsloeten." zegt oom Wessel. "Mot hai toch waiten, wat e mit zien senten doun wil," zegt Otto, dei bie hom en Pa op weg stait.

"Het vrouw en twai kinder."

"Zien zoak." zegt Opa, dei der ook bie op weg stait.

"Ja," zegt rooie Lammert. "Dat zowat nou nog gebeurt, kin 'k mie nait veurstellen, hè!"

"Woarom nait." vraagt Pa.

"Dat e zo bezoopen bie weg loopen kin is toch schandoaleg, ze mossen hom toch oppakken en in bak smieten," Lammert weer.

"En woar wos doe pelietse zo gaauw vandoan hoalen. Veldwachter woont ja in Engelbert en komt hier allain mor om visaktes te kontroleren, en om te kieken of wie teveul eerpels in toen poot hemmen," antwoord Pa hom.

"'t Is toch schandoaleg. Vrouger, toun mien Pa bie Maartenshouk op d'hellen waarkte, was zukswat normaal. Dronken keerls bie weg," zegt Lammert. " Dat was toundertied toch wel huil gewoon, mor teegnswoordeg lopt men toch nait meer doen bie pad."

Nou waiten wie 't wel weer; Lammert het 't weer oover vrouger, en wie zellen noar 'n verhoaltje luustern mouten, of wie der belang bie hemmen of nait. En 't is beeter dat Lammert 't oover vrouger het den oover haidendoagse pooletiek. As e 't doar oover het, schait e nooit uut. Veuraal nou, nou dat e zien naie taanden het, veult e zug nogal wat en wil zug bek nooit dicht hollen. Glimmende taanden steeken aaltied teegen zien broene hoed of. "Gooie keerl, mor kin zug bek nait dichthollen as 't oover pooletiek gait." Nou dat zegt Pa aaltied; nait ik. Zowat mag ik van Pa nait zeggen. Hai mag zukse dingen wel zeggen; Pa is volwassen, en den mag je bepoalde woorden gebuiken, dei kinder nait gebuiken maggen. Ik zee 'n keer teegen dikke Jantje, dat ze 'n vetlappe was, en minsen haar je doar toch es eeven bie weezen motten. Dikke Jantje op mie aan 't schelden, en Pa gaf mie derekt 'n trap onder de kont, snap je wel. Ik noar berre tou. 'k Wait nou noch nait wat "'n vetlappe" is. Ain ding wait ik wel zeeker, 'k zel dat woord nooit weer gebuiken; en zo is dat den mor eeven.

"Joa zeeker," Lammert gait verder, "mien ol' man waarkte op d'hellen op Maartenshouk. Wie woonden doar ook, mo'je eeven begriepen. In ain van d'huuzen dei ze doar veur d'aarbaiders bouwd haarn. En wat veur huuzen! Jonge, jonge, kin je nait leuven. Krötten. Gain w.c.'s; nee, heur, as je op plee mozzen, den mos je mor noar 'n w.c. tou dei deur elk en ain bruukt wuir. Der stonden 'n poar van zukke dingen noast 'n kander, 'n beetje bie d'huuzen vandoan. Gain deuren der veur, en gain schötten der tussen. As je op tönne zaaten den kon elk en ain joe mooi zain, en je konnen den ook mit 'n kaander proaten. Prachteg tiedverdrief veur de vrouluu."

"In summermoanden kon dat wel gezellig weezen, zoolang 't mor nait te hait was;" zegt ter aine, dei noar Lammert luustert, "mor as 't winter was en kold, den zat'k toch laiver bie kachel, den op plee in Maartenshouk."

"En mor twei bedsteeden. Ain veur Pa en Moe, en ain veur mien oldste bruier en mie." Lammert kwakt mor deur. "Wie haaren der noch vief meer kinder in huus, en zai sluipen apmoal booven op zolder. Gloeiend hait in summer en verrekte kold in winter. Mien jonste zuster, dei aaltied nogaal veul last van brongietes haar, het ter op 'n zeekere nacht loongontsteeken bie kreegen en was vief doagen loater dood. Is op 'n kolle winteroavend ooverleden. Zo teegen tien uur. Pa kwam zowat 'n haalf uur loater bezoopen thuus. Was zo dronken dat e 't huilemoal nait ais begreep wat ter aan haand was. Keek wat bewilderd in 't rond, begon te schelden en te vluiken en is mit zien doene kont derekt berre in schooten."

Lammert hold zug eeven stil en kikt oover 't daip hin. Gainain zegt ter wat. Stoan stil op weg. Ze waiten wel dat Lammert zien verleeden nait gemakkelk vergeeten kin. Hai is dreiensteg joar nou, en was tien joar

old toun ze zien Pa op 'n haarfstdag in 1901 in 't daip vonden haaren. Mor hai het 't nooit vergeeten kint. Zien Pa zag der zoo aarg uut. Haar in aal veur twee weeken laang nait op 't waark west, en elk en ain docht, dat hom wat ooverkommen was. Pelietse zee dat e doen west haar tou e in 't wotter vaallen was en onner 'n schip, dat bie de waal lag, terecht kommen was. Doar het e den zo'n twee weeken onner 'n schip, in 't wotter, vast zeeten, denken ze. Gainaine wait dat zeeker. Toun 't schip vot ging, kwam 't lichoam noar booven tou. Lammert het 't nooit vergeeten kint dat zien Pa zugzulms, toun Lammert tien joar old was, van kaant makt het. Want dat wait Lammert wel zeeker. Zien Pa het zug van kaant makt. Gain ongeluk; teveul jenever en teveul kinder.

Pa schoft zug de pet wat noar achtern op de kop tou. Opa kikt noar zien klompen. Oom Wessel draait zug 'n sigeret, en Otto kikt oover 't wotter. Ze hemmen 't verhoal aal zo voak heurt. Mor gainain zegt teegen Lammert dat e zug der nou mor ais stil oover hollen mot. Dat ze der genog oover heurt hemmen. Dat ter mor ais zaand oover mot.

"Zes doagen per dag aan 't waark. Twaalf en 'n haalf uur per dag in summermoanden, zo van vijf uur 's mörgens tot zeuven uur 's oavends. Kwatairtje schaft in de mörgen, 'n uur 's middegs en weer 'n kwatairtje loater in de middeg. En hoast gain loon, hè? Aarmoude. Keerls op d'hellen kreegen ook nog twai borrels per dag. Ain veur middegschaft en ain zo teegen vijf uur. En den mossen ze nog twai uur laanger aarbaiden.

In winter waarkten ze zoolang 't licht was, As 't aan de boas lag, den haar dei ze ook wel in 't duuster waarken lotten. Dei kon 't nait veul scheelen, hou stoer 't leeven veur 'n hellendog was."

Twei jongens kommen der net op fietsen bielaangs. Ze hemmen "motortjes" van schounpoetsdeusjes, rekkers en wasknipers makt. Minsen nog aan tou wat 'n lewaai. Oom Wessel laagt ter om en verslokt zug in 't sigerettenrook. 'n Dikke houstbui, en hai word rood en blaauw om kop. Pa gefte om 'n poar klappen op rug. Dat is nou nait meer neudeg, want oom Wessel schait net uut te housten.

"En moe en de buuren aaltied aan 't schellen op 'n kander. Vluiken en vechten. En Pa aaltied dronken. Kocht jenever op de pof op d'hellen. Twee borrels waaren hom nait genog. Nee, huile dag deur drinken, ja. Zowat elk en ain dee dat. As e den zoaterdag in kroeg teegenover sluus in Maartenshouk zien geld utbetoald kreeg, den was der hoast gain sent meer oover veur ons. Pa was den aal zo bezoopen dat e der niks om gaf. Mor goud dat e in 't stinkend daip verdronken is."

Gainain zegt der wat op, want elk en ain op de Wotterhuuzen het zien aigen verhoaltjes, woar e 't laiver nait oover het. Allain Lammert mot ter 't aaltied oover hemmen. Oover de boeren, oover de scheepsboazen, oover de fabriekanten, oover hou slecht 't vrouger was. Lammert is 'n socialist. En Pa zegt dat dat goud is, dat hai zulms ook 'n socialist is, mor dat hai 't laiver nait aaltied oover zukke dingen het.

Vaar weg kin je de waskniepers teegen de deuzen aan trommeln heuren. Gelukkeg sloapt ter nou gainain op Wotterhuuzen. Zollen wel gaauw wakker worren van dat lewaai. Oom Wessel flikt zien "weduwe" in 't daip en bloast 't rook deur neus hin. Tjeert komt ter ook net op fiets aanzetten en zel wel weer 'n poar bakken te vertellen hemmen. Doar is e altied nogaal goud in. Elke keer, as Tjeert bie joe komt te proaten, mot e wel 'n poar bakken vertellen. Hai trapt op zien rem, bain achter oover 't zoadel hin, stap van fiets of en zegt: "MOI". Kikt noar zien bruier, en zegt: "Sietse kinst mie mörgen 't hoar wel eeven knippen?" Opa zegt, dat e dat mörgen wel eeven wachten kin.

Gainain zegt ter wat en ze schoeven mor 'n beetje mit klompen oover weg hin en weer. Binnen bliede dat Tjeert der nou net aankoomen is. Ze binnen apmoal 'n beetje "down" van Lammerts verhoal, dat ze aal zo voak heurt hemmen.

"Joa, 'n jong wicht van zo om en bie twinteg joar kwam volgende dag weer bie dokter op spreekuur, hè."

"Dokter heb ik hier guster mien BH liggen lotten?"

"Nee," zegt dokter.

"Och, den mot e toch nog wel bie taandarts weezen." zee 't wicht.

"Mooi verteld Tjeert!" zegt ter aine.

Der word weer 'n beetje laacht, op weg.

Joa, en 'n poar weeken leeden, dat was toch ook wat mit Jan van Euvelgunne; dei het zo'n prachteg vrouwtje, hè. Mor zai haar opains aal belang bie seks verloren. Hai vruig dokter of dei wat veur heur haar, en dokter zee dat ter 'n huile gooie geneesmiddel bie hom in aptaik was. Gaf Jan 'n fles mit pillen en zee dat e zien vrouw elke aovend ain veur 't eeten geeven mos. Nou dat was makkelk genug, ja. Dat dee e den ook. Veur 'n huile week, elke oavend veur 't eeten, ain pil. Op hoop van zeegen den mor, ja. Gain reseltoat. Den mor twai pillen. Nog niks. Op berre draait zai hom 't achterenne tou en sloapt derekt. Jan word doar toch wel harstikke flaauf van en volgende dag geft e heur tien en nemt zulf ook mor 'n haandvol. 's Oavend weer op berre en ja, verdolt, ze draait zug om en zegt: 'k Wol nou toch wel groag 'n man hemmen!"

"Nou dat is toch wel singulier," zegt Jan, "ik ook!"

Elk laacht, Lammert ook.

Ik begriep ter niks van.

Aan statskaande van Wotterhuuzen kinnen je jongens nog mit de lewaafietsen heuren.

Teegenoover Broerkens hellen bie 't Vonderpad trapt hai nog mor deur; hin en weer op zien fiets. Boovenlichoam veuruut, den weer achteruut.

"Hé, Motjo!!"

Keerl op fiets kikt noar kaande van 't daip tou en zugt de twai jongens dei wat teegen hom roupen; en hai stekt zien haand omhoog:

"Motjo. Jezus op de wolken!"

En hai gait meschien wel noar Veendam tou.

Chapter XVI. ZUNDAG

In Hesselingsbos ropt de koekoek. Vaar weg, tussen d'aikenboomen en de stroeken zit e verschoolen. Het zien aai zeker wel aal in 'n aander voogels nust legt en vuilt zug nou wel aarg smui. Koek-koek, koek-koek, koek-koek. Verschoolen in 't bos woar gainain hom zain kin. Meschien zit e op 'n boontak aargens vlak bie 't wak en kikt oover 't wotter, rait en stroeken hin. 't Is zo stil dizze zundagmörge dat je hom rondom overaal heuren kinnen. In Westerbroek en op de Wotterhuuzen. Ook wel in Engelbert, denk ik. 't Is nog te vroug veur auto's om op weg te weezen en, boetendes, komt der op zundag nooit veul verkeer achter Wotterhuuzen laangs. Of en tou 'n Gado, dei noar Hoogezand of noar stat tou gait, mor verder is der aignlieks zundags nooit veul op weg. As je goud luustern den kinnen je ook nog wel aandere voogels heuren, mor de koek-koek dringt toch aignlieks wel tot aalles deur. Bretoalen hemmen de haalve wereld motten je mor reeken. Legt zien aai in 'n aandermans nust en mukt den ook nog meer lewaai den elke aandere voogels dei rondom leeft.

't Kariljon van Stat, van de Martinietooren, kin je zulfs ook op Wotterhuuzen heuren. Dat gebeurt nait zo huil voak.

Hai ligt nog op ber, mor het d'oogen wied oopen en kikt teegen zolder aan. Zugt ter nait veul. Allain mor 'n klaine spin dei onderstebooven teegen 't plafond aan lopt. Vroagt zug of hou e dat wel doun kin, en kikt 't spinnetje huil rusteg achternoa. Pracht gezelschop, denkt e. Mor mooi leeven lotten. De koekkoek en 't Kariljon kommen huil zachtjes bie hom op 't sloapkoamer binnen. Hai denkt dat 't vandoag wel 'n mooie dag worren zel. Der is gain wolkje aan de lucht, en deur 'n opening in gerdienen kin e de blaauwe lucht zain. Aignlieks het e wel genog sloap hat en vuilt zug uitrust. Denkt dat 't wel zo'n beetje tied is om van ber of te goan. Kinnen huile dag toch ook nait op nust liggen blieven. Wel, as je der aignlieks goud oover noadenken, waarom nait? Der is op zundag nait veul te doun. Spin kropt noar foto tou, dai aan waand haangt.

Boeten is 't pikdonker. Je kinnen gain steern aan de lucht zain. 't Zucht ter wel noar uut asof 't beetje reegent. Nait aarg, klain beetje. 't Miggelt wat. Licht van de lanteernpoalen rondom grode markt is wat woazeg. 't Is aignlieks net asof ze op stathuus nog aan 't waark binnen, want roamen binnen verlicht. Dat zel wel nait zo weezen, want buurookroaten waarken nait oover. Kinnen allain de twai roamen aan veurkaande, aan oostkaande van 't stathuus zain. Benedenroam en boovenroam. Dachtgeut is mooi verlicht, en

op 't dak binnen der laampjes, dei aan binnen. Den, aan d'aandere kaande van 't stathuus, kinnen je 'n poar van zukke mooie olle huuzen mit trapgeevens zain. Dei binnen ook verlicht, veuraal dat witte huus, waar booven d'etaloageroam "VOPEL" te leezen stait. Huuzen derekt doar noast binnen nogaal donker. Den hoog en trots booven aalles uut is de verlichte Olle Grieze mit 'n licht booven in koepel. En beneeden, de "Hoofdwacht" mit lichtjes rondom aalle roamen. Doarnoast aan d'aandere kaant van Sint Jansstroat is d'Aptaik van van Schaik, ook mit verlichte roamen.

Spin kropt nou bie muur laangs en gait huil rusteg achter 't dak van stathuus. "Zo, doar zel e meschien wel 'n poosje blieven," denkt e. Kikt nog eeven noar foto aan muur en gait den van ber of. Het gain belang meer om nog te sloopen en vuilt zug wel goud uitrust. Zondag is veur hom begonnen. En net as elke dag gait e schuur in, dai nou leeg is. Hond is der nait meer. Lag dood in schuur, toun e ofloopen dunderdag, noa 't waark, van d'hellen thuus kwam. Wat 'n slecht weer was 't toun. Het hom noast 't huus in 't blaikveldje begroaven. En het gainain der wat van verteld. 't Was ja toch 'n olle hond. Hai gait deur de schuur hin, dut klompen aan en lopt den in zien piejama noar boeten, nor 't hokje, tou. Elke dag 't zulfde; eerst mot bloas eeven leeg, en den kin dag weer begunnen. As e doar bie 't hokje stait, den kikt e in de sloot, dei aachter de huuzen van Wotterhuuzen laangs lopt.

Jirresloot stait, zoas aaltied, vol mit wotter en stinkt. 't Ainegste wat doar in leeven kin, binnen de rötten van Wotterhuuzen. En zai zellen ter wel goud hemmen, want ze binnen dik genug. Zwaarde rötten. Nait zoas de dikke broenen van 't daip, veur thuus. Nee, dizzen binnen zwaart. Dik en laange steerten. "Daipsrötten en jirrerötten," zegt e teegen zugzulms. Hai is der mit kloar, en nou weer 't huus in. Deur leege schuur hin, keuken in, en mokt zug den 'n kop tee. Ook 'n plak stoet mit kees, en as e doar kloar mit is, koamer in; gait in d'olle stoul zitten en pakt 't Bokkeblad van guster dei e nog nait leezen het.

Teegen elf uur zit e nog in koamer. Het 't Neisblad zeeker wel aal drei keer leezen. In zien leeven is der aignlieks nooit veul te doun, en hai mokt zug aignlieks naargens wat drok oover. Interesseert zug allain veur voetballen en veur wat ter in kraant stait. Vrouwluu het e zug nooit ais drok over mokt. Vind dat ze meer last den plezaier bezörgen. 't Ainegste waar e in zien leeven nogaal wel wat gek op was, is de hond en dei is nou dood. Ligt onner 't blaikveltje noast 't huus begroaven.

Boeten komt ter 'n beetje leeven op weg. Siepie en Steven blieven bie hom veur 't huus stoan. Ze hemmen boogen en pielen bie zug. Laagen 'n beetje en hai kin ze deur 't zieroam duudlek zain.

"Net as ik vrouger," denkt e. "Geert Jansen en ik. Joazeeker. Piel en boog. En schooten ooveraal op. Keer 'n kat in kont schooten. Ging dat ding tekeer. Moe het mie der toun toch wel goud van laangs geeven. Aignlieks, 't was Geert dei 't doan het. Moe gaf mie der toch ook eeven oareg van laangs. Zee dat we beeter waiten mozzen. Geert het ook 'n goud pak op zien zoodemieter kreegen."

Vrumd dat e nou aan Geert Jansen denkt. Komt zeeker wel omdat zien moe mörgen begroaven word. Stevens pielen missen de laamp in lanteernpoal.

Kwoajongens, ze veraanderen nooit. Beeter laamp uutschaiten den 'n kat mit 'n piel in t'achterenne Winschooterweg oover te joagen. Siepie dut 't nait veul beeter. Mor jongens geeven nait gauw op. Mooie pielen hemmen ze toch. Rechte stukkies holt, dat ze zeeker van d'hellen kreegen hemmen. Doar gait ain hoog oover de lanteernpoal hen. Nou ja, volhollen. Meschien lukt 't nog wel. Mot toch wel eeven zeggen dat hai en Geert ter oareg wat beeter mit ooverweg kunnen. Oover 't daip hin schaiten! Noar d'ooverkaande tou, teegen 't schip aan. Of recht de lucht in en den ais kieken hou hoog dei dingen wel nait gingen. Soms kon je ze nait meer zain. Soms kwamen ze nooit weer terug.

As e nou zo noar boeten kikt, oover kraant hin, gait zien linkerhaand noar beneeden tou. De hond is der nait meer, en haand komt weer langzoamaan terug. Geert Jansen. Hou lang leeden was dat nou den toch wel. Joaren leeden. 't Was op 'n dunderdag dat ze baiden nog mit 'n kander proat hemmen. Volgende dag was Geert vot. Het hom nooit weer zain. Ainegste vrund dei e ooit had het. Nou ja, de hond ook; en hai ligt onder gras, in 't blaikveld.

't Naisblad gait nou op toavel. Hai het genog leezen vandoag. Het nog 'n beetje snert van guster in kelder en dat nou derekt eeven opwaarmen. Hai het nait aal te veul honger, mor der mot toch wel 'n beetje in moag, veurdat e noar voetbalwedstried in Oaren gait. Mag e groag doun. As e den zo noa 't eeten kloar is om vot te goan, den dut e aaltied nog 'n proemke tebak achter de koezen. As der den 'n scheidsrechter is dei nogaal wat parteideg is, den kinnnen je zoaine mooi eeven 'n gooie kwak tebakspei teegen kop aan speien; as je der de kaans tou kriegen. En der binnen nogal wat parteidege scheidsrechters motten je reeken. Hai het 'n oopening tussen de twai booventaanden en kin der toch wel zoo verrekte sekuur mit speien. Nadde, broene spul, en scheidsrechter wait nooit woar 't vandoan komt. Ain keer is e toch wel 'n keer zo kwoad op keerl west, dat e de huile proem oet mond noomen het en hom 't liek veur de kop smeeeten het. Genaine het zain wel 't doan het. Mooi gezicht. Scheidsrechter mit natte broene vlek veur kop. Keerl wos ook ja niks van voetballen of.

Siep en Steven binnen nog boeten. Ze stoan der nou allain mor mit 'n kanner te proaten. Boogen hemmen ze allebaiden oover scholders en pielen liggen op weg. 't Zugt ter noar uut dat ze noar huus tou goan. Zeeker tied om te eeten. Hai zel nou ook eeven 't snert uut kelder hollen. Op 't petroleumstelletje en waarm mokken. Snert mit zwienepooten der in. En zo gauw e dat opeeten het, 't pak gauw aan en den noar Oaren tou.

Het zug neie zwaarte sokken aantrokken. Wit boezroen der ook bie aan. Blaauwe strik, gries pak mit rood droadje der deur hin, en zwaarde, glimmende schounen, en hai is kloar om weg te goan. Zugt nog net eeven, as e zug in sloapkoamer omdraait, dat de spin weer van achter foto wegkropt. Gait huil langzaam bie muur langs noar boven tou. Hai stekt 'n proem tebak achter koezen en kikt noar de spin. Is schienboar flauw van 't ding, want hai lopt noar de muur tou en slagt mit zien voest de spin plat teegen 't behang aan. Broen-zwaarde plek blijft ter achter. "Zo, nou bist doe ook dood," zegt e teegen de broene vlek en pakt 'n buusdouk woarmit e zug de haand schoonwift. Nou schuur in en mit fiets der op vandeur. Noar Oarn tou.

Lopt mit fiest bie kaande van huus noar weg tou; den rechtervout op pedoal, eeven mit linkervout 'n gooie trap teegen weg aan geeven, den dat linkerbain oover zoadel hin, en vot ter mit. Proemtebak, achter koezen, smoakt goud. Vief pielen liggen der nog op weg. Steven en Siep hemmen ze doar zeeker liggen lotten. Hai stuurt fiets der om tou. Jongens zellen damt wel weer boeten kommen om te speulen. Meschien hebben ze den wel wat meer geluk. "Spiekertje in de pielen," denkt e. "Gevoarlek spul." En as e dat denkt gait e net bie Siepies huus veurbie. Kikt eeven noar binnen en zugt dat de femielie om toavel tou zit. Zundageeten. Ze kieken apmoal noar boeten tou en hai wuift teegen ze. Zai wuiven terug. Den zugt e woar ze noar kieken. 'n Vrumde keerel dei bie Jansen veur deur stait. Het geele lizzen bie zug en hold ze teegen borst aan. Mit linkerhaand dut e net deur oopen. Zeeker wel femilie van Jansen, denkt e. "Moi," zegt e, as hai vrumde keerl op fiets veurbie gait. "Moi."

Noar Oaren tou. Twaide klas dit joar. Hoopen dat dat zo blift. As 't aan hom en zien proemtebak ligt, den zel 't wel goud goan. Bie brug gait e rechtsof oover 't daip hin en zugt geele lizzen, dei in d'onnerwaal gruien.

Chapter XVII. LUCAS BOLS II

't Is weer tied om 'n schip in 't wotter te lotten. Lucas Bols II stait nou nog op d'hellen, en zo teegn elf uur vanmorgen gait e 't wotter in. Baalken binnen al mooi dik volsmeerd, zodat e d'r makkelk inglieden zel. Waarkluu binnen drok aan 't waark om roeten veur d' huuzen, aan Winschooterweg, dicht te timmeren, want zoals elk en ain wel wait, komt ter 'n oareg wat wotter over weg hin en dat vlogt den direkt teegen d'huuzen aan. D'hellenboas het d'huile morgen aan 't inspekteeren west. Dat mot dizze keer ook wel eeven weer goud goan. Kin je je veurstellen wat t'r wel zo gebeuren zol as dat ding kapsaaizde? Mot e nait aan denken.

Rouf stait aan d'overkaande mit 'n poar aandere luu te kieken. Hai het 't wel aal zo voak mitmukt, mor 't is altied toch wel weer spannend om 't schip van hellen of te goan zain. Hai dragt 'n olle stuziekoorden boksem, het handen in buutsen, baide klompen plat op grond en bainen 'n beetje uut 'n kanner. Dragt 'n blauwe boezroen, dei in moanden al nait wossen is en doarover 'n olle jas, ook toch zeker wel zo'n twinteg joar old en dei ook in twinteg joar nait in waskokker west het. Voele pet het e 'n beetje schaif op kop. Zien vrouw, Sientje, zugt nait veul hail in wotter en zaip.

Rouf het, zoas altied, zien onnerlip weer vaar veuruut stooken. Onnerlip stait aaltied vaar veuruut, en as e denkt dat ter wat te gebeuren stait, of as a zug veurnoam vuilt, den stekt Rouf de lip nog wel twai centimeeter meer veuruut. Boetendes het hai ook 'n breukband om laist. Snel stait aaltied nogal vaar veuruut, vanwege de breukband, motten je goud begriepen.

En dat is Rouf van de Winschooterweg. Hai mag groag proaten en proat veul. Nait dat elk en ain aaltied alles verstoan kin wat e zegt, want d'r binnen woorden bie, dei de mensen van Wotterhuuzen aignlieks nait al te goud verstoan en ook nait bruuken. De Wotterhuuzers, dei dicht bie stat woenen, proaten nait altied presies zoas d'aandere Grunnegers. Moe het mie dat verteld. Nait dat wie Wotterhuuzers gain Grunnegs proaten; nee, wie proaten 'n klain beetje anders. Mien nichie, in Zuudwolle, om 'n veurbeeld te geeven, zegt altied van "kiend" en ik zeg "kind". Wa'k ter eeven mit zeggen wil; wie Grunnegers proaten nait apmaol geliek, mor wie kinnen 'n kander toch wel verstoan. Mits je netuurlek mit Rouf proaten. En dei stait nou in 't gras, noast de weg, bie 'n doame van Oarn mit 'n fietse. Lip hankt hom huil leeg.

"Wat toch 'n verdiedelomdaantjederei, ja."

"Wat bedoelt mijnheer daar mee," zegt doame van Oarn, dei Ollands proat.

"Aan overkaande. 't Schip zol nou toch verdomt wel al deupt en in 't woater weezen motten. De Bere dut net aasof e kraberverlof het en d'r gain tovvels binnen. Keerl mos toch 'n beetje votmokken."

Mevrouw kikt hom es eeven aan en zegt niks. "Krabersverlof en gain tovvels" verstaat ze nait zoo goud.

Rouf: "Joazeker. Kiek es eevm nor d'overkaande, juffrouw. Dei keerl doar, wie nuimen hom "De Bere" hai gait mit 'n schienvat rondom 't schip tou en schient oover de baalken hin en onner 't schip deur. Ik kin hier vandoan wel aal zain dat aalles goud veur 'n kanner is."

Mevrouw: (begriipt t'r nait aal te veul van) "Ja, zeker."

Rouf: "'t Is toch wel 'n woepstert van 'n schip, heur!"

Mevrouw: (Gain kommentoar. Nait op 't Ollands, nait in 't Grunnegs.)

Rouf: "Joa, juffrouw, de Bere makt zug nooit te drok. 'n Echte zaipenzörg moije waitn."

Mevrouw: (Weer gain kommentoar. In gainain toal.)

Rouf: Draait zug eeven om en kikt noar ain van de klaine jonges, dei d'r ook bie stait te kieken. "Hai, Jannes, keerltje. Moak knopen toch eevm vast, hest banderdeure d'r ja glat bie oopen stoan, wat mot juffrouw doar toch wel nait van denken!"

Jannes kikt hom eeven aan en zegt niks, want hai begriipt t'r ook niks van.

Mevrouw (of juffrouw): (zugt niks, zegt niks, denkt niks, verstaat niks, dut niks.)

Rouf: Kraabt hom aargens. Trekt lip nog 'n beetje meer noar onnern tou. "Och, veurda 'k van hellen of goan bin, 'k bin zeuvmses teg begriep ie wel; veuda 'k van hellen of goan bin, mog'k aaltied wel groag veur de Bere aarbaiden. Joa zeker, ie kinnen mit om wel aaidn en plougn, juffrouw."

Mevrouw van Oarn zegt niks. Het nooit Grunnegs leert en kikt mor recht veur zug uut. Begriipt ter nait veul van, van wat Rouf teegen heur zegt.

Aan d'overkaande, bie 't schip kommen der 'n poar heren en 'n mevrouw aanloopen. Ze goan noar veursteeven van 't schip tou en goan op 'n klaine verhooging stoan. Bie veursteeven hangt ter 'n fles mit champagne, dei de mevrouw teegen 't schip aangooien mot, en as 't ding den breekt, is 't schip deupt en gait 't woater in. Ain van de heeren holt 'n klaine tousproak, woar gainain noar luustert, en as e doar mit doan is, word 't eeven stil en de mevrouw nemt de fles, dei veur bie de steeven haangt, in haanden en smit

dat nou teegen 't schip aan; mor d'r gebeurt niks. 't Ding komt mooi weer noar heur terug. Perbaaiert nog ais weer en 't zulfde reseltoat. 't Ding breekt nait en 't schip is nog nait deupt. Kinnen wel zain dat doame 'n beetje zeenachteg word.

"Nou; kom nou toch!" zegt Rouf. "Weez doch nait zo verzichteg mins! Eeven haarder mit dat ding smieten. Kom je over kop, den kom je ook over steert! Wees doch nait zo versichteg!

Mevrouw van Oarn zegt weer niks, en Jannes het zien snel ook nog oopen stoan.

Doame aan overkaande, bie de veursteeven, pakt fles nog ais ain keer goud in haand. Gooit dat ding hard van zug vot en mist de huile boot! Elk en ain op d'hellen stait t'r wel 'n beetje verleegen bie. Ain van d'heeren mit 'n houd op kop, komt versichteg noast de doame stoan en pakt de fles, en zien haand gait achteroet.

Rouf: "Nou toch, doame het hakken teegen duzzelboom aan gooit, en meneer zel 't nou wel eeven beter doun."

Oarnmevrouw kikt stoef noar d'hellen.

Elk en ain zit spannend noar d'overkaande te kieken.

Sonja, mien buurman zien hond, vlogt d'onnerwaal in en gript 'n klain moesje en slikt dat zo mor eeven noar binnen.

't Winschooterdaip ligt t'r rusteg te wachten. Glad as 'n spaigel, gain wind dei d'r klaine golven oover taikent. Voogels in stroeken binnen zulms rusteg. En nou, zulms Rouf, zegt niks meer.

Meneer mit zwaarde houd op kop het aarm nog achteruut. Pooseert veur fotograaf, dei 't wel eeven rusteg aandut. Houdmeneer holt zug veur 'n poar sekonden huil stil. Rugge achterover boogen, aarm omhoog en achteruut, fles in haand; zwart pak glimt in zunschien, houd vlogt hom zowat van kop of. Kikt huil veurnoam opzied noar fotograaf. En net as je hoopen dat man achteroover vallen zel, is fotograaf d'r kloar mit, en houdmeneer (je kinnen om zugten zain) stait weer rechtop en smit de champagne mit groot geweld teegen 't schip aan. Fles aan diggels.

Lucas Bols II is deupt! Halleluja! Mannen onner bie veursteeven en achtersteeven drok aan 't runnen en aan baaide kaanten hard aan 't draaien, zodat 't schip löskommen en in 't daip glieden zel. Zai ze ais draaien, haarder en haarder! Gainain zegt ter nou wat. Aan baide kaanten van 't daip is 't doodstil. Veurkaande komt nou net lös; d' achterkaande beweegt nait! Je kinnen hellenboas over 't daip hin heuren; wat e brult wait gainain. Mannen bie d'achtersteeven draaien wel zo hard en zo rad dat je nog nooit zowat zain hemmen! Veursteeven gait nog meer naor 't daip tou en d'achtersteeven zit vast.

Schip kon wel aais kapsaizen.

't Winschoterdaip wacht op 't schip, dat nou schaif op balken stait.

Rouf, mevrouw van Oarn, Jannes, ik en nog veul meer aandere minsen stoan d'r nou doodstil bie. Wie durven gain oam hollen.

Aan d'aandere kant stoan d'houdmeneertjes en de doame ook doodstil.

Zai kinnen d'r nou toch ook niks aandoun.

't Is nou in haand van de mannen bie d'achtersteeven.

En ze draaien en draaien.

't Veurenne glied noar 't woater tou.

En d'achterenne....is lös!!

Lucas Bols II glit 't wotter in, 'n beetje schaif.

Bie d'enne van baalken vaalt t'schip 't daip in. De baalken worden onner 't schip noar beneeden drukt en vlaigen aan d'aandere kaand omhoog. Rechtop de lucht in. En 't schip vaalt, en vaalt, en vaalt eerst mit de veurkaande 't wotter in, en den de rest komt ter achteraan. En vaalt in 't daip.

Groode golf wotter word veuruutjagt -- noar de huuzen aan de Winschooterweg, nor onze kaande van 't daip. Golf is hooger den d'huuzen en 't schip vaalt noar beneeden, daiper 't daip in, daip in 't wotter. Gainain zegt ter wat. Wottergolf jagt zoksulm over 't daip hin, over de weg, teegen d'huuzen aan: en Lucas Bols II komt nou stoadege en rusteg aan overèn en glidt over 't wotter noar de waal tou.

Winschoterweg is nat en d'huuzen binnen nat.

Jirresloot achter d'huuzen aan Winschoterweg zit nou vol mit wotter dat bie Lammerts huus deur 'n grode riool, onder d'oofdweg deur, de polder injagt wordt, en meschien neemt 't wotter de rötten ook wel mit.

D'houdmeneeren en doame hemmen zug aal omdraait en binnen onnerweg noar 't kentoor. Luu op d'hellen goan nou oproemen en as ze doar mit doan binnen kriegen z'apmaol 'n borreltje (misschien twee) en kinnen den noar huus goan. Mevrouw van Oaren is aal op fiets bie de brug en het zulms nait eeven "dag, meneer" teegen Rouf zegt.

Jannes draait zug om en speult mit zien knickers dei zien moe hom geeven het. Ik wol wel groag mit hom speulen. 'k Heb 't nou toch wel eeven te drok. Pa het zegt dat ik noar d'hellen tou kommen mog, zo gauw 't schip in 't wotter was, en dat goa 'k nou den ook direkt eeven doun. Vanmiddeg kin 'k wel eeven mit Jannes speulen. Vanmiddeg. Den het Pa vrij. Dat het e ook wel verdaint, want hai was ain van de mannen bie d'achtersteeven.

Rouf draait zug om en gait ook noar huus tou. Spanning is vot en lip het e nou 'n klain 'n beetje introkken.

Lucas Bols is nou aalweer noar d'hellenwaal tou trokken en vastlegt.

Brugwachter, Tjeert, het brug open draait om scheepen d'r deur te loaten. Ik goa mor noar huus tou. Moe eeven zeggen da 'k noar d' overkaande tou goa. 'k Kin snieboonen al roeken. Snieboonen mit Gelderse worst het moe ons beloof. En d'r is gain lekkerder eeten.

Wel, misschien is dat nait zo. Boonensoep is lekkerder. Mit swienepooten. En Maggie.

Veurda 'k noar binnen goa, kiek ik nog eeven de weg op. Jannes zai 'k ook net noar binnen goan. Zien Pa waarkt op d'aandere hellen en het vanmiddeg gain vrij.

Mevrouw van Oarn zel nou wel aal bie spoorweg weezen.

En Rouf? Rouf zel Sientje wel aalles van d'aigenwieze juffrouw van Oarn vertellen, dei nait mit hom proaten wol.